BANJALUKA, 7. i 8. septembra 1985.
Broj 4501 Godina XLII Cijena 32 dinara

NEDJELJNI
GLAS
LIST SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA

IZLAZI SVAKOG DANA OSIM NEDJELJE

OD OVOG BROJA

NOVI FELJTON „GLASA"

Mladen OLJAČA:

Odred mladih komunista

Strana 15.

UPOSJETI ANSAMBLU „KOLO" U BEOGRADU

Ambasadori naše kulture

● Pretvarajući svoju igru u umjetnost, ansambl narodnih igara „Kolo" iz Beograda obilazi Jugoslaviju i svijet: zvuci našeg melosa jednako odzvanjaju po Evropi, kao i američkom kontinentu, Japanu i Australiji, na afričkom tlu ili Bliskom istoku.

Strana 7.

DOHODAK I DRUŠTVENA REPRODUKCIJA

Jača li moć države?

● Bez sadržajnijeg razvoja samoupravnog proizvodnog odnosa nema ni cjelovitijeg ostvarivanja Programa ekonomske stabilizacije, niti razvoja socijalističkog samoupravljanja

Strana 5.

KNJIŽEVNA KOZARA

Ljudska bajka

● Kozara je rađala junake, ali i pjesnike
● Kozara kao književno nadahnuće
● Kozara kao tema časopisa „Putevi"

Strana 5.

ZDRAVSTVENI BILTEN STANOVNIŠTVA

Od čega umiru Jugosloveni?

● Po visokoj smrtnosti dojenčadi još smo nerazvijena zemlja, a po najčešćim uzrocima smrti — bolesti srca i rak — približili smo se patološkoj slici stanovništva razvijenih industrijskih zemalja

Strana 6.

ĐACI PRVACI

BANJALUKA, 6. septembra — Septembar je mjesec u kome zvono označi početak nove školske godine. Za starije đake to je još jednom iz početka, sve je poznato. A za ove prvačiće sa naše fotografije to je upoznavanje sa školom. Došlo je vrijeme da i njihova generacija uzme „teret" đačke torbe na svoja leđa. Za sada se dobro drže. Kako će biti poslije, saznaće njihovi roditelji od učiteljica.

U Osnovnoj školi „Mirko Višnjić", 2. septembra, đačke torbe donijeli su, uglavnom ponosni roditelji prvačića upisanih u četiri odjeljenja.

Strana 12.

Snimio: R. OSTOJIĆ

POSLIJE SJEDNICE PREDSJEDNIŠTVA SK SSRNJ

Povjerenje se zaslužuje radom

BEOGRAD, 6. septembar (Tanjug) - Ako rukovodstvo opštinske, republičke, a vjerovatno i Savezne konferencije Socijalističkog saveza tek iz novina sazaju da je mleko poskupjelo ili da je povećana cijena mnogih proizvoda široke potrošnje, kako tvrdi predsjednik Republičke konferencije SSRN Crne Gore Petar Rakočević, onda to potvrđuje tezu da je ova politička organizacija isključena iz dogovaranja o značajnim pitanjima koja se tiču životnog standarda na sličan način se o takvim poskupljenjima obavještavaju i sindikalni funkcioneri. Samo se po sebi razumije da na taj način opada povjerenje u SSRNJ i sindikat.

Ako na tom području socijalistički savez „igra" epizodnu ulogu, logično je pitanje - može li ova organizacija, u ovom trenutku presudnije uticati na poboljšanje sadašnjih nepovoljnih privrednih kretanja? Najava jučerašnje sjednice Predsjedništva Savezne konferencije SSRNJ, na kojoj se upravo o tome razgovaralo, upućivala je na zaključak da - može. Dogovoreno je da se na tom skupu ne utvrđuju nikakvi novi zaključci, njih ionako ima dovoljno. Umjesto toga najviše pažnje trebalo je posvetiti onim akcijama koje bi socijalistički savez trebalo da preduzme kako bi se slomili otpori i osigurala opšta društvena spremnost, i u krajnjoj liniji otklonile nepovoljne tendencije, odnosno privredni tokovi okrenuli željenim pravcem.

Predsjedništvo je, međutim, samo djelimično bilo dosljedno, nije utvrđivalo zaključke, ali je propustilo da se pozabavi osnovnim pitanjem. Izostala su, naime, potpunija obrazloženja o tome zašto se rezolucija o društveno-ekonomskom razvoju zemlje u ovoj godini nedopustivo brzo zaboravila i zašto se pri tome naša najmasovnija politička organizacija nije založila za praktična rješenja, od opštine do federacije. Možda su se članovi ovog foruma pripremali da ocjenjuju najavljeni prijedlog mjera Saveznog izvršnog vijeća za brže i dosljednije ostvarivanje Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije, kojim im ovoga puta nije ponuđen?

Ako nije utvrđeno koliko je Socijalistički savez u proteklih osam mjeseci praktično doprinio provođenju zadataka Rezolucije, sigurno je teško pripremiti sasvim pouzdane planove rada za narednačetiri mjeseca. Ili, ako ova organizacija znatnije ne uspijeva da utiče na svakodnevan život, kao što je recimo obuzdavanje inflacije, posebno cijena, da li onda njena moć seže tako daleko da može, bez novog metoda u radu, uticati na privredne tokove?

Na jučerašnjoj sjednici čuli su se i takvi, u ovom trenutku nerealni zahtjevi, ali je bilo i trezvenijih. Dr Aleksandar Grličkov je predložio da se socijalistički savez pre svega pozabavi sprečavanjem daljeg širenja „socijalnog pesimizma", koji u ovim prilikama nikako ne može djelovati kao mobilizator. Nije nimalo slučajno Grličkov upozorio na ovu opasnost, stavljajući je čak u prvi plan, jer je ona došla do izražaja i na jučerašnjoj sjednici. Većina učesnika u raspravi je, naime, iznosila problem, a da pri tom ni ovlaš nisu pominjana rješenja. Zbir tako poređanih negativnih činjenica djelovalo je zaista depresivno.

I ovakav sadržaj rasprave može ići u prilog tezi da bi Socijalistički savez morao što prije da se pozabavi traženjem uzroka zašto ne ostvaruje svoju ustavnu ulogu. Jer, ako je u ovom trenutku nespreman da predlaže rješenja i vodi akciju, onda mu i ne preostaje ništa drugo nego da tamnim tonovima „slika" sadašnjost.

PERO SPARAVALO

REKLI SU...

Javnost rada

Postoji, ako se ne varam, i jedan razlog više zbog koga bi valjalo da rukovodstva javno raspravljaju o odnosima u Srbiji. Ako bi rasprava bila zaklonjena od javnosti, ne bi li se tako otvarala vrata proizvoljnosti, čak i intrigama?

U raspravama o ovakvim osetljivim pitanjima „između četiri zida", malo ko i može u svemu, i uvek, ostati bezgrešan... Recimo, o pitanjima - jedinstva i zajedništva u Srbiji već danas postoji veća saglasnost u proizovodnoj, samoupravnoj i političkoj bazi nego među rukovodstvima. Kada se javno radi, ljudi su u prilici da delaju i na osnovu sopstvenog rasuđivanja i osećanja za jedinstvo i zajedništvo, a ne samo na osnovu onog što im na kašičicu prenose „njihovi" političari... Uostalom, drukčije koza brsti kada zna da je vuk gleda.

(Ivan Stambolić, predsjednik CK SK Srbije)

• Strah od promjena

Uporedo, veoma su izraženi i dogmatski pogledi na naš aktuelni privredno-politički trenutak. Oni se očituju kroz strah od promena, kroz opredeljenje za sitnije popravke i krpljenje tamo gde su neophodni odlučni prodori. Tome je pogodovao i sastav članstva Saveza komunista, koji svojom strukturom nije dovoljno oslonjen na radničku klasu, već upravo na birokratsko-etatističke strukture. U njemu je i dosta neaktivnih članova koji konkretnu revolucionarnu akciju sputavaju, a nefikasnosti u delovanju Saveza komunista doprinelo je i zapostavljenje izvršnih funkcija njegovih rukovodstava, koja su svoju ulogu ograničila na to da donose zaključke, ne pitajući se ko će ih izvršavati.

(Vidoje Žarković, predsjednik Predsjedništva CK SKJ)

ZAPOŠLJAVANJE

Prikrivena radna mjesta

Na spiskovima Samoupravne interesne zajednice za zapošljavanje u Banjaluci trenutno je nešto više od 13 hiljada nezaposlenih. U vrlo kratkom vremenu sa liste čekanja moglo bi biti izbrisano čak devet hiljada lica. Zvuči nevjerovatno, no ipak je vrlo moguće.

Da se ne radi o snu već o javi, tvrdi Izvršni odbor Skupštine opštine u Banjaluci, koji je nedavno pregledao pravilnike o sistematizaciju i druge opšte akte u OOUR-ima kojima se reguliše zapošljavanje novih radnika. Ustanovljeno je prilikom ove inspekcije da u radnim kolektivima imaju 2.323 nepopunjena radna mjesta. Osim toga otkriveno je takođe da je 6680 radnih mjesta neadekvatno popunjeno, zapravo to da na njima rade ljudi sa neadekvatnom stručnom spremom.

Na ovaj korak Izvršni odbor se odlučio poslije analize o tempu zapošljavanja u prvoj polovini ove godine. Planovi prijema radnika izvršavaju se vrlo sporo i polovično. U ovoj godini trebalo je da stalni posao dobije 3.380 radnika, na određeno vrijeme planirano je bilo da se zaposli 1.100 radnika i 1400 pripravnika. U prvih šest mjeseci ovi planovi ne ispunjavaju se ni približno. Posao je, na primjer, dobilo samo 335 pripravnika.

Na osnovu ovih podataka Izvršni odbor je sačinio poseban program interventnih mjera za produktivno zapošljavanje. Ovai dokumenat podržale su sve društveno-političke organizacije. Predsjedništvo Opštinske konferencije SSRN takođe je dalo svoju podršku, jer se u ovim mjerama vidi dobar izlaz za smanjivanje nezaposlenosti koja je sve teži ekonomski, ali i politički problem.

Ovim veoma optimističkim prognozama, ipak dodano je i nešto opreza. Zna se dobro u kakvim je teškoćama privreda, da muči muku sa visokim kamatama, gubicima, teškoćama u snabdijevanju sirovinama i reprodukcijskim materijalom, te je zato smanjila zapošljavanje novih radnika. Ne može se zanemariti onih 6.680 radnika koji sada zauzimaju radna mjesta za koja nisu osposobljeni.

Ne bi se, međutim, smjelo desiti da ove sumnje obezvrijede ovaj program. Iz godine u godinu nezaposlenih je sve više, pa privreda, svi zaposleni, moraju konačno shvatiti da sredstva koja su im na raspolaganju nisu ni privatno ni grupno vlasništvo, i pred društvom su dužni da svojim radom otvaraju radnu perspektivu generacijama koje dolaze. Velika je odgovornost i obaveza pred poslovodnim organima da kreiraju programe proizvodnje koji će imati prodju na tržištu i tako otvaraju nova radna mjesta. Ko ovom zadatku nije dorastao, pošteno je i moralno da to prizna i mjesto ustupi sposobnijima.

Ž. JURIĆ

PRENOSIMO — *VJESNIK*

Funkcije

O izborima, izbornom sistemu i izbornoj demokraciji „Intervju" je zatražio mišljenja više znanstvenika. Prof. dr Adolf Dragičević piše: „Jedna od općih zakonitosti birokracije je i težnja da se ovjek ovječi, odnosno da se monopolizira funkcija koja ličnosti pripada. Funkcija se vezuje za osobu, pa tako pamet postaje veća kad je na funkciji. I obrnuto: s gubitkom funkcije, gubi se i čovjek. Prema tome, postoje ineki objektivni razlozi koji u ovakvom sistemu tjeraju ljude na funkcijama da ih zadržavaju gotovo do kraja života. Stjecajem okolnosti, imamo vodeću birokraciju, mislim na vrhunske funkcionere - političke, državne, pa donekle i privredne - koji su izrasli mahom iz revolucije, ili neposredno iza nje, i zapravo se onesposobili za bilo kakve druge društvene funkcije. Dakle, nismo u mogućnosti da vršimo onu rotaciju koja u normalnom svijetu postoji, a to je da čovjek obavi svoju funkciju, vrati se na svoje radno mjesto i postane običan građanin a da ne gubi ugled i čast... Lično sam mišljenja da pojava više kandidata nema smisla iz običnog razloga što iza svih kandidata stoji isti program, pa ih jedino može birati po ljepoti, simpatijama, poznanstvu!... Nešto poput „izbora mis", o ličnosti znate samo ono što nije mnogo bitno. Normalno bi, međutim, bilo da postoje programi, da svi kandidati izlaze sa programima i da ti programi privlače birače, da kandidati za njih odgovaraju, da za njihovo nesprovođenje padaju. Prema tome, neizvršavanje tih programa trebalo bi da bude gubitak vize za svaki dalji pokušaj kandidiranja".

Seljaci

Jedan poljoprivrednik, koji je želio ostati anonimam, kaže u seriji „Radio TV Revija", naslovljenoj „Ko su jugoslovenski milijarderi": „Jeste li vi sigurni da mi živimo u normalnoj zemlji? Ja sam za dvadesetak godina otkako se bavim poljoprivredom proizveo ovom društvu stotine vagona žitarica i industrijskog bilja, hiljade grla stoke i svinja. Kad bih sada proizvodio duplo više, što mislite šta bih pre zaradio - orden za rad ili zatvor? Pogledajte, nagrade i odlikovanja, izbor u najviše državne i partijske organe, seljaka ni za zakletvu. Da bi bio i takav jedan, uvek se pružaju onima što imaju pet-šest hektara zemlje, jer je to san naših političara; sitan posed, sitna svaštarska proizvodnja, malo žita, malo mleka, pokoja svinja, ili ovca, pa još da to sve sam nosiš na pijacu, izbegavaju i nakupce i prekupce, i, naravno, da pričaš kako si srećan, zadovoljan i miran. A mene je opštinski sudija za prekršaje proletos kaznio sa pet starih miliona - zato što sam radio više nego što je dozvoljeno. Molim vas, pazite dobro - kažnjen sam jer sam radio više nego što je dozvoljeno u ovoj zemji nerada i javašluka. Kad je kažnjen neko što nije radio koliko treba, to bih voleo da vidim".

„Ekonomska politika" objašnjava da je anonimni seljak „svojevremeno kažnjen, naravno, zbog toga što je u zakup uzeo više zemlje nego što je dozvoljeno".

Siniša Davidović

„GLAS" List Socijalističkog saveza radnog naroda

Opštine osnivači: Banjaluka, Bosanska Gradiška, Čelinac, Kotor-Varoš, Laktaši, Prnjavor, Skender-Vakuf, i Srbac.

Izdaje i štampa NIGRO „Glas" Banjaluka, Ulica AVNOJ-a 93.

Predsjednik Poslovodnog odbora NIGRO „Glas" Edhem Čizmić

Direktor i odgovorni urednik Nebojša Radmanović

Uređuje Redakcijski kolegij: **Mirko Kisjan**, (banjalučka hronika) **Emin Krkić**, (popodnevni desk) **Tomo Marić**, (sport), **Miloš Milinović** (Bosanska krajina), **Arif Sitaica** (tehnička redakcija), **Sabira Piragić** (desk), **Nada Puvačić** (kultura), **Nebojša Radmanović** (direktor i odgovorni urednik), **Fadil Smajić** (hronike), **Dragiša Soremo** (Nedjeljni Glas).

Novinski savjet lista „Glas" **Ivan Andričić, Nusreta Borić** (predsjednik) **Edhem Čizmić, Milenko Čerketa, Jovo Kerkez, Radojka Kuzmanović, Predrag Lazarević, Oto Marušić, Islam Mehdić, Branko Pivašević, Nebojša Radmanović, Grozda Regodić, Nenad Trifunović, Franjo Vardić.**

Prvi broj „Glasa" izašao je kao organ NOP-a za Bosansku krajinu u Župici kraj Drvara, 31. jula 1943. godine. Poslije oslobođenja „Glas" izlazi u Banjaluci kao organ Oblasnog narodnog fronta do juna 1951. Od IX 1953. izlazi kao organ SSRN pod imenom „Banjalučke novine", a od 29. novembra 1955. pod imenom „Krajiške novine". Od 13. maja 1963. list ponovo izlazi pod imenom „Glas". Ukazom Predsjedništva SFRJ od 19. jula 1968. „Glas" je odlikovan Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zracima. Od 8. februara 1983. „Glas" izlazi kao dnevni list.

OK SK SKENDER — VAKUF

Nužno rasterećenje privrede

● Oštro kritikovan rad Uprave prihoda koja nije naplatila 30 miliona dinara ● Pod lupom djelovanje radnih zajednica u RO I SOUR-ima ● „Vita" u sve težoj situaciji, a otvoreno zamjereno AIPK „Bosanska krajina"

SKENDER-VAKUF, 6. septembra - Opštinski komitet SK Skender-Vakuf danas je razmatrao ostvarivanje stavova i zadataka o aktuelnim idejno-političkim pitanjima ostvarivanja antiinflacionog programa, o mogućnostima rasterećenja privrede u komuni i jačanju njene akumulativne i reproduktivne sposobnosti. Posebno kritički je analiziran rad Uprave za društvene prihode uz opasku da ova služba nije kadrovski i tehnički dovoljno opremljena. Ipak, oštro je zamjereno na nedosljednom izvršavanju poreske politike što, kako je rečeno na sjednici, direktno utiče na stvaranje sve većih socijalnih razlika. Podatak da Uprava prihoda nije naplatila 30 miliona dinara prihoda uglavnom od privatnih obrtnika, govori o neravnopravnom položaju u kojem se nalaze osnovne organizacije udruženog rada i privatni sektor. Pod lupu je stavljeno i djelovanje i finansiranje radnih zajednica u RO i SOUR-ima. Za ove radne zajednice OOUR-i iz Skenedr-Vakufa godišnje izdvajaju više 40 miliona dinara, a organizacija je dosta neracionalna i skupa. Danas je primijećeno da u oblasti stambeno-komunalnih djelatnosti imaju dva SIZ-a i komunalnu RO, a privreda i građani ipak nemaju odgovarajuću komunalnu uslugu. Predloženo je da se priđe objedinjavanju SIZ-a stanovanja i SIZ-a za komunalne djelatnosti i napokon riješi status KRO „Cvrcka".

I na današnjoj sjednici OK SK Skender-Vakuf vođena je rasprava o Tvornici zobenih pahuljica „Vita". Nedostatak trajnih obrtnih sredstava, pritisak nevjrovatni kamata, otplata anuiteta i neobrađeno tržište čine da ovaj kolektiv iz mjeseca u mjesec ostvaruje sve veće gubitke. Otvoreno je zamjereno strukturama u AIPK „Bosanska krajina" na mačehinskom odnosu prema „Viti".

Ž. KOPANJA

SEKRETARI OOSK AIPK „BOSANSKA KRAJINA" O REALIZACIJI ZAKLJUČAKA XVI SJEDNICE CK SKJ

Bez pravog utiska

● Iako je na jučerašnjem radnom sastanku u OK SK bilo četrdeset sekretara osnovnih organizacija iz AIPK „Bosanska krajina" i predstavništava u Banjaluci, malo se čulo o tome šta su do sada OOSK učinile i preduzele u realizaciji Zaključaka XVI sjednice

BANJALUKA, 6. septembra - Četrdeset sekretara osnovnih organizacija Saveza komunista iz AIPK „Bosanska krajina" i iz predstavništva u Banjaluci juče su u Opštinskom komitetu SK Banjaluka imali radni sastanak na kojem je razgovarano o provođenju Zaključaka XVI sjednice CK SKJ. Povod je nedavna ocjena Predsjedništva OK SK da se do sada u jednom broju OOSK u Banjaluci ne vodi adekvatna partijska aktivnost u realizaciji zaključaka, pa čak da nema preciznih informacija što su osnovne organizacije u periodu od posljednjih nekoliko mjeseci učinile na tom planu. Iz jednog broja organizacija nisu dostavljeni ni zapisnici.

Na jučerašnjem sastanku iako je bilo prisutno četrdeset sekretara OOSK govorilo je njih samo nekoliko. Zna se da dosta toga nije urađeno.

- Vodili smo rasprave, po našim ocjenama kvalitetne, na Konferenciji osnovnih organizacija i donijeli zaključke po kojima svaka osnovna organizacija SK ima svoje obaveze, kaže Bakir Osmančević, sekretar OOSK Prehrana u OOUR-a „Veleprehrana".

Međutim, osnovne organizacije nisu na svojim sastancima raspravljale o tim zaključcima, što je svakako manjkavost i propust.

Sezona godišnjih odmora je prošla, ako su odmori donekle usporili aktivnosti u realizaciji Zaključaka, što je očigledno u većini osnovnih organizacija, u mjesnim zajednicama u selima i zadružnim organizacijama situacija je, bar prema onome što se juče čulo, bila bolja.

- Ako nismo po statutarnoj obavezi na vrijeme dostavili naše zapisnike, to je nečiji pojedinačni propust, ali smo proteklih mjeseci uz najveću moguću pažnju na sastancima posvetili žetvi, sjetvi, zapošljavanju, dakle o najprečem što i proizlazi iz Zaključaka XVI sjednice CK SKJ - naglasio je **Dragoljub Đurđević**, sekretar OOSK OZO Stričići.

P. MATAVULJ

NA POLJIMA BOSANSKE KRAJINE

Puževi-golaći uništavaju rod

BANJALUKA, 6. septembra - Puževi-golaći, koji se zadnjih godina sve više javljaju na poljima Bosanske krajine, ovih dana su se posebno nadmnožili u mrkonjićkoj i banajlučkoj opštini. Oni se, kao što je poznato, brzo razmnožavaju i napadaju sve, osobito povrtlarske kulture. Za njih je karakteristično da svoju prožderljivost naročito ispoljavaju noću, dok se danju uglavnom povlače, zbog čega je borba protiv njih otežana.

U banjalučkom Centru za primjenu nauke u poljoprivredi kažu da pojava puževa-golaća ne traba da ozbiljnije uznemirava poljoprivrednike, jer se te štetočine mogu uspješno uništavati i hemijskim putem (pesticidi) i mehaničkim.

Puž-golać nije nepoznat u našim krajevima, pa smo mi i do sada pružali savjete poljoprivrednicima koji su nam se obraćali. Međutim, prema vijestima koje smo dobili iz Mrkonjić-Grada tamo su se oni nakon posljednjih kiša jako namnožili i zato će jedna naša ekipa već danas obići to područje i razmotriti neophodne mjere za njihovo efikasnije suzbijanje i uništavanje - rekao je direktor Centra - Zaim Elezović.

PRITVORENI KRADLJIVCI IZ „ČAJAVECA"

Privatni Tv-magacini

● U pritvoru zbog osnovane sumnje da su krali tv-prijemnike i dijelove iz „Čajavčevog" OOUR—a Crnobijela televizija i akustika osam lica, a protiv još 11 podnesene prijave ● U stanovima pronađena ukradena roba ● Utisak je da su glavne kolovođe bili Luka Pepić, Dušan Latinčić, Radenko Janković i Borislav Matošević

BANJALUKA, 6. septembra - Poslije dva mjeseca rada i ispitivanja u „Čajavčevom" OOUR-u u Crnobijela televizija i akustika organi gonjenja Opštinskog sekreterijata unutrašnjih poslova u Banjaluci utvrdili su da postoji osnovana sumnja da je 19 lica počinilo 50 krivičnih djela, od čega 37 krađa i 13 prikrivanja. Opštinskom javnom tužilaštvu podnesene su krivične prijave protiv **Pepića Luke** (34), poslovođe magacina poluproizvoda, **Dušana Latinčića** (33), šefa ulazne kontrole, **Borislava Matošević**a (23), glavnog kontrolora izlazne kontrole, **Radenka Jankovića** (27), poslovođe ulaznog magacina, **Nikice Josipovića** (25), skladištara u magacinu poluproizvoda, **Rame Turkanovića** (25), portira, **Miroslav Drinića** (25) vatrogasca, **Dobrivoja Radenovića (39), Slavka Šljakovića (27), Vlade Divjaka (22) i Mirka Miljevića (35),** svi vozači zatim **Predraga Gavrića** (22), radnika na transportu, **Branka Brkića** (44), referenta osiguranja, **Danka Dragojevića** (22) elektrotehničara **Nebojše Vlašnjevskog** (23), vlasnika RTV-servisa u Novoj Topoli, **Nenada Milovanovića** (26), servisera iz Nove Gradiške, **Fehima Sejfića** (28), građevinskog tehničara iz RO „Usluga" **Gojka Dragojevića** (42) poslovođe prodavnice „Agropromet" i **Hasana Turkanovića** (32), vatrogasca zaposlenog u Profesionalnoj vatrogasnoj četi OSUP-a Banjaluka.

Kao što smo već pisali, većina prijavljenih lica samostalno i u dogovoru sa Pepićem, Josipovićem, Matošević em i Latinčićem u toku ove i prethodne dvije godine otuđivala je gotove TV-aparate ili dijelove (ekrane i šasije), koje su službenim automobilom izvozili izvan kruga fabrike u vrijeme kada su na portirnici bili „njihovi" ljudi.

Kradena roba je smještana u stanove i privatne kuće Pepića i Matošević a, a samo kod četvorice pritvorenih pronađeno je više od hiljadu različitih dijelova namijenjenih za ugradnju u televizore, odnosno druge elektronske uređaje. Prema sadašnjim saznanjima šteta od ovih krađa u OOUR-u Crno-bijela televizija i akustika iznosi oko dva miliona i 800 hiljada dinara. Na ovaj način otuđeno je 19 TV-aparata, veći broj raznih poluproizvoda ili dijelova za TV-aparate od kojih su kasnije montirani mali televizori. Za sada se zna da je građanima koji imaju crno-bijele televizore, naravno, uz naknadu, na nedozvoljen način ugrađeno 18 šasija, devet katodnih cijevi, 150 komada tjunera, prodana četiri kasetofona, te ostale 143 vrste različitih poluproizvoda, odnosno 1857 elektronskih artikala. Istragom je utvrđeno da je u ovoj organizovanoj „aktivnosti" postojala sprega između radnika zaposlenih na poslovima i zadacima sa posebnim ovlaštenjima, kao što je šef ulazne kontrole, poslovođe ulaznog magacina, glavni kontrolor specijalista na izlaznoj kontroli, poslovođa magacina poluproizvoda, sa radnicima službe obezbjeđenja, pojedinim vozačima, radnicima na transportu i samostalnim RTV-mehaničarima. Od ovih 19 lica koja su učestvovala u krađama Luka Pepić, kao poslovođa magacina poluproizvoda, prema prijavi organa gonjenja, otuđio je 17 TV-aparata, 150 tjunera, sedam katodnih cijevi, dva kasetofona.

U pritvoru se još nalaze Luka Pepić, Nikica Josipović, Dušan Latinčić, Radenko Janković, Borislav Matošević, Predrag Gavrić, Ramo Turkanović i Miroslav Drinić.

D. KECMAN
M. DIŽDAR

BANJALUKA

AEROZAGAĐENJE

Prema podacima dobijenim od banjalučkog Instituta zaštite za 5. i 6. septembar 1985. godine, koncentracija sumpor-dioksida po kubnom metru izmjerena je u Centru 22, Boriku 8, Mejdanu 12, Vrbanji 17, Česmi 23, Delibašinom selu 8, mikrograma. Dozvoljena gornja granica kratkotrajne koncentracije iznosi 500, a dugotrajna 150 mikrograma.

Koncentracija čađi po kubnom metru izmjerena je u Centru 37, Boriku 19, Mejdanu 19, Vrbanji 20, Česmi 20, Delibašinom selu 49, a dozvoljena gornja granica i kratkotrajne i dugotrajne koncentracije je 150 mikrograma.

22. KNJIŽEVNI SUSRETI NA KOZARI

SINOĆ U PRIJEDORSKOM AMATERSKOM POZORIŠTU

Koneskom uručena nagrada

PRIJEDOR, 6. septembra - U okviru završnih svečanosti ovogodišnjih 22. književnih susreta na Kozari, sinoć je u prijedorskom Amaterskom pozorištu na svečan način uručena Nagrada „Skender Kulenović" makedonskom književniku i akademiku Blažu Koneskom. Ovu nagradu već osam godina dodjeluju rudari Ljubije za književno djelo inspirisano NOB-om i socijalističkom revolucijom. Istoimena nagrada je uručena i banjalučkom Kulturno-umjetničkom društvu „Karlo Rojc" za izuzetne rezultate ostvarene u razvoju i unapređenju kulturnog amaterizma u Potkozarju i šire.

Predsjednik Poslovodnog odbora Rudnika željezne rude Ljubija i član CK SK BiH inž. Milan Malbašić priredio je danas prije podne prijem za ovogodišnjeg dobitnika Nagrade „Skender Kulenović" i velikana naše poetske riječi. Tom prilikom je predsjednik Predsjedništva Konferencije osnovnih organizacija Saveza sindikata ovog rudarskog kolektiva Slobodan Kršić uručio Koneskom statuu rudara, a zatim je Koneski posjetio rudnik u Tomašici i gradilište budućeg najmodernijeg jugoslovenskog rudnika u Omarskoj.

U subotu se mitingom poezije ispred monumentalnog spomenika palim Kozarčanima na Mrakovici završavaju ovogodišnji 22. književni susreti na Kozari. Na mitingu će učestvovati 32 pjesnika iz svih naših republika i pokrajina, a njima će i brojnim gostima govoriti član Predsjedništva Savezne konferencije SSRN Jugoslavije general - pukovnik Milan Daljević.

ZI. ĐURIĆ

BOSANSKI NOVI

Čas književnosti

BOSANSKI NOVI, 6. septembra - U sklopu 22. književnih susreta na Kozari sinoć je u Bosanskom Novom održano književno veče. Nastupilo je petnaestak pisaca iz raznih krajeva Jugoslavije. Poštovaoci književne riječi i ove godine kao i do sada doživjeli su rijetke trenutke koje će, nažalost čuvati do sljedećih susreta, jer takav vid komuniciranja književnom riječju i književnicima je rijetkost za žitelje ove komune.

Poseban susret imao je pjesnik Dragan Kolundžija, dobitnik ovogodišnje 17-julske nagrade, koji je rođen u bosanskonovskom selu Gornje Vodičevo.

F. K.

JUČE U BOSANSKOJ DUBICI

Bista Skendera Kulenovića

BOSANSKA DUBICA, 6. septembra - U okviru 22. književnih susreta na Kozari u Bosanskoj Dubici danas je otkrivena spomen-bista pjesnika, borca i revolucionara Skendera Kulenovića. U prisustvu velikog broja građana ove potkozarske opštine, bistu je otkrio i o liku i književnom djelu Skendera Kulenovića govorio književnik Mladen Oljača, saborac Skendera Kulenovića.

Susresi su počeli sinoć u prostorijama Školskog centra u Bosanskoj Dubici književnom večeri. Dubičanima su svoja djela predstavili Dragan Kolundžija, Slobodan Bošković, Jasminka Musabegović, Tone Momirovski, Marino Zurl, Boško Lomović, Milan Marković, Stevka Kozić-Preradović, Zorica Turjačanin, Mladen Oljača, Sadik Tabaković, Gojko Bojović, Husein Bašić i Danilo Karapetrović.

M. DINIĆ

JUGOSLOVENSKI PISCI U BANJALUCI

PJESME ZA KOZARU

BANJALUKA, 6. septembra - Pjesnička Banjaluka, grad otvorena srca koji ima svoje pisce i svoje knjige, svijetlu istoriju i živu savremenost, pozdravlja pisce Kozare ne samo kao učesnike književnih susreta, nego kao svoje sugrađane. U ovoj godini, kada sloboda ima sjaj oživljavanja sjećanja na godine borbe i pobjede, i kada traje kao korijen naših svakodnevnih plodova, pjesnička riječ nije samo riječ iz knjiga, već život sam, njegov bitak i putokaz - rekao je književnik iz Banjaluke Ismet Bekrić, pozdravivši pred punom vijećnicom Doma kulture pisce iz Jugoslavije - goste ovogodišnjih 22. književnih susreta na Kozari.

Osim Ismeta Bekrića na ovoj književnoj manifestaciji juče u banjalučkom Domu kulture učestvovali su: Miško Šindić, Borislav Radović, Valerija Skrinjar-Tvrz, Ali Podrimija, Radoslav Milošević, Sunčana Škrinjarić, Vlado Puljić, Muris Idrizović, Džemaludin Alić, Irfan Horozović, Stanko Rakita i Jakov Jurišić.

Živa pjesnička riječ govorena ovdje u Banjaluci, u Laktašima, Srpcu, Bosanskoj Gradišci samo je uvod u poetski čas koji će se sutra održati na Mrakovici.

N. G.

Vijećnica Doma kulture: Riječ kao putokaz

Snimio: R. OSTOJIĆ

LUANDA

TREĆI DAN DEBATE

Rad bez predaha

LUANDA, 6. septembra (Tanjug) — Delegacije nesvrstanih zemalja koje učestvuju na Ministarskoj konferenciji u Luandi, napustile su konferencijski centar „10. decembar" u prvim jutarnjim satima, da bi se poslije nekoliko sati predaha danas ponovo vratile u plenarnu dvoranu. Do predviđenog završetka Konferencije ostalo je još samo dva dana a lista govornika nije još ni prepolovljena. To da se radi bez predaha predstavlja tradiciju među nesvrstanima, ali i novu odlučnost da se sa govornice ovako značajnog skupa pruži podrška jedinstvu pokreta i zatraži, što je bila karakteristika većine dosadašnjih istupanja, da on još dinamičnije nastupa na međunarodnoj sceni.

Ni za delegate u političkom i ekonomskom komitetu predaha nema jer moraju brižljivo da rediguju više od stotinjak stranica završne deklaracije i da u nju unesu čitavu hrpu amandmana.

U međuvremenu, nastavljaju se intenzivne konsultacije oko utvrđivanja mjesta i vremena Osmog samita.

RAD POLITIČKOG KOMITETA

Priprema deklaracije

● Na prijedlog Alžira, Jugoslavije i Malte već je usvojen dio dokumenta koji se odnosi na Mediteran, a veliku pažnju je izazvao alžirsko—jugoslovenski prijedlog o odnosu prema pregovorima velikih sila

LUANDA, 6. septembar /Tanjug/ — Politički komitet Ministarske konferencije u Luandi nastavlja intenzivan rad na usaglašavanju stavova oko završnog dokumenta Konferencije. Delegati rade u više radnih grupa dok se u samom Komitetu raspravlja o onim dijelovima završnog dokumenta o kojima je manje — više postignuta saglasnost.

Na prijedlog Alžira, Jugoslavije i Malte već je usvojen dio dokumenta koji se odnosi na Mediteran kao područje mira i saradnje. U tekstu se ponovo afirmišu odluke Ministarske konferencije u Valeti o proširenju i nastavku saradnje nesvrstanih i evropskih zemalja Mediterana.

Kako se saznaje, pred usvajanjem je i dio završnog dokumenta koji se odnosi na Evropu.

U posebnoj radnoj grupi u toku je rasprava o ulozi, principima načelima i ciljevima pokreta nesvrstanih što će u stvari biti i uvodni dio deklaracije iz Luande. U tom sklopu delegati usaglašavaju stavove i o ocjeni međunarodne situacije. Već je prihvaćena formulacija o trajnim vrijednostima izvornih principa pokreta.

U samom komitetu počela je debata o saradnji u oblasti informisanja. Na prijedlog Jugoslavije u tekst će ući ocjena o dosadašnjim rezultatima rada Pula novinskih agencija nesvrstanih zemalja, odlukama Koordinacionog komiteta Pula kao i o pokretanju servisa ekonomskih informacija — Ekopula.

Posebnu pažnju delegata izazivao je alžirsko—jugoslovenski prijedlog teksta o odnosu prema pregovorima velikih sila. U prijedlogu se precizira da u interesu međunarodne zajednice detant mora biti univerzalan da bi bio trajan te da u pregovorima moraju da učestvuju sve zemlje svijeta.

Susreti Dizdarevića

LUANDA, 6. septembar /Tanjug/ — Savezni sekretar za inostrane poslove Raif Dizdarević imao je, u konferencijskom centru u Luandi, odvojene susrete sa šefovima diplomtija Indonezije, Malija, Perua i Jordana. U ovim razgovorima bilo je riječi o aktuelnim pitanjima Ministarske konferencije.

U razgovorima je obostrano pozitivno ocijenjen dosadašnji rad na izradi glavnim dokumentima političke i ekonomske deklaracije. Konstatovano je takođe da se rad odvija u konstruktivnoj atmosferi uz izražavanje želje svih da se ojača, kako osnovna orijentacija pokreta, tako i njegova akciona sposobnost.

GRČKA VLADA O DENUKLEARIZACIJI BALKANA

Evakuacija nuklearnog oružja

ATINA, 6. septembra (Tanjug) — Zvanični predstavnik vlade u Atini izjavio je da je stav grčkih socijalista o pretvaranju Balkana u zonu mira, oslobođenu nuklearnog oružja, ostao nepromijenjen i da Grčka u tom pravcu nastavlja započetu misiju. Odluka o evakuisanju nuklearnog oružja sa grčke teritorije je „neopoziva". Grčka je „rezervisala pravo da odstrani nuklearno oružje jednostrano u bilo koje vrijeme kada ocijeni da joj to odgovara".

Vlada PASOK-a, rekao je njen predstavnik, nastavlja konsultacije oko denuklearizacije Balkana.

Predstavnik je domaću opoziciju i sve druge protivnike denuklearizacije podsjetio na činjenicu da je nuklearno oružje u Grčkoj dopremljeno i instalirano „bez dozvole grčkog Parlamenta i pravo da se ono odstrani je politička odluka u nadležnosti vlade".

SARAJEVO

Osuđeni rasturači droge

SARAJEVO, 6. septembra (Tanjug) — Krivično vijeće sarajevskog Okružnog suda, kojim je predsjedavao sudija Tomislav Markulj, danas je izreklo kazne grupi od pet okrivljenih rasturača i podstrekača na uživanje opojnih droga („LSD" i marihuane) u trajanju od 11 godina i sedam mjeseci. Prvooptuženi Jadran Adamović (1957) osuđen je na četiri godine zatvora, Edin Kamarić na dvije godine i Predrag Antonić (1963) četiri godine i šest mjeseci, kojem je ovo drugo suđenje za isto krivično djelo.

Ovoj trojici prvooptuženih istovremeno je izrečena i zaštitna mjera obaveznog liječenja od narkomanije u ustanovama gdje budu upućeni na izdržavanje kazne. Do pravosnažnosti presude oni ostaju i dalje u pritvoru.

Prvoj trojici optuženih kazne su izrečene zbog krivičnog djela rasturanja i omogućavanja uživanja droge.

Strašo Donevski (1959) osuđen je na tri mjeseca, a Zoran Perić (1956) na deset mjeseci zatvora — uslovno na četiri godine. Oni su okrivljeni da su omogućavali drugim osobama da uživaju opojnu drogu.

U toku pretresa javni tužilac je odustao od optužnice protiv Borisa Šibera (1963) dok je za odbjeglim Vladimirom Tesevim 1963) iz Skoplja raspisana potjernica.

Zastupnici odbrane osuđenim najavili su žalbe na presudu sarajevskog Okružnog suda

DUBROVNIK

Požari pod kontrolom

DUBROVNIK, 6. septembra (Tanjug) — Veliki šumski požar na području sela Klisevo, Mrčevo, Orašac, Brsečine i Trsteno, na području dubrovačkog primorja, danas, prije podne je uspješno lokaliziran i nalazi se pod kontrolom. Vatrena stihija je na tom prostoru, dugom 6 i širokom kilometar obuzdana poslije 21 sata izuzetnih napora više od hiljada gasilaca, koji su noćas uspješno branili zgrade na području sela Brsečine i Trsteno. Takođe su u mjestu Trsteno uspješno odbranili i prodiranje vatre do poznatog parka Arboretum.

U gašenju požara, koji je progutao oko 600 hektara šumskog rastinja sudjelovali su još pripadnici JNA, civilne zaštite, članovi radnih kolektiva dubrovačkih radnih organizacija, stanovnici devet mjesnih zajednica dubrovačkog primorja i susjednih područja, te profesionalni i vatrogasci dobrovoljnih društava. Takođe su bile korišćene i 33 vatrogasne cisterne iz 15 mjesta iz gradova Hercegovine, Boke kotorske i Dalmacije.

U PRIZRENU 17 OSOBA PRITVORENO ZBOG TRGOVINE DROGOM

Ljekar pomagao narkomane

PRIZREN, 6. septembra (Tanjug) — Zbog nezakonitog stavljanja u promet i omogućavanja uživanja droge, protiv 32 lica u Prizrenu vodi se istraga. Od toga 17 osoba nalazi se u pritvoru, rečeno je na konferenciji za štampu u Okružnonom sudu u Prizrenu.

Prema dosadašnjoj evidenciji Sekretarijata unutrašnjih poslova više od stotine uglavnom mladih ljudi, upotrebljava narkotična sredstva—hašiš, marihuanu, heroin, kao i sredstva valeron i hetanon, opojne droge, koje se izdaju samo uz recept ljekara. Rasturači su drogu donosili uglavnom iz Turske i Belgije, a nabavljana je i iz Beograda, Splita, Rovinja i drugih gradova u zemlji. Korišćenje opojnih droga iz prizrenskih apoteka omogućavao je ljekar Muhamed Nizar, koji je davao blanko nepotpisane recepte sa njegovim faksimilom.

Najčešća mjesta za konzumiranje i rasturanje droge su popularni kafići i disko—klubovi, pa je ovih dana po nalogu tržišne inspekcije Skupštine opštine Prizren zatvoreno 11 lokala takve vrste.

NIŠ

Posao za sve mašince

NIŠ, 6. septembra (Tanjug) — Mašinska industrija „Niš" odlučila je da primi na rad sve nezaposlene diplomirane mašinske inženjere koji na posao čekaju na evidenciji SIZ-a za zapošljavanje u Nišu. Narednih dana u udruženim fabrikama tog sistema posao će dobiti trideset stručnjaka sa diplomom mašinskog fakulteta.

Mašinska industrija je spremna da na posao primi osamdest mladih livaca i kovača. Pošto kadrova tih zanimanja nema, odlučeno je da se od ove školske godine u dva odjeljenja školuje 90 budućih livaca i kovača. Mladim metalcima kolektiv je odobrio stipendije u visini od 7.000 do 14.000 dinara mjesečno.

MAGLAJ

Nepotreban uvoz natron-vreća

MAGLAJ, 6. septembra (TANJUG) — Na jugoslovenskom skupu proizvođača natron—vreća, koji je u organizaciji Poslovne zajednice i industrije ambalažiranih papira i ambalaže Jugslavije održan u Maglaju, posebno je ukazan na problem uvoza natron—vreća. U prvih šest mjeseci ove godine u našu zemlju je uvezeno više od 12 miliona komada natron—vreća i oko 10.000 tona natron—papira, a domaći kapaciteti za proizvodnju ovih proizvoda u isto vrijeme radili su sa svega 60 odsto. Predstavnici „Litopapira" iz Čačka, „Bila" iz Kalnika, „Komune" iz Skoplja, „Ive Lovinčića" iz Zagreba i maglajskog „Natrona" su zaključili da je uvoz natron—vreća suvišan i da bi ga trebalo zabraniti, jer domaći proizvođači svojim kapacitetima mogu u potpunosti da zadovolje potrebe jugoslovenskog tržišta.

KAIRO

Egipat dobio novu vladu

KAIRO, 6. septembra (Tanjug) — Egipatski predsjednik Mubarak potpisao je listu od 32 člana vlade, koju je sastavio novi premijer dr Ali Lutfi. Sutra će vlada položiti zakletvu pred šefom države, koji će i predsjedavati prvom sjednicom.

U novu egipatsku vladu, ušlo je osam novim ličnosti. Lufti će imati četiri zamjenika, za razliku od njegovog prethodnika Kamata Hasana Alija, koji je imao dva. To su i najznačajnije kadrovske promjene od kojih se sada očekuje da doprinesu suštinskim promjenama, prije svega u egiparskoj ekonomiji.

IZVRŠNO VIJEĆE BIH O ONO I DSZ

Ostvareni značajni rezultati

SARAJEVO, 6. septembra (Tanjug) — Izvršno vijeće Skupštine SR Bosne i Hercegovine razmatralo je, kako je saopšteno, analizu razvoja opštenarodne odbrane i društvene samozaštite u periodu od 1981. do 1985. godine i uslove i mogućnosti razvoja u periodu od 1986. do 1990. godine. Ocijenjeno je da su u proteklom periodu u ovoj oblasti ostvareni značajni rezultati koji se gledaju u daljem podruštvljavanju funkcije opštenarodne odbrane i društvene samozaštite, kadrovskom i organizacionom jačanju, stručnom ospsobljavanju pripadnika organizovanih struktura i ukupnog stanovništva za odbranu i zaštitu i u daljoj tehničkoj modernizaciji opremljenosti teritorijalne odbrane materijalno—tehničkim sredstvima, naoružanjem i vojnom opremom.

U daljem razvoju opštenarodne odbrane i društvene samozaštite, prema ocjeni vijeća, osnovno polazište treba da bude stvaranje uslova za još svestranije i stvaralačko angažovnje radnika i drugih radnih ljudi i građana, organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih organizacija i zajednica, društveno—političkih organizacija i udruženja građana i društveno—političkih zajednica na razvijanju i jačanju opštenarodne odbrane i društvene samozaštite, uz dalje podruštvljavanje ovih funkcija.

VENECIJA

Nagrada Sonji Savić

VENECIJA, 6. septembra (AFP) — Dva 'specijalna zlatna lava' dodijeljena su na 42. međunarodnom filmskom festivalu u Veneciji Portugalcu Manuelu de Olivieri „Satenske cipelice") i Amerikancu Džonu Hjustonu ('Čast pričijevih'). Specijalna priznanja odata su glumicama: Temis Bazaka za ulogu u grčkom filmu 'Teške godine' Galji Novent za sovjetski film ; Tango našeg djetinstva' i jugoslovenskoj glumici Sonji Savić za ulogu u filmu Bore Draškovića 'Život je lijep'.

JUGOSLOVENSKI IZGLEDI ZA IZVOZ DO KRAJA GODINE

Ljeto ohrabruje

BEOGRAD, 6. septembra (Tanjug) — Tokom juna i jula jugoslovenska industrija je zabilježila nešto pojačani priliv porudžbina iz inostranstva, ali ne tako velik da bi izvoz do kraja septembra ukupno porastao više od šest odsto. Takva situacija se najvjerovatnije neće bitnije promijeniti ni u posljednjem tromjesečju ove godine.

Do 29. avgusta stranom tržištu je isporučena roba u vrijednosti šest milijardi i 439 miliona dolara, 6 odsto više nego lani za to vrijeme. Naše kupovine u svijetu su istovremeno dostigle sedam milijardi i 573 miliona dolara i veće su za 6 odsto. Uz trgovinski deficit od milijardu i 134 miliona dolara, ne izvršava se ni predviđena struktura isporuka prema valutnim podrujima. Dok je vrijednost prodaje robe na kliring povećana za 15 procenata, kupcima sa „čvrstom" valutom isporučeno je samo dva odsto više u odnosu prema istom lanjskom razdoblju.

Nešto veći rast izvoza u narednim mjesecima, prema ZIT-ovoj anketi, očekuju organizaicje u poljoprivredi, prehrambenoj industriji, industriji nemetala, crnoj metalurgiji, industriji kože i obuće, a dijelom i organizacije u elektroindustriji i metalskom kompleksu.

DOHODAK I DRUŠTVENA REPRODUKCIJA

Uz Nacrt stavova CK SKJ o idejno—političkim pitanjima ostvarivanja ustavnog položaja radnika u odlučivanju i raspolaganju dohotkom i sredstvima društvene reprodukcije

Jača li moć države?

● *Bez sadržajnijeg razvoja samoupravnog proizvodnog odnosa nema ni cjelovitijeg ostvarivanja Programa ekonomske stabilizacije niti razvoja socijalističkog samoupravljanja*

Piše:
DR KRSTAN MALEŠEVIĆ

Tematika kojom se bavi Nacrt stavova 18. sjednice CK SKJ predstavlja besumnje centralno pitanje razvoja socijalističkog samoupravljanja i jugoslovenske revolucije uopšte. Ako je tačno da onaj ko vlada reprodukcijom istovremeno vlada i društvom (a teorijska misao i istorijska praksa nas poodavno i permanentno u to nedvojbeno uvjeravaju), onda za revolucionarne snage nema preče od pitanja od toga ko u nas upravlja društvenom reprodukcijom, jer se na tom pitanju prelamaju i od njegovog faktičkog stanja zavise sva druga bitna obilježja društvenih odnosa. Sadašnja krizna situacija, posebno slabljenje radničko—klasne suštine društveno—ekonomskih i političkih odnosa, to pitanje čini još urgentnijim. **Zato samo promjenom „odnosa snaga" prvenstveno u proizvodnom odnosu u korist udruženih radnika (samoupravni način formiranja i upotrebe viška vrijednosti), moguće je rješavati i aktuelne tekuće ekonomske probleme i dugoročne revolucionarne ciljeve društvenog razvoja.**

Otuda Nacrt ovih stavova ne može da nas ostavi ravnodušnim, iako logično, nameće niz novih pitanja.

OTUĐIVANJE DOHOTKA

O tome da radnička klasa, odnosno udruženi radnici ostvaruju simboličan uticaj na kompleksnu sferu društvene reprodukcije, poslije toliko diskusija i napisa, gotovo je suvišno govoriti. Zato ću samo ovlaš ukazati na neke najeklatantnije vidove manifestovanja ove pojave.

Sudeći po subjektima koju odlučuju o sredstvima društvene reprodukcije neosporno je da se još može govoriti o izvjesnoj „hibridnosti" tipova svojine, pa onda i svojinskih odnosa, a time i društvenih odnosa uopšte Šta više, u posljednjoj deceniji je upliv države (u raznim vidovima i na različitim nivoima, pa i preko tzv. kvazidržavnih institucija) u odlučivanje o ovim sredstvima jačao, tako da je udruženi rad početkom sedamdesetih godina raspolagao sa preko 62% ostvarenog dohotka, a početkom ove decenije je taj procenat pao na tek nešto iznad 50%, što karakteriše i najnoviji period. Sa sredstvima proširene reprodukcije situacija je još nepovoljnija. Udurženi rad obezbjeđuje samofinansiranje reprodukcije tek negdje oko 1/3 sredstava. Ova sredstva su, dakle, većim dijelom izvan udruženog rada — kod banaka i posebnih fondova društveno—političkih zajednica, nad kojima udruženi radnici nemaju značajniju kontrolu. Iako su se, dakle, subjekti odlučivanja o proširenoj reprodukciji mijenjali, oni su i dalje dobrim dijelom ostali van udruženog rada.

Tu i jeste materijalni (društveno-ekonomski) osnov za naglašenu ulogu tzv. političke sfere (ne samo klasične države) u donošenju odluka o investicija, cijenama, globalnoj raspodjeli, kadrovima i sličnim kapitalnim pitanjima. Nije onda čudno da je država (na svim nivoima) 1983. godine donijela oko 80% odluka o investicijama, 60% odluka u oblasti raspodjele ličnog dohotka, 80% odluka o cijenama, 95% odluka o uvozu i izvozu, 90% odluka o zajedničkoj potrošnji i sl. (Vidi odgovarajuću analizu Vijeća Saveza sindikata Jugoslavije iz jula 1984. godine). Naravno, da **etatističko uređivanje odnosa u sferi proširene reprodukcije ne ostavlja dovoljno „slobodnog prostora" za autentično samoupravno i delegatsko odlučivanje** i da podstiče tzv. „drugi kanal" odlučivanja (poslovodni organi OUR-a, izvršni organi DPZ-a SIZ—ova, DPO—a, banaka).

Iz tako ugroženog samoupravnog proizvodog odnosa izrastaju i drugi krupni društveni problemi, od onih u funkcionisanju političkog sistema, do evidentnog socijalnog raslojavanja neovisno od rezultata rada, od obnavljanja elemenata „personalne unije", do otuđivanja društvenih sredstava. A opasnija, gotovo od svih ovih posljedica, jeste usporeniji rast proizvodnih snaga, opadajuća motivacija za rad, što s druge strane pothranjuje i prosto „trebuje" državu i etatističko posredovanje uopšte.

UZROCI I POSLJEDICE?

Mada nemam namjeru ulaziti u detaljniju analizu karakteristika i kvaliteta Nacrta stavova, ukazaću u najkraćem na neka njegova obilježja, sa stanovišta naprijed pomenutih najozbiljnijih problema iz domena odlučivanja u sferi proširene i ukupne društvene reprodukcije. Neosporno je da je Nacrt svojom cjelovitošću i načinom tretiranja ovog pitanja korak naprijed u poređenju sa uobičajenim, često jednostranim ekonomističkim tretiranjem ovog pitanja. On postavlja prava pitanja o tome šta učiniti da se razvija samoupravni proizvodni odnos, tj. da radnici uistinu raspolažu sredstvima društvene reprodukcije, i u tom smislu definiše dosta konkretno (na nivou idejno—političkog pristupa) i moguće pravce, pa i mjere za razrješavanje tog problema. U Nacrtu se na više mjesta otvoreno konstatuje da „radnik još uvijek ne odlučuje u značajnijoj mjeri o uslovima i rezultatima svoga rada", i šta više da „odlučuje o sve manjem dijelu dohotka", te da ga tehnobirokratija objektivno sve više „gura" u najamni odnos (str. 3).

Sadašnji preovlađujući položaj radnika, posebno u procesu materijalne proizvodnje nije posebno stimulativan za veću racionalniju i kvalitetniju proizvodnju, niti za naročito optimalnu upotrebu sredstava proširene reprodukcije.

Ako stalno opada učešće OUR-a u raspodjeli dohotka, i ako lični dohodak radnika više ovisi od OUR-a u kojem radi i radnog mkjesta na kojem radi, nego od stvarnog radnog doprinosa, to direktno negativno utiče na razvoj i društveno—ekonomskih, ali i uopšte samoupravnih socijalističkih odnosa. U Nacrtu se, u vezi s tim otvoreno konstatuje da nije u pitanju samo zastoj, već i neostvarivanje suštine društveno—ekonomskih odnosa uopšte. Zato se posebno, rekao bih, potenciraju dvije stvari — širenje prostora za autentičnu, slobodnu, samoupravnu djelatnost privrednih subjekata (poštovanje ekonomskih zakonitosti) i neposredniju i veću materijalnu stimulaciju proizvođača.

FETIŠIZAM NORMI

Naravno da se Nacrtu stavova može ponešto i prigovoriti. Pri tome posebno mislim na izvjesnu neujednačenost ocjena stanja — ponegdje se govori o zastoju, drugdje o nedovoljnom ostvarivanju, a na nekim mjestima o neostvarivanju suštine samoupravnih društveno—ekonomskih odnosa, pa, onda, i u zahtjevima za promjenama — od „isravki i dopuna", do radikalnijih promjena odnosa u sferi proširene reprodukcije. I u Nacrtu se, iako manje nego u nekim drugim dokumentima, osjeća „blagi" fetišizam normi iz ove oblasti, zbog čega ima i srazmjerno više ponavljanja onoga što je već rečeno u našim osnovnim dokumentima, nego analize prakse, uzroka zaoštrenih problema, pa onda i daljeg iskoraka u konkretizaciji pretpostavki za razrješavanje tih problema u današnjem vremenu. Ova primjedba bi se mogla odnositi i na drugu rečenicu Nacrta, gdje se kaže da su pitanja položaja radnika u raspolaganju i upravljanju sredstvima društvene reprodukcije „u osnovi svestrano obuhvaćena i razrješena Programom SKJ, Ustavom SFRJ...". Svestrano obuhvaćena jesu, ali „razrješena" nisu, jer se ona u dokumentima prosto ne mogu razrješiti, već samo u revolucionarnoj praksi, inspirisanoj tekstom i duhom tih dokumenata.

No, za veću manjkavost Nacrta smatram to što on **suviše marginalno dotiče sferu političkog sistema u kontekstu odlučivanja o proširenoj i ukupnoj društvenoj reprodukciji.** Ne treba posebno dokazivati kakva je dijalektička međuzavisnost proizvodnog odnosa i političkog sistema.

JAČATI VLAST RADNIKA NAD DOHOTKOM

Desetogodišnje iskustvo nedvojbeno potvrđuje da bez racionalnije organizacije OOUR-a, naglašenje uloge RO (kao privrednog subjekta), bez povezivanja reprocjelina na opštejugoslavenskom prostoru (a to znači i udurženih radnika), bez jačanja proizvodno—funkcionalnog principa u svakom pogledu, bez smjelijeg nagrađivanja rada i kažnjavanja nerada (i pojedinačnog i kolektivnog), a pogotovo bez savlađivanja evidentnog oportunizma i česte uskogrudosti dijelova SK ni procese stvarne i brže integracije jugoslavenskog udruženog rada neće ići, pa time ni jačanju društvene moći radničke klase. A tu je temlj razvoja samouprvnog proizovodnog odnosa. Jer, **dok udruženi rad i udruženi radnici ne budu sposobni da reprodukuju samoupravni proizvodni odnos, da obezbjeđuju normalne tokove proširene reprodukcije, to će morati „neko drugi" da čini.** Taj „Neko", umjesto atomiziranih radnika, je prvenstveno država, koja svojim intervencijama u utvrđivanju uslova privređivanja i drugih aspekata reprodukcije, opet nepovoljno utiče na suštinsku samoupravnu transformaciju i integraciju udruženog rada. Čini se da ovaj uzrok jačanja etatizma Nacrt stavova nedovoljno potencira.

Bitna pretpostavka bržeg razvoja ovih procesa jeste i dalja razrada, konkretnija operacionalizacija naših osnovnih opredjeljenja o položaju i ulozi radnika u odlučivanju o proširenoj reprodukciji. Iskustvo pokazuje da jasnoća osnovnih opredjeljenja za jačanje ovih procesa nije dovoljna, da se na bazi analize **danas egzistirajućih protivrječnosti** ta opredjeljenja moraju razrađivati u još konkretnije, jasnije i realnije norme sa stanovišta položaja, uloge, prava i obaveza radničke klase. Očigledno je da nam je potrebno više realizma u procjeni prepreka i otpora promjenama, pa onda i više konkretnijih mjera u tom smislu. Jednom rječju, **i realnijim normama i efikasnijom akcijom treba sprečavati i „presjecati" prisvajanje tuđeg rada, bilo da to čini pojedinac, grupa, organizacija, ili pak država.** U tom smislu treba smjelije „kresati" i ogromnu režiju u nas, i u udruženom radu i van njega, a s druge strane činiti sve da se svačiji rezultat rada javno cijeni i vrednuje. Sve u svemu, narodski rečeno, izlaz iz krizne situacije jeste u ostvarivanju maksime RADU ČAST I RADNICIMA (STVARNU) VLAST.

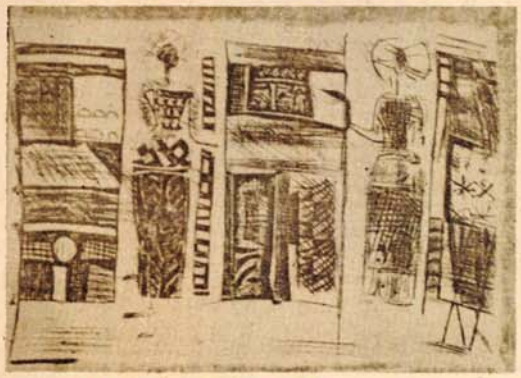

BOŠKO KARANOVIĆ: „Kompozicija", grafika

KNJIŽEVNA KOZARA

LJUDSKA BAJKA

● *Kozara je rađala junake, ali i pjesnike*
● *Kozara kao književno nadahnuće*
● *Kozara kao tema časopisa „Putevi"*

Kozara je — naglasio je to i Tito — „preživjela jednu od najtežih, a u isto vrijeme jednu od najslavnijih epopeja u istoriji naših naroda".

Kozara je iz svojih jedrih, neprobojnih njedara rađala junake, ali i pjesnike. U ratniku se budio i pjesnik, jer samo tako se moglo dosegnuti do svijetlog vrha čojstva i slobode. U vihoru bitaka razlijegali su se i stihovi. **Skenderova „Stojanka...".** Nad popaljenim, ali nepokorenim selima odjeknuše spontani, iskonski stihovi naroda: **„Druže Tito, mi ti se kunemo..."**

Slobodarska, ljudska Kozara zaiskri u stihovima i prozi **Branka Ćopića, Mladena Oljače, Dragana Kolundžije...** Brojni jugoslovenski pisci srednje i mlađe generacije svoje viđenje Kozare preseliše u stihove i prozne rečenice, u nadahnuti esej.

„Kozara kao književna inspiracija? Ta drama; ta veličanstvena tragedija, ta nevidljiva još odlučnost naroda i njegove vojske u najtežim časovima (koji se ne mogu izmaštati ni najbujnijom uobrazilјom, nikako) rodila je niz knjiga", čitamo u tekstu Mladena Oljače „Kozara kao književno nadahnuće", objavljenom u prošlogodišnjem četvrtom broju časopisa **„Putevi"**. A taj časopis za književnost i kulturu, koji u ovoj godini slavi 30—godišnjicu prisustva u književnom i kulturnom životu našeg podneblja, i šire, već jednu deceniju otvara stranice **Književnim susretima na Kozari**, pojavljujući se svakog septembra, kada se održava ova jugoslovenska svetkovina književne riječi, tematskim, prigodnim brojem, objavljujući pjesme, prozu, esejistiku i svjedočenja stvaralaca cijele naše domovine.

„To što su desetine hiljada ljudi, žena i djece na Kozari, a zajedno s njima i njihovi partizani, učinili i doživjeli juna i jula 1942. godine granići s bajkom, sa nečim nemogućim, dotada nepojmljivim! — rekao je **Hamdija Pozderac** na velikom zboru na Mrakovici, 4. jula 1982. godine, što čitamo i u uvodniku „Puteva" br. 4/1982. Tu bajku Kozare ispisuju pisci, a svaki Književni susreti, kao i ovi koji danas završavaju poetskim časom na Mrakovici, u ambijentu Spomenika, nove su stranice beskrajne, ljudske bajke.

Sa književnom Kozarom žive i njeni borci. Dolaze na susrete, njihova riječ utkiva se u jedinstvenu književnu, ljudsku riječ o Kozari.

„Često i rado se vraćam na Kozaru", piše **Branko Babić Slovenac, jedan od organizatora ustanka na ovom području, u sjećanju „U danima herojstva i vjerovanja"** („Putevi", 4/1982). **„Nije se čudili tome. Tu sam ostavio dio svog životnog darovanja revoluciji, a mnogo više dobio od naroda tog kraja. Zato rado dolazim i na kulturne, književne susrete Kozare i, slušajući mlade pjesnike, doživljavam radost da su ondašnja zbivanja i njihova sadržina prisutni u mladoj generciji."**

I ovogodišnji četvrti broj „Puteva" u znaku je književne Kozare. Na uvodnom mjestu objavljeni su stihovi **Blaže Koneskog**, istaknutog makedonskog pjesnika, dobitnika **Nagrade „Skender Kulenović"**, kojemu je ovo visoko priznanje, što ga rudari Ljubije dodjeljuju za književne opuse inspirisane revolucijom, uručeno na sinočnjoj svečanosti u Prijedoru.

„O teškoto! Sada kad u nekom našem selu
po prvi put u slobodu oro sretnem opet,
zar je čudno — suzu da osetim vrelu,
zar je čudno — žalosti srce da natope?!

Moj narode, dolaziš iz ropstva što dugo je
oko tebe plelo niti
ali nosiš ti u srcu dar zlatan i poj.
Pšenica tvoja trostruko plodna će biti,
kao i život tvoj!"

ALEKSANDAR ZARIN: Znak, bronza

Ovi završni stihovi Koneskog u pjesmi „Teškoto" kao da nose dramatiku i Kozare; u toj univerzalnosti poetske riječi i poruka sadržana je u suština književne Kozare. Kozare koja nije samo planina, nego i poetska metafora, simbol, živa bajka. Kozare na kojoj se revolucija i poeziju prepliću kao prsti, kao vlati trave, kao misli i otkucaji srca.

Književna Kozara živi i traje, kao što traje riječ, poetska, ljudska.

Ismet BEKRIĆ

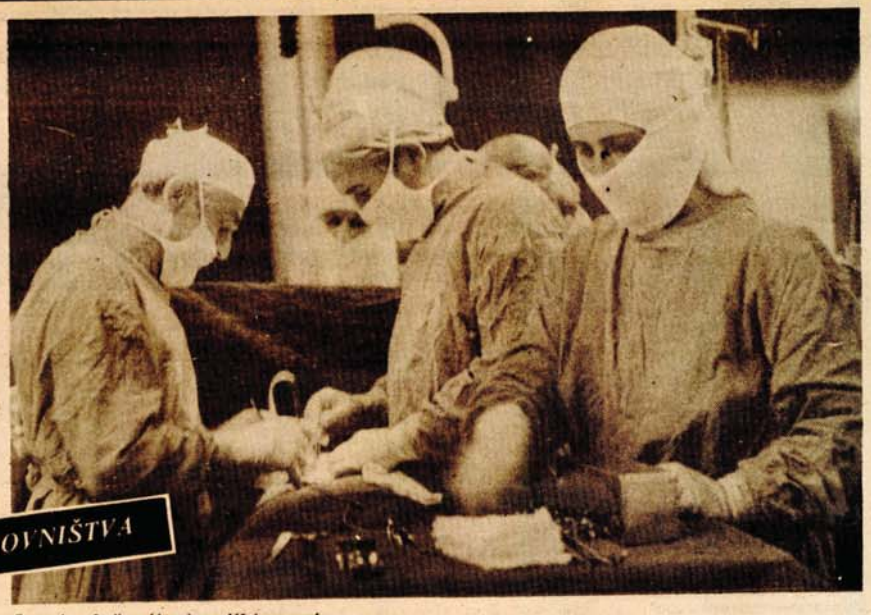

Srce najugroženije — hirurzi na uobičajenom poslu

ZDRAVSTVENI BILTEN STANOVNIŠTVA

Od čega umiru Jugosloveni?

● Po visokoj smrtnosti dojenčadi još smo nerazvijena zemlja, a po najčešćim uzrocima smrti — bolesti srca i rak — približili smo se patološkoj slici stanovništva razvijenih industrijskih zemalja

Sa zdravljem ne stojimo sjajno. Prema svim zdravstvenim kriterijima zauzimamo zadnje, u najboljem slučaju predzadnje mjesto u Evropi, jer je iza nas samo Albanija. Ovo saznanje ne uklapa se u naše ideološke predodžbe o poželjnom, mogućem i realnom stanju zdravlja našeg naroda. Kako je moguće da imamo jedno od najnaprednijih zdravstvenih zakonodavstava u svijetu i ujedno tako loš zravstveni bilten narodnog zdravlja?

Na ovo pitanje — zagonetku pokušaju da odgovore najodgovorniji ljudi iz zdravstvene službe, koji su se okupili na Igmanu kod Sarajeva da utvrde ciljeve, potrebe i planove razvoja zdravstvene zaštite u Jugoslaviji do kraja ovoga vijeka. Stručni sastanak (dok ovo čitate) **još traje i osnovni mu je moto „Zdravlje za sve do 2.000. godine“.** Sedmodnevni rad u lijepom planinskom ambijentu trebalo bi da da pravu i najoptimalniju projekciju razvoja zdravstvene službe kod nas.

Osnovnu strategiju **„Zdravlje za sve do 2.000. godine“** utvrdila je Svjetska zdravstvena organizacija još 1979. godine. Otada su mnoge nacionalne zdravstvene službe preuzele na sebe zadatke da ovu globalnu strategiju primjene u svojim specifičnim prilikama, ili da je prilagode svojim mogućnostima. Saradnja sa SZO u mnogim je zemljama dala vrijedne rezultate, prije svega u razradi metodologije za statističko praćenje, detekciju i dijagnosticiranje zdravstvenog stanja stanovništva. Naša zemlja relativno kasno uključuje se u ovu akciju. Tome je dobrim dijelom „kumovala“ i ekonomska kriza, koja nas vuče unazad i u drugim, a ne samo u ovoj oblasti.

KRAJNJE TAČKE

Planiranje zdravlja polazi prije svega od zdravstvenog stanja stanovništva. Kao krajnje tačke za ocjenu uzimaju se raširenost zaraznih bolesti i smrtnost dojenčadi. To je metodologija koje se ne možemo osloboditi, jer kod nas još nismo iskorijenili neke zarazne bolesti koje ne postoje više u razvijenijem svijetu, a ni smrtnost dojenčadi nismo snizili do promila koji nas ne bi trebalo da zabrinjava. **Smrtnost beba je kod nas vrlo visoka mada bilježi blagi pad od 31,4 promila u 1980. do 29,2 promila u 1984. godini. Radi poređenja recimo da u Švedskoj na hiljadu novorođenčadi umire nešto manje od sedam beba iako u tim zemljama porođaje obavljaju babice i to u 50 posto slučajeva u kućama porodilja.**

Po republikama i pokrajinama smrtnost se kreće u velikim rasponima. U Sloveniji je 1984. godine smrtnost dojenčadi iznosila je 15,2 promila, u Vojvodini još manje — 12,2 promila, u Hrvatskoj 16,3, Bosni i Hercegovini 21,9, Crnoj Gori 22,3, Srbiji bez pokrajina 24,8, u Makedoniji 49,3 i na Kosovu čak 64,1 promil. **Zdravstveni radnici kao optimalan cilj smatraju obaranje smrtnosti beba na 17 promila do kraja vijeka, što bi nas svrstavalo u zemlje sa razvijenijim zdravstvom.** Protiv umiranja beba na skupu na Igmanu neki su ljekari vrlo oštro protestvovali, smatrajući da je ona danas kod nas neopravdano visoka s obzirom na stepen razvijenosti i dostignuća medicine. Neki su čak predlagali da se svaka smrt bebe smatra sudskim deliktom, što ipak ne može biti pravilo ponašanja, već je više izraz njihovog nezadovoljstva neodrživim stanjem.

SVIJEST O ZDRAVLJU

Kod nas nisu iskorijenjene crijevne bakterijske i virusne infekcije i parazitoze koje su karakteristične za zaostalost. Njihovo održavanje u granicama visokog morbiditeta negativno utiče na smanjivanje smrtnosti dojenčadi, veoma opterećuje izdatke za liječenje, povećava gubitke u privredi usljed izgubljenih radnih dana, a ima negativne posljedice i za turističku privredu. **Ove bolesti spadaju u grupu onih koji se provjerenim mjerama prevencije mogu značano smanjiti, pa čak i iskorijeniti. Među najvažnijom mjerom za njihovo iskorjenjavanje je snabdijevenost stanovništva zdravom pitkom vodom i unapređenje higijenskih navika.** Ljekari se zalažu da se u ove akcije uključe svi, a ne samo zdravstvena služba, jer su neki ciljevi izvan njenog domašaja.

Ponovo bi trebalo u školske programe uvesti predmete opšte higijene i čuvanja zdravlja. S ovim se zadatkom ne bi trebalo oklijevati, jer je evidentno da nam zdravstvena prosvijećenost nije na zavidnoj visini. U akciju moraju stupiti i javni mediji masovnog komuniciranja i informisanja. Štampa i televizija kod nas, doduše, dosta pažnje posvećuju medicini, ali više u smislu isticanja, pa i glorifikovanja njenih dostignuća i podviga, a manje su okrenuti ka zdravstvenom prosvjećivanju i unapređivanju zdravlja. U svijetu, na primjer, televizijske mreže udarne termine posvećuju programima relaksacije, kontrolisanju stresnih situacija kojima je izložen savremeni čovjek, kulturi ishrane i fizičkih aktivnosti. Naši programi, nažalost i to je odraz nerazvijenosti, još su zaslijepljeni mistificiranjem medicinske tehnologije i subspecijaliziranim medicinskim disciplinama.

STRATEŠKI ZAOKRET

Želeći da ukažu koliko je naša zdravstvena strategija još izvan svjetskih tokova i zarobljena svojevrsnim medicinskim i državnim paternalizmom u gledanju na zdravlje i njegovu zaštitu, **dr P. Jurković** je dopunio aktuelnu devizu u smislu **„Zdravlje za sve — svi za zdravlje do 2.000. godine“**. Ova njegova dopuna paradigme Svjetske zdravstvene organizacije, čini se, sasvim je na mjestu i mogla bi provocirati da se konačno i kod nas desi preokret od tehnologijskog ka ekologijsko-postindustrijskom scenariju zaštite i unapređenja zdravlja. Ova promjena u strategiji tema je za sebe, pa je ovaj put samo spominjemo.

Za sada je daleko važnije da vidimo koje to bolesti najčešće ugrožavaju zdravlje Jugoslovena. Dok smo po smrtnosti dojenčadi još nerazvijena zemlja, prema najčešćim bolestima stanovništva, a pogotovo prema strukturi uzroka smrti, približili smo se razvijenom svijetu.

Industrijalizacija i kod nas uzima svoju cijenu u visokom postotku oboljevanja i umiranja od bolesti srca i krvnih žila. Dok je 1969. godine od ovih bolesti oboljelo 57 hiljada, prošle je godine od srca i cirkulatornog sistema bolovalo čak 127 hiljada ljudi. Po broju fatalnih ishoda već dvije decenije bolesti srca i krvnog sistema ne napuštaju prvo mjesto. U 1980. godini od ovih bolesti umrlo je blizu 50 posto svih koji su umrli te godine. Stručnjaci smatraju da bi se do kraja vijeka stopa oboljenja od 96,4 u 1982. godini moglo smanjiti na 80 posto na sto hiljada stanovnika. Srce će, dakle, i dalje biti najugroženiji organ.

Po smrtnosti na drugom su mjestu oboljevanja od raka, ili kako ljekari kažu, maligne neoplazme. U svijetu je danas poznato oko 200 raznih kancerogena i ovaj broj nije konačan. Do kraja vijeka i naša medicina mora učiniti mnogo na sistematizaciji, ranom otkrivanju i sprječavanju ovih bolesti. Mada njihovi uzročnici u mnogim slučajevima još nisu otkriveni, medicina je razvila metode koje mnoge od malignih neoplazmi mogu da lokalizuju i liječe.

Činjenice koje smo naveli još su daleko od svijesti običnog čovjeka, pa, nažalost, i od nosilaca socijalne politike. Na skupu na Igmanu jedan učesnik reče da je mala korist od ovakvih priča kada ne dopiru do ušiju onih koji drže „zdravstvenu vlast“.

Željko JURIĆ

U POSJETI BOSANSKOM GRAHOVU

Dom Gavrila Principa

● Objekt, koji čuva uspomenu na mladića koji je „digao ruku“ na austrijskog prestolonasljednika Franju Ferdinanda, koriste u prvom redu udruženi rad i omladina ove komune

Ovog ljeta, uz Dan ustanka naroda i narodnosti SR Bosne i Hercegovine, zvanično je počeo rad Spomen-dom „Gavrilo Princip“ u Bosanskom Grahovu. Formalno je otvoren još prošle godine. Međutim, usljed neophodnosti da se otklone neke tehničke greške i nedostaci, ovaj objekt je tek sada u punoj eksploataciji i funkciji. U funkciji je prvenstveno udruženog rada bosanskograhovske komune, a takođe i omladine, koja je konačno dobila prikladno mjesto za okupljanje, druženje i zabavu.

Dom obuhvata oko dvije hiljade kvadratnih metara korisnog prostora. Ima kino-salu sa 400 sjedišta i kongresnu dvoranu, koju mahom korsti udruženi rad za sjednice, predavanja i razne seminare. Dobar dio prostora odvojen je za biblioteku i čitaonicu. Tu je i disko-klub, kutak gdje se rado okupljaju, druže i zabavljaju mladi Grahova. Oni s ponosom ističu da je njihov „disko“ jedan od najsavemenije opremljenih u Republici, pa i šire.

Inače, Dom je velika i moderna građevina u koju je investirano preko 300 miliona novih dinara. Najveći dio sredstava obezbijedili su Skupština opštine i grad Sarajevo, zatim udruženi rad i Skupština opštine Bosansko Grahovo. Otuda je razumljivo što su sve prostorije, i to besplatno, uvijek na raspolaganju udruženom radu ove komune.

Postojeći sadržaji (privredni, kulturni i zabavni) vremenom će se širiti i upotpuniti, s obzirom na to da predstoji izgradnja još jednog korisnog objekta — spomen-doma „Đuro Pucar Stari“, u čijem kompleksu će biti izgrađena i savremena robna kuća sa preko dvije hiljade kvadratnih metara korisnog prostora.

Tekst i snimak: Sreten GOJIĆ

MARIJAN SKUMAUC: „SAM“, ULJE

U POSJETI ANSAMBLU „KOLO" U BEOGRADU

Igračice koje su ovladale folklornom tehnikom do savršenstva

Ambasadori naše kulture

Pretvarajući svoju igru u umjetnost, ansambl narodnih igara „Kolo" iz Beograda obilazi Jugoslaviju i svijet: zvuci našeg melosa jednako odzvanjanju po Evropi, kao i američkom kontinentu, Japanu i Australiji, na afričkom tlu ili Bliskom istoku

Prošlo je više od 37 godina kako je Vlada NR Srbije osnovala profesionalni ansambl „Kolo" s ciljem da na umjetnički način njeguje narodne igre, pjesme i nošnje naroda i narodnosti Jugoslavije. Generacije mladih entuzijasta prošle su kroz ovaj ansambl, ostavljajući za izvjesno vrijeme svoja prava zanimanja ili ih sticala kasnije, da bi potom shvatala da je to opsesija samo dio jednog radnog odnosa i to - teškog.

Sjedimo u kancelariji **Dragana Milinkovića,** direktora i umjetničkog rukovodioca „Kola". Taj relativno mlad čovjek (veliki zaljubljenik folklora), vršnjak je po godinama ansambla na čijem se čelu nalazi tek dvije godine. Po prvoj vokaciji je ekonomista, zatim magistar sociologije kulture, a završio je i Akademiju dramskih umjetnosti (odsjek umjetničke organizacije) u Beogradu. Svojim dolaskom u „Kolo", kaže, gotovo je bio šokiran primjetivši da se našao među ljudima čiji rad ne postoji kao zanimanje mada za njega primaju lični dohodak, a imaju i beneficirani radni staž.

- Sekretarice nemam... Mogućnosti da Vas poslužim kafom nema. To je jedina „reprezentativna" prostorija kojom „Kolo" raspolaže i da nije ovih nekoliko slika po zidovima i poklona u vitrinama koje smo dobili u vidu priznanja (tome pripada i namještaj), ovo bi tužno izgledalo.

I DALJE PODSTANARI

Smisao ovih riječi, nešto kasnije shvatismo.

„Kolo" je radna organizacija koju sufinansira SIZ za kulturu SR Srbije. Dio sredstava stiže i od SIZ-a Beograda, dok ostatak para ostvaruju sa koncerata, naravno, onih preko plana. Posljednjih godina izuzetno su pogoršani uslovi rada ansambla. U zgradi **RU „Braća Stamenković"** gdje su godinama podstanari („Kolo" je praktično beskučnik), u dvije tjeskobne prostorije (bez prozora), koje nazivaju „garderobom", patosom podnadulim od vlage i šahta u podrumu iz koga izbija voda i plavi prostorije, sa inventarom koji to više nije... Memljivim i napuklim zidovima, sa kojih je već odavno otpao malter, u takvim uslovima podrumskog prostora u kome ne postoji ni potrebna ventilacija, nalaze se skupocjene narodne nošnje od iskona... **U takvim uslovima živi i radi jedan od najpoznatijih jugoslovenskih ansambala - u Evropi i svijetu.**

- Dočekati još jednu zimu u ovim uslovima više ne možemo. Lako se može desiti da prvi put otkako „Kolo" postoji prestanemo rad - kategoričan je Milinković. - Često pozivamo odgovorne drugove iz SIZ-a za kulturu grada i šire, tražeći rješenja i pomoć. Međutim, poslije njihove posjete stvari se ništa ne mijenjaju. Efikasniji su sanitarni i inspektori rada koji nam redovno prilikom svojih obilaska zabranjuju rad. Dobrim dijelom - nastavlja naš sagovornik - **sami smo krivi za takvo stanje. Nismo umjeli da se izborimo mada je bilo prilika da se to pitanje riješi. Mislili smo da je naše samo da radimo, a neko drugi o tome da razmišlja...**

Međutim, tako nisu i „drugi" mislili.

Svojevremeno se dosta pričalo i pisalo da će „Kolo" biti najzad smješteno u Centru „Sava" na Novom Beogradu. No, kako je nedavno izvršena kadrovska smjena u tom centru dolaskom novih ljudi došlo je do novog zastoja...

SA KONCERTA NA KONCERT

- Postoje uvjeravanja - objašnjava Milinković - **da smo veoma blizu realizacije... Ali, bez obzira na to, treba razmišljati o sopstvenim prostorijama, jer to je jedino pravo rješenje.**

Ansambl „Kolo" ima 67 zaposlenih. Veći broj su igrači i igračice, ostalo su muzičari i administrativno osoblje. Lični dohodak (2,7 hiljada) zavisi od obučenosti, savladane koreografije, broja nastupa svakog pojedinca. Nema slobodne subote i nedjelje. Koncerti se održavaju svaki treći dan, kad zatreba igra se na vjetru, po zimi, na betonu, ulici ili poljani... Često i bolestan.

Naučna istraživanja su dokazala da je igranje folklora jedno od najtežih fizičkih aktivnosti, sa atakovanjem na 18 centara ljudskog organizma. U rangu je rudara i drvosječa. Biološki zakoni ne dozvoljavaju da se igra duže od 32 godine starosti. Poslije te dobi sve je vezano za rizik. Povreda zglobova i vezivnog tkiva je natprosječna, a oštećenje krvotoka je daleko od normale, pa kao rezultat toga javlja se trajno oštećenje srčanog mišića. Oboljenja i povrede polnih organa sa trajnim posljedicama zauzimaju visok prosjek kod muškaraca. Poremećaj trudnoće i oboljenje genitalnih organa ima većina igračica. Mnogi napuštaju pozornicu kao invalidi treće kategorije.

Imajući to u vidu, društvo je uvažilo napore profesionalnih igrača i priznalo im beneficirani radni staž: 15 mjeseci za 12 mada taj omjer u pozorištu glasi: 18 mjeseci za 12, u korist baletskih igrača. (?)

VISOKA DRUŠTVENA PRIZNANJA

I pored teškoća s kojima se nose ambicije su „Kola" da preraste u specifičan institut tradicijske narodne kulture, a to znači ne samo scensko prikazivanje folklora, već škola i saradnja sa institucijama koje se bave etnologijom.

Ima i jedna novina: od jeseni na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu počinje dvogodišnje školovanje za folklorne pedagoge. Radna organizacija „Kolo" samaće da finansira taj odsjek, kako bi generacija koja završava svoju igračku karijeru imala mogućnosti da dalje (negdje) egzistira.

Što se raznih problema tiče, u „Kolu" ih ima još dosta, ali ograničeni novinski prostor ne dopušta da ih u širem smislu tretiramo. Ipak, recimo da je jedno od aktuelnih pitanja članova ansambla neriješeno (lično) stambeno pitanje mnogih. Za posljednjih deset godina „Kolo" je dobilo samo dva stana iz Fonda solidarnosti.

— Strašno me pogađa da umjetnici koji su proputovali svijet, prenoseći ime ove zemlje i njene kulturne baštine, odgovorni smatraju za socijalne slučajeve... Drug Tito nas je prozvao „ambasadorima kulture". Imamo i najveća društvena priznanja, čime se ponosimo. Nažalost, nemamo podrške, nema potrebne društvene brige. I pored toga, ostajemo entuzijasti i optimisti s vjerom u bolje sutra. Nadamo se da će ipak neko shvatiti koju društvenu funkciju vršimo i obezbjediti nam „krov nad glavom", što svakako zaslužujemo - rekao nam je na kraju **Dragan Milinković,** prvi čovjek ovog vrijednog umjetničkog kolektiva.

Borislav GAJIĆ

SA ANOM BOGDANOVIĆ, SOCIJALNOM RADNICOM U BANJALUČKOJ GRO „KRAJINA"

Satana s bocom u ruci

● *Teški počeci oko osnivanja Kluba liječenih alkoholičara* ● *„Bili smo bijele vrane", kaže Ana, koja s alkoholičarima druguje od 1969. godine* ● *„Borbu protiv alkoholizma treba početi još u obdaništu"!*

Ana Bogdanović: Za čovjeka se moramo boriti

O paklu alkoholizma zna se sve. Svakodnevno su nam pred očima mučne scene velike tragedije koja se odigrava na svekolikoj pozornici svijeta. Alkoholizam, kuga modernog svijeta, mračna mijena civilizacije, svakodnevno naplaćuje svoj danak.

Medicina se još iz svojih povoja - helenskih, indijskih i drugih - uhvatila u vječni koštac s porokom čije su tajne sile neuništive. Nema te književnosti koja izvjestan broj svojih stranica nije napisala umačući pero u bočicu punu alkohola; primjerice, helenske su mastionice punjene vinom, a indijske somom. „Bog alkohola" najcrnji je bog kojeg je čovjek sebi izmislio. Zastanimo, zamislimo koliko je užasno vavilonsko groblje alkoholičara nad kojim piruje grozni, crni bog, satana s bocom u ruci...

Vratimo se „svagdašnjoj jadikovci". Šta se čini i kako pomoći čovjeku koji je krenuo „dijagnolno", prema licu smrti. Rekosmo, medicina se bori. Ali, ko su njeni borci? Postoje one tihe, nenametljive ličnosti koje su se svim svojim bićem predale „borbi neprestanoj" s porokom alkoholizma.

Jedan od takvih tihih, a srčanih boraca je **Ana Bogdanović,** socijalna radnica u banjalučkoj GRO „Krajina". Anino materinsko bdijenje nad radnikom predanim ljutoj kukuti, piću smrti, traje od 1969. godine. Naime, te je godine počelo rad **Odjeljenje za liječenje alkoholizma,** čiji je osnivač **dr Nebojša Lazić. Doktor Lazić je u banjalučkoj sredini oplemenio humanu zamisao svoga profesora, poznatog socijalnog psihijatra, dr Vladimira Hudolina,** koji je prvi u Jugoslaviji oformio Odjeljenje za liječenje alkoholizma. Ana Bogdanović se sjeća početaka oko formiranja **Kluba liječenih alkoholičara** u tadašnjem preduzeću **RO „Krajina":**

KAD SE PORODICA „RUŠI"...

- Ja sam po prirodi ljubopitljiva i to je „zlo" koje se sveti. U početku smo liječili ljude, ali teško je dolazilo do apstinencije. Malo se tada znalo o tom problemu. I ja sam malo o tome znala. Ne znam da li i sada o tome puno znam? Analizirali smo slučaj i kroz razgovore, dogovorimo se da osnujemo Klub liječenih alkoholičara u „Krajini". Naš prijedlog je išao na Radnički savjet. Bilo je otpora: Šta će nam to - govorilo se. Ipak, nekako je donesena odluka o osnivanju Kluba. A bilo je dosta problema sa okolinom. Bili smo kao „bijele vrane." Pitali su nas recimo kako proslaviti novogodišnje, osmomartovske, prvomajske i druge praznike bez alkohola, bez slavlja? U početku smo imali sreću da se u Klub učlanilo zdravo jezgro. Te prve godine socijalizacija je uspijevala. Bili smo prihvaćeni. Tada su i rukovodioci ispoljavali više interesovanja za naš rad. Danas je to „tamo nečiji problem".

Anin posao je specifičan. Ta vrsta aktivnosti se i ne može nazvati poslom, zanimanjem. Ona o tome kaže:

- Taj se posao ne može naučiti. I nikad se ne poznaje do kraja. Treba najprije upoznati težinu problema i - nikad se ne identificirati. Koliko sam ja u tome uspjela, to je drugo pitanje... Ja sam se saživjela sa tim ljudima. Ne znam da li je to dobro. Bilo bi idealno da se taj „posao" obavlja bez para. To bi bio pravi rad... Vidite, alkoholičar će rijetko sam doći. On sam sebe ne može doživjeti kao bolesnika. Što je obrazovaniji alkoholičar, to je teže. On uvijek ima „pokriće" za svoju bolest. A čovjek dolazi tek kad ga „rasture" zdravstveni i socijalni problemi i kad se porodica počne rušiti.

PREVAZIĆI SEBE

Vrlo je teško alkoholičaru „propisati terapiju". Tu nema medicinskog aksioma, nema kanonizovanog procesa liječenja. Svaki alkoholičar je slučaj za sebe, slučaj „po sebi".

- Sa svakim počinjemo oprezno - kaže Ana. - Prvo pokušavamo s „motivacijom", tj. shvatanjem svoje situacije. Ali, upravo tada počinju krize... Čovjek mora prevazići sebe.

Poslije je lakše... Sa tim ljudima morate biti iskreni. Oni vas moraju doživjeti kao prijatelja. Pijanci su kao djeca; kod njih ne pali „gluma" i „poza". To primijeti i najprimitivniji alkoholičar... Onda, moraš da čuvaš njihove najintenzivnije tajne... Šta je još bitno? Pa to da u Klubu uvijek postoji „zdravo jezgro". Danas se, recimo, neki pacijenti rehabilituju i izgube se, nema ih u Klubu. A oni morali biti tu i svojim primjerom uticati na druge.

Kako Ana doživljava izliječenog alkoholičara?

- Drago mi pri saznanju da sam tome i sama doprinijela. To je užasan, i divan posao! Slijepiti ponovo vazu koja se sasula! Izvući iz čovjeka skrivenu snagu i ponovo je zapaliti, aktivirati!

Ana Bogdanović, s druge strane, boluje za svakim izgubljenim slučajem. Pripaljuje cigaretu, dugo razmišlja, pa kaže:

- Najsretnija sam bila kad se rehabilitovao radnik Ilija Klečina. Napišite slobodno njegovo ime. Poslije toga je napredovao na poslu, stekao poljuljani ugled, čak bio delegat Radničkog savjeta. Nažalost, ponovo je počeo piti. On je sada izgubljen. Tri puta sam mu išla u Ivanjicu. On bježi od mene! To me strašno boli.

U čemu se sastoji aktivnost u Klubu? pitamo je.

- U Klub dolaze i porodice. Mi se tu družimo, društveno živimo, iz petnih žila trudimo se... U Klubu se održavaju kulturne i zabavne manifestacije, organizujemo izlete, a imamo i godišnje skupštine na kojim dodjeljujemo diplome. Tu bude i potresnih trenutaka. Ljudi znaju i da zaplaču. Čovjek drži diplomu u ruci, suza zaiskri, okreće se, ne zna kome i kako da zahvali...

RAZGOVORI VEĆ U OBDANIŠTU

Pričamo o „podmlatku svijeta", o mladima koji vrlo rano padaju u zavist crnog „boga alkohola". Ana maše glavom, pa kaže:

- Borba protiv alkoholizma mora početi još u obdaništu... Treba se boriti svim sredstvima. Evo, skoro sam gledala jedan čehoslovački crtani film, vrlo poučan i efikasan. U tom je filmu jedan „cuko" ostao vječito malen. „Što je „cuko" ostao mali?" pitao me unuk. „Zato što je pio rakiju! kažem mu ja... **Mladi, nažalost, u mnogim knjigama čitaju o alkoholu kao o nečemu što je moderno. Jesenjin se prvo veliča kao pijanac, boem, pa tek onda kao pjesnik! Prvo vam ispričaju o Jesenjinovim pijenjima, pa onda o njegovim pjesmama...** Ima jedna divna knjiga, **„Pijanci idu dijagonalno",** Slobodana Markovića. On o alkoholu govori s mržnom i ironijom. Ne bez razloga.

Milenko STOJIČIĆ

SA JUGA JADRANA

Povratak maslina

● Nekada je na krajnjem jugu Jadrana bilo preko milion stabala maslina, a danas ih nema ni 400.000 ● Dolazi vrijeme povratka ove kulture

Ranije u ne tako davnoj prošlosti, ljudi se nisu, kao danas često sastajali i savjetovanja održavali. Nije bilo simpozijuma i seminara. Još manje dugih i besplodnih rasprava o tome kako treba da se radi. Ljudi su tada, jednostavno - radili. Najbolje kako su znali i umjeli. Tada, prije stotinu i više godina, na krajnjem jugu jadranske obale, tamo oko Bara i Ulcinja, svojim krošnjama šepurilo se preko milion stabala maslina. One su bile izvor svega - i zarade i hrane.

Maslina je takva: ona nikad nije tražila mnogo, ni brige ni pažnje, još manje nježnosti. Zadovoljavala se minimalnim, bila je i ostala skromna. Tražila je malo, a davala puno. Tvrdokorna i otporna nije se lako predavala. Živjela je svoj život, dug i plodan. Ako bi joj čovjek poklonio samo malo više pažnje, uzvraćala mu je desetostruko. Pa i više. Bila je izdašna, kao nijedno drugo stablo znano u tom kraju.

Kult masline se prenosio s koljena na koljeno. Od oca na sina. I tako, vjekovima. Ušla je i u narodni običaj. Postala je neka vrsta svetinje: da bi mladoženja stekao pravo da mladu uhvati za ruku i prstenom je daruje, morao je prije toga da zasadi određeni broj mladica masline. Druge nije bilo. Tako su masline širile svoje carstvo, obogaćujući ovaj kraj i darujući sve one koji nisu zaboravljali da masline postoje.

Onda je došlo neko drugo vrijeme. Vrijeme dugih sastanaka, savjetovanja, vrijeme simpozija o (recimo) blagorodnosti - maslina. I dok se, tako, visokoparnim riječima, običnom čovjeku nejasnim, raspredalo o maslini, masline su počele da se protjeruju iz njihovog domicila. Obarana su stabla da bi se gradio put, podigla vikendica, sagradio hotel. Svako je jurišao na masline, skraćujući im vijek. Tamo gdje je nekada bilo milion malsinovih stabala, danas ih nema ni 400 hiljada. Vrijeme tamanjenja maslina ostavilo je dug, neizbrisiv trag.

Masline su „desetkovane". Ko zna u kakvoj i čijoj politici planiranja. Na jugu, tamo gdje su nekad istinski carevali, maslinjaci su postali rijetkost. Stabala i plodova bivalo je sve manje.

Međutim, jedna žena, rođena u ovom kraju, možda baš pod nekom maslinovom krošnjom, vratila im se kada je stasala u djevojku.

Vratila se sa ljubavlju i žudnjom.

Pravo se „bacila" na knjigu: učila, studirala, osmatrala, pratila... I jednog dana doktorirala na - maslini.

*O maslini **dr Ksenija Miranović** sve zna. Danas se najneposrednije brine o plantaži na kojoj je stabla teško prebrojati. Ima ih kažu, čak deset hiljada. Možda i više: ona je uvijek tu, među maslinama. Zahvaljujući Kseniji počelo se u nekim glavama drukčije razmišljati o maslini hraniteljki.*

Masline se, izgleda, vraćaju na jug jadranske obale. Zahvaljujući Kseniji i njenim sljedbenicima. Boreći se za masline i sa maslinama, dr Ksenija Miranović istovremeno mijenja i psihu ljudi, potomaka onih kojima je maslina bila svetinja. Otpora, dakako, ima. Negdje više, negdje manje. Ali, uporna i odlučna dr Ksenija se, baš kao ni njene masline, ne predaje. On ne zna za uzmicanje. Svaka pobjeda za nju znači novi podstrek. Odnedavno se mnogo više pažnje poklanja zaštiti maslina. A masline kao da su tu novu brigu osjetile, razbaškarile su se, razlistale, krcate su plodovima.

Masline se tako vraćaju na jug Jadrana. Ponovo postaju ono što su nekad bile.

L. PAPIĆ

JOŽE CIUHA: „Kompozicija", tempera

PUTUJUĆI TOSKANOM

PIZA — TURISTIČKA MEKA ITALIJE

Kako spasiti „krivi toranj"

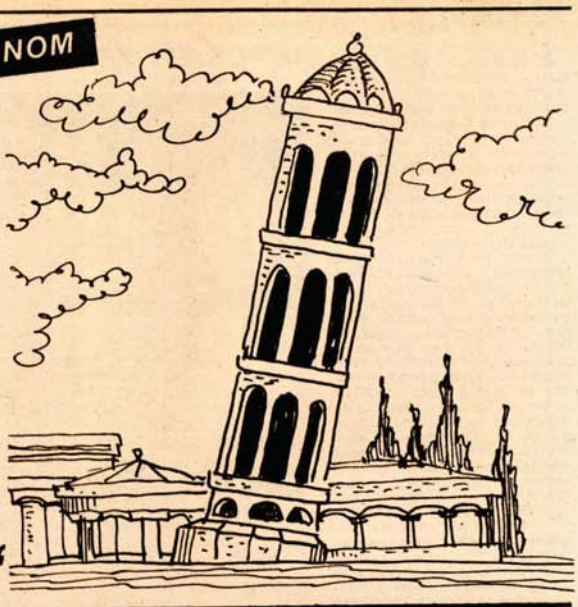

SPECIJALNO ZA „NEDJELJNI GLAS"

● Sve se čini da se jedno od čuda svijeta u Pizi spasi od pada na Trg čuda ● Šta sve pišu obični ljudi sa raznih strana svijeta Turističkom društvu u slavnom gradu da se arhitektonsko djelo Bobana Pizana iz 1173. godine održi u sadašnjem stanju?

DREVNA PIZA je i ovoga ljeta sva u znaku svog krivog tornja, koji ovom gradu slavu pronosi širom svijeta već punih pet vijekova.

Bilo kuda da krenete pitomom i lijepom Toskanom, kojom su se odvajkada oduševljavali mnogi putopisci, a od naših najviše **Rastko Petrović i Miloš Crnjanski** - svuda nailazite na suvenire ili fotografije sa nagnutim tornjem, čiji se tubasti vrh zariva u azurnomodro toskansko nebo.

Piza - to je drevnost: patinirane fasade kuća, krivudave mirne ulice renesansnog ambijenta, miris pržene ribe i opojna slanost mediteranskog vazduha koji donosi južni vjetar sa Tirenskog mora. Rijeka Arno, opjevana od mnogih pjesnika, sada mutna i usporena, protiče ispod kamenih mostova građenih još u srednjem vijeku.

Poslije Firence, a još više Livorna za Pizu se može reći da je to nešto sasvim drugo: grad tišine i spokojstva, penzionera i nekog fosilisanog, starovremenskog svijeta. Ovdje vlada jedan drugi, usporeni ritam. Nema, na primjer, uprkos ljetnjim turističkim gužvama, užurbanosti i trke, koja je do zamora i razdražljivosti prisutna u drugim industrijski prenaseljenim centrima Apeninskog poluostrva.

Svi su jednodušni u ocjeni: ovdje, u Pizi, živi se tiho, usporeno, životom palanke iz prošlih, nestalih vremena.

Zato, ako hoćete da doživite čari te usporenosti i pažljivo sagledate lice drevnog univerzitetskog grada, krenite u njegovo razgledanje ovih sparnih ljetnih dana - pješice, korakom šetača. Idite pravo desnom, pa lijevom obalom Arna, na kojoj, kako kažu monografije, već duže od dvije hiljade godina počiva melanholična Piza.

TURISTIČKA MEKA TOSKANE

„Mi nemamo industriju kakvu, na primjer, ima susjedni Livorno - kazaće vam Pizani - ali imamo nešto još vrednije i čudotvornije: imamo krivi toranj koji je odavno proglašen za jedno od sedam svjetskih čuda.

A upravo je to za Pizu - biznis - zamjena za fabrike. Od ove turističke atrakcije, posljednjih deceniju i po živi sve obilnije. Godišnje više od sedam miliona turista sa svih strana svijeta pohrli u Pizu da vidi i doživi ovo sedmo čudo. Zato su u ovom gradu svi hoteli uvijek puni, grad živi od turizma. Svake godine, kaže ovdašnja statistika, odavde u svijet ode po dvanaest miliona razglednica na kojima se u prvom planu vidi - krivi toranj. A sa sve masovnijim turizmom cvjeta i biznis svakojake vrste.

„Trg čuda", na kojem se nalazi katedrala „Duomo" i krivi toranj, od jutra do mraka preplavljen je vojskom turista. Ali gore, na toranj, penju se samo najhrabriji. Od sedam miliona turista, tek je trista hiljada onih koji su skupili hrabrost i popeli se na vrh. Uz čudni strah, među njima je bio i pisac ovog reporterskog zapisa. Blijedi, u strahu, neki su odustajali već sa prvog sprata, ubijeđeni da će toranj pasti baš pod njihovom težinom. Drugi glasno govore: **„Suviše je nagnuto; vrti mi se u glavi; imam osjećaj da će se sve - stropoštati na Trg čuda".**

„Jeste, krivi toranj je naša slava i naša Industrija. Zato smo veoma zainteresovani za njegov život i dugovječnost" - kaže jedan od članova ovdašnjeg turističkog društva.

STAJAĆE DO — „SUDNJEG DANA"!

Kada je ovdašnji slavni arhitekta **Bobano Pizano** počeo 9. avgusta 1173. godine da gradi toranj, rekao je svojim sugrađanima kako će građevina biti tako temeljna i čvrsta, da će tu, na obali Arna, stajati do - „sudnjeg dana"! A kada se toranj sruši, sa njegovim padom će doći i kraj ovozemaljškom svijetu! Proročanstva veoma mračna!

Ali tek što je bio sagradio tri sprata, Pizano je odustao od svoje zamisli: istočna strana tornja već je bila potonula u pjeskovito i vlažno tlo za čitavih 11 centimetara!

Bezmalo jedan vijek je građevina, nedovršena, stajala na „Trgu čuda". Dovršili su je daleki nasljednici Pizana 1350. godine. Tada je nagib bio još neznatan. Na tornju je Galilej obavljao svoje čuvene oglede iz gravitacije tvrdeći, uprkos religioznog učenja o statičnosti i nepromeljivosti svijeta - da se sve kreće.

Vrijeme je činilo svoje: pjeskovito i močvarno tlo nije moglo da izdrži 15 hiljada tona tereta, pa se toranj počeo sve više naginjati prema istoku.

Statističari su pedantno izračunali da istočna strana tornja svakih deset godina potone za jedan centimetar i 27 milimetara. Prema tome, krivom tornju u Pizi, bar su jedno vrijeme živjela takva zloslutna predviđanja, dani su izbrojani. I seizmografi su izračunali: toranj će na Trgu čuda živjeti još oko pet decenija, a onda će pasti. Neki proroci, međutim, predviđali su da će „sudnji dan" tornju doći još prije, ali ne i sudnji dan - čovječanstva na zemlji!

KAKO SPASITI TORANJ?

Odavno su preduzete opsežne, građevinsko-hidrološke mjere da se od pada spasi krivi toranj, ali briga Pizana još ne prolazi. Jer, nestankom krivog tornja nestalo bi i malog i velikog biznisa od koga živi ovaj grad.

U svijet je poslato jedno alarmantno SOS. Ovdje su odavno formirana brojna naučna društva i komisije koje se bave krivim tornjem i njegovim spašavanjem. Želja je: treba da ostane kriv, ali da se njegova krivina sanira od daljeg naginjanja.

I sada, na adresu Turističkog društva u Pizi, sa svih strana svijeta stižu mnogobrojna pisma u kojima obični ljudi raznih zanimanja razmišljaju i daju svoje prijedloge kako da se tornju produži vijek, da bude na Trgu čuda trajan i bezbijedan od rušenja, ali da ostane - kriv.

„Hitno zamrznite sve oko tornja", piše izvjesni Andreo Viljano, Amerika, država Ohajo. On kaže za sebe da je „mali proizvođač leda i specijalista za sladolede". **„Ako do slijedećeg ljeta ne poslušate moj savjet, znajte da će sve poslije biti izgubljeno. Toranj će pasti!** Naokolo montirajte velike frižidere i zamrzivače. Kunem se da neće biti skupo, samo 12 hiljada dolara. Led će stegnuti tlo i građevina više neće tonuti. Zovite me u Pizu da na licu mjesta objasnim svoje zamisli..."

Jedan drugi Amerikanac predlaže da se u toranj ugura ogroman balon, koji bi se naduvavao velikim pumpama. Balon bi ispravio toranj!

„Ja cijelog života zidam i opravljam dimnjake", piše zidar Tomas Kantino iz Liverpula, „i kunem se da je moje iskustvo u toj oblasti ogromno. Primijetio sam da su sunce i vjetrovi za tornjeve i dimnjake veoma opasni. Sve se obično naginje prema istoku, odakle sunce izlazi. Zato vam predlažem: oko krivog tornja podignite zid, tako da do njega ne može doprijeti ni vjetar ni sunce..."

KAKTUS IZ ARIZONE

Iz Arizone je na adresu Turističkog društva u Pizi stigao ogroman paket pun kaktusa, uz slijedeće obrazloženje:

„Gospodo, ovu biljku zasadite oko tornja. Ona ima čudotvornu moć da apsorbuje vodu. Ona će svojim korijenom isušiti podzemne vode na Trgu čuda. Ja sam baštovan i imam veliko iskustvo. Spreman sam da dođem u Pizu i budem njen baštovan..."

Franc Fajfer, Nijemac, iz Frankfurta predlaže: „Velike, velike duvaljke koje bi danonoćno duvale u nagnutu stranu tornja i tako je postepeno ispravljale".

Ali, među pismima koja stižu u Pizu od običnih ljudi sa raznih strana svijeta ima i „poslovnih" prijedloga.

Jedan njujorški hotelijer je uputio molbu opštini u Pizi, u kojoj traži da mu se dozvoli gradnja hotela pored samog tornja. **„Bio bi to veliki posao, a hotel bi bio rasprodat za deset godina unaprijed!**

Prozori bi bili okrenuti tornju. Ljudi bi danonoćno gledali i čekali njegov pad! Biće to strašan potres i mnogi turisti će željeti da uživaju u njemu i da budu njegovi neposredni svjedoci. Pola profita odmah ustupam opštini Piza!"

Drugi ugostitelj iz Londona predlaže da se krivi toranj pretvori u „pijanu ladu" i „ludu veselu noć". „Tu bi se danonoćno dralo, pjevalo, igralo i - pilo, pa ljudi ne bi znali za strah. Tako bi bilo sve dok se zdanje ne bi srušilo. Na vrhu krivog tornja plesali bi zaljubljeni parovi, stari i mladi, uz zvuke crkvenih zvona i orgulja".

xxx

Tiha i drevna Piza - ovakva kakva je ovih ljetnjih dana - sa svojim tijesnim srednjovjekovnim uličicama i usporenom rijekom Arno, zaista bi veoma mnogo i izgubila od slave i biznisa, nestankom krivog tornja. Ali, uvjereni smo da do pada neće doći. Čovjek je činio takva građevinska čuda pa će učiniti i ovo: zadržaće toranj na Trgu čuda da u centru Pize stoji, kako je i njegov graditelj, Bobano Pizano, predviđao, do — „sudnjeg dana", koji se, na sreću svijeta, nikada neće obistiniti. Tako misle i žele i obični, mali Pizanjani, za koje krivi toranj znači — život.

Ljubomir TEŠIĆ

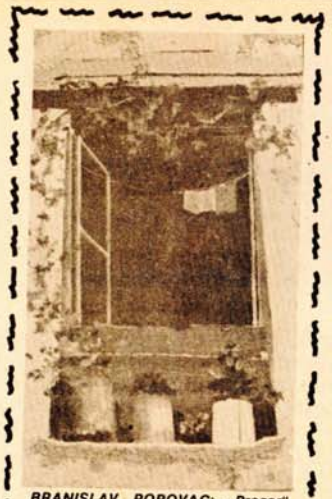

BRANISLAV POPOVAC: „Prozor", ulje

POLJOPRIVREDA I VODOPRIVREDA U RASKORAKU

Kanal Dunav - Tisa - Dunav

Vještačke kiše samo u planovima

Višemjesečna suša je desetkovala prinose mnogih usjeva i ozbiljno ugrozila ljetinu u većem dijelu zemlje, ali ni ovog puta nije naškodila našim planovima za navodnjavanje. U njima vještačke kiše ima sasvim dovoljno. Što je vrijeme duže to su i očekivanja smjelija. Tako, recimo,. do kraja ovog vijeka treba da se izgrade sistemi za navodnjavanje još milion, pored postojećih 150.000 hektara obradivog zemljišta.

O realnosti ovakvog predviđanja najbolje može da posvjedoči plan za ovo petogodište. U njemu je zapisano da za navodnjavanje treba osposobiti više od 110.000 hektara. Već su prošle pune četiri godine, a učinak je manje nego polovičan. Slična sudbina je zadesila i nekoliko prethodnih srednjoročnih planova. Zbog toga nikoga ne treba da čudi činjenica što od oko 10 miliona hektara obradive zemlje navodnjavamo jedva 1,54 odsto. Po tome smo na samom dnu evropske ljestvice.

KAO U SAHARI

Možda bi ove godine suša pričinila nešto manju štetu da se i ono malo kanala i uređaja za navodnjavanje koristi u većoj mjeri. U jeku ove suše, kaže viši savjetnik u Opštem udruženju vodoprivrede Jugoslavije inž. Bogoljub Mojović, čak 90.000 hektara ostaje suvo kao u Sahari zato što su kanali zapušteni ili su radne organizacije nedovoljno zainteresovane za takav posao. Mnogi kombinati, nastavlja Mojović, ne žele da izmijene plodored i da time osiguraju najmanje dvije ljetine.

● Planom za ovo srednjoročje predviđeno je da se za navodnjavanje osposobi oko 110 hiljada hektara ravničarskog zemljišta. Srednjoročje je na izmaku, a dosad ni 50 odsto planiranih površina nije obuhvaćeno navodnjavanjem

Prednosti navodnjavanja velike, ali...

Istina je da u savremene sisteme za zalivanje valja uložiti između 400 i 500 hiljada dinara po hektaru. To su za siromašnu poljoprivredu zaista velika sredstva. U Vojvodini veliki kombinati nisu u stanju da takav investicioni poduhvat sami izvedu. Seljaci nisu uvijek dovoljno „raspoloženi" za komasaciiu i arondaciiu zemlje, a ostali kupci hrane iz ove naše žitnice ne pokazuju dovoljno interesa za takve aranžmane. A suša ne čeka na naše dogovore.

NISMO IZVUKLI POUKE

Kolika će šteta od ovogodišnje žege biti na kraju, to se za sada ne može pouzdano reći. O njenom iznosu, više kao ilustracija, može da ukaže činjenica da od očekivanih 12 miliona tona kukuruza na jesen neće biti više od devet. A tri miliona tona kukuruza je oko pola milijarde dolara. Ovo je samo direktna šteta. O onim posrednim koje će se odraziti na stočarstvo da i ne govorimo.

O računu koji će nam ove godine „ispostaviti" suša valja progovoriti još koju riječ više i zbog ulaganja u vodoprivredu i sisteme za navodnjavanje i odvodnjavanje zemlje. Za ove poslove je u toku ovog petogodišta trebalo investirati oko 20 milijardi dinara. Ta ulaganja su gotovo izostala. Da li se sada treba čuditi zbog suše usred samog ljeta? Ne, jer pouke iz ranijih sušnih godina nismo naučili i zapamtili.

ZAPOSTAVLJENA VODOPRIVREDA

O vodoprivredi počinje da se nešto više razgovara tek u ekscesnim situacijama - kada su suše, poplave ili zagađenja rijeka - kaže inž. Mojović. I ovog puta je tako. U nacrtu novog srednjoročnog plana vodoprivreda se pominje na samo dva-tri mjesta i to onako usputkada se govori o energetici, poljopriredi i zaštiti čovjekove okoline. Zbog toga ova grana i nema povoljne kredite i uvijek kuburi s novcem.

To je najveći uzrok što se planovi ne ostvaruju.

Ništa manji razlog nije ni nedostatak cjelovite i jedinstvene vodoprivredne politike. Svako radi za sebe i dovija se kako zna, a vodoprivreda je velika šansa da se riješe mnoga pitanja u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, ali i u građevinarstvu. Kada bi se za regulisanje slivova rijeka i sistema za navodnjavanje više izdvajalo, i nezaposleni građevinari bi imali više posla.

O svemu ovom se još ne vodi dovoljno računa - veli inž. Bogoljub Mojović. Zato se i događa kao i prije nekoliko vijekova da nam priroda kroji prinose i da podjednako strepimo i od suša i od poplava.

T.G.

BOGATA AMERIKA – SIROMAŠNA AMERIKA

Kako definisati siromaštvo?

● *Americi ide dobro ali ne i svim Amerikancima*

Amerikanci svake godine podvlače graničnu „crtu siromaštva" i prebrojavaju se. Oni koji su po svojim prihodima ispod nje - siromašni su, oni koji su je prekoračili, nisu.

Ta „crta siromaštva" je toliko visoko podignuta da mnogim pripadnicima naroda iz Afrike ili Azije, recimo, izgleda nedostižnim nivoom blagostanja.

Ali, ono što, gledano iz Afrike ili čak i iz susjednog Meksika, može da izgleda kao blagostanje, ovdje ne mora da bude i nije.

GRANIČNA CRTA: 10.609 DOLARA GODIŠNJE

Ovdje u Americi, ta suma je granica siromaštva: svaka porodica koja godišnje ostvari prihod manji od 10.609 dolara, ili 883 dolara mjesečno, dobija status „siromašnih" i kao takva stiče pravo na socijalnu pomoć - na „bonove za hranu", pomoć kod liječenja i kupovine lijekova, subvencije za stanarinu.

U bogatoj Americi, u kojoj industrijski radnik može da zaradi (svakako, ako radi) i 15 dolara na sat, siromaštvo je česta tema rasprava i sporenja. Tačno je da je Amerika bogata, da zemlja ekonomski napreduje, ali je isto tako istinito da ne napreduju svi Amerikanci. Ima ovdje dosta i onih koji to „blagostanje Amerike" kušaju iz tnajira u „sirotinjskim kuhinjama" u kojima se dijeli besplatna čorba za one koji nemaju da je sami plate.

MANJE SIROMAŠNIH

Reganova administracija je objavila najnovije podatke o stanju siromaštva u zemlji. Podaci su, kaže se, bolji nego ranije. U zemlji je sada manje siromašnih. Sada ih je „svega" 33,7 miliona. Godinu dana ranije bilo ih je skoro dva miliona više. To je u odnosu na ukupno stanovništvo 14,4 odsto, što znači da je svaki sedmi Aemrikanac siromašan.

To je previše za jednu tako bogatu zemlju kao što je ova - primjećuju kritičari vladine ekonomske politike, naročito one koju vodi Regan. Regan je za vrijeme svoje vladavine zakidao na socijalnim davanjima. Pod njime, bogatiji Amerikanci su postali još bogatiji, a siromašni, ako već nisu otišli još niže, ostali su tamo gdje su bili.

Ovo je prvi put, otkako je Regan na vlasti, da se broj siromašnih smanjuje. To je dokaz više, kažu pristalice Regana, da je „američki kapitalizam najbolja mašina koja je ikada izmišljena za izbavljenje ljudi iz siromaštva".

Ipak, 33 miliona Amerikanaca još nisu „izbavljena" iz nemaštine. Pobornici „reganomike" misle da će oni biti izbavljeni sami od sebe, sa razvojem i jačanjem privrednih tokova te magične kapitalističke „mašine". Kritičari „reganomike" misle da je potrebna preraspodjela nacionalnog dohotka, drugačija socijalna politika. Ipak, kažu oni, 40 odsto američkih porodica uzimaju 67 odsto nacionalnog bruto-dohotka. Dok na drugih 40 odsto otpada svega 15,7 procenata tog istog kolača.

Vašington

IMATI I NEMATI

U međuvremenu, spor se vodi i oko definicije siromaštva. Zaista, šta to znači biti siromašan u Americi? Neko je dao definiciju u kojoj se kaže da je „granica siromaštva onaj nivo prihoda, odnosno ona količina novca, koja je čovjeku dovoljna da, ako taj novac troši razumno, zadovolji bazične potrebe svoje porodice, ili svoje lične ako je samac".

Definicija je jasna, ali jedna stvar je ipak nedorečena. Kakve su to i kolike „bazične potrebe"? Po jednoj staroj računici, negdje iz pedesetih godina, to je tri puta onoliko koliko američka porodica, odnosno samac, troši na hranu. Sada se, međutim, kaže da je to premnogo, jer je učešće hrane u porodičnom budžetu opalo, čak na nekih 15 procenata, ali je kirija skočila na preko 30 procenata. Drugi kažu, da u prihode na osnovu kojih se utvrđuje „granica siromaštva" treba računati i ono što ljudi primaju kao socijalu - „bonove za hranu", pomoć za lijekove, ljekare i kirije. Tako bi, kažu, siromašnih bilo manje. To je izvjesno, bar kada je riječ o statistikama.

Borislav LALIĆ

SLOBODANKA MATIĆ: „Sjećanja", ulje

TRAGOM JEDNE NOVE ZANIMLJIVE KNJIGE

Lovac na komete

● Francuz Žan Luj Pons (1761-1831) smatra se najuspješnijim astronomom — amaterom svih vremena ● Ovaj zaljubljenik u zvjezdano nebo uspio je sam da otkrije 37 kometa

Astronomski znalci kažu da su u naše vrijeme najbolji „lovci na komete" u svijetu astronomi-amateri Japana, Australije, SAD, Velike Britanije i Novog Zelanda. Japanci, recimo, otkrivaju jednu trećinu od svih pronađenih kometa.

Vjerovatno ne postoji nijedna naučna oblast u kojoj su amateri dali tako veliki doprinos kao u astronomiji, a njihova posebna zasluga je u otkrivanju kometa. **Ti zaljubljenici u nebo danju obično rade kao radnici, službenici, ljekari, advokati... Kad padne veče, ostavljaju po strani ovozemaljske brige i pretražuju vasionu.** Često se dešava da jednu kometu pronađu, nezavisno jedan od drugoga, dva, tri, četiri astronoma. U takvim slučajevima kada je otkriju, na primjer, četiri astronoma, kometa dobija ime prva tri posmatrača.

Na ovo ukazuju profesor **Živojin Čulum** njegov saradnik **Jaroslav Francisti**, autori zapažene knjige **„Halejeva kometa"**, koju je upravo objavila Matica srpska u Novom Sadu.

OTKRIO 37 KOMETA

Kao najuspješniji „lovac na komete" u istoiji astronomije zapisan je Francuz Žan Luj Pons (1761-1831). Ostao je do dana današnjeg najveći „lovac na komete" svih vremena. Niko ni prije ni poslije njega u tom jedinstvenom lovu nije toliko postigao. Za samo 26 godina, od 1801 do 1826. godine, on je otkrio 30 kometa, a ukupno čak trideset i sedam! Na osnovu njegovih osmatranja određene su i putanje za 30 kometa, koje se nalaze u katalozima kometa i nose Ponsovo ime.

Kao i mnogi drugi poznati „lovci na komete" u svijetu, i Žan Luj Pons počeo je kao astronom — amater. Priča o njemu počinje jednog prohladnog jesenjeg dana 1801. godine na Opservatoriji u Marselju.

U kancelariju direktora ove opservatorije, ušao je čovjek od 40 godina, skromnog izgleda, s kapom u ruci, pomalo zbunjen...

Izvolite Žane, obratio mu se direktor, čime mogu da vam pomognem?

Žan je počeo da se snebiva, prozbori najzad da je ovdje portir dvije godine, kad nema nikog, veli, često gleda kroz teleskop, pa moli da mu se dozvoli da dolazi svako veče.

Pomalo iznenađen time što se portir zanima za astronomiju, direktor mu reče da može kad god ima slobodnog vremena da dođe i da gleda kroz teleskop.

POGLEDI U ZVJEZDANO NEBO

Tako je Pons ušao u svijet astronomije. Bio je vrijedan, počeo da čita sve što mu je iz astronomije došlo do ruke. Teleskopom je noćima pretraživao nebo. Godišnje je pronalazio po nekoliko kometa, a koliki je rad bio iza toga, govori podatak da je obično potrebno za pronalaženje jedne komete 200 do 250 časova posmatranja kroz teleskop...

Ubrzo su ga na Opservatoriji zvali „lovac na komete" što je Pons u pravom smislu riječi i bio. Zanimljivo je da je sve komete on pronašao vizuelno, jer u njegovo vrijeme još nije postojala fotografija. Tek šezdeset i jednu godinu poslije Ponsove smrti, prvi put je fotografski otkrivena jedna kometa.

Žan Luj Pons, nekadašnji portir na Opservatoriji u Marselju, 1830. godine postao je pomoćnik direktora te iste opservatorije, a neposredno pred smrt imenovan je za direktora Opservatorije grada Luka kod Firence.

Zoran VAVIĆ

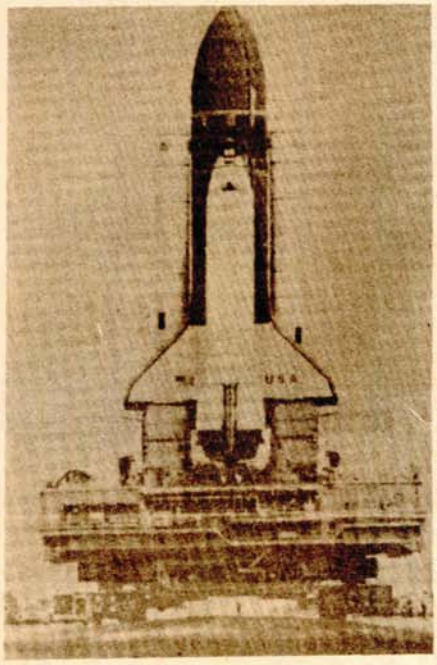

„Šatl" na lansirnoj rampi prilikom jednog od ranijih lansiranja

TV PODUHVATI

Novi „Gradić Pejton"

NJUJORK - Velike televizijske serije sve su popularnije kod ljubitelja malog ekrana širom svijeta, pa je američka TV-kompanija ABC smislila da **„Dinastiji" i „Dalasu"** konkuriše na taj način što će vaskrsnuti jednu seriju koja je prije deceniju i po naprečac osvojila srca TV-gledalaca. Kako piše američka štampa, ove godine u SAD treba da počne emitovanje nastavka nekada izuzetno popularne TV-serije **„Gradić Pejton"**.

Šezdesetih godina ovog vijeka „Gradić Pejton" je predstavljao preteču današnjih „sapunskih opera" i prikazivao se sa nesmanjenim uspjehom širom svijeta, a gledali su ga naši TV-poklonici. Prvu verziju ove serije kompanija ABC držala je na programu od 1964. pa sve do 1969. godine.

Štampa navodi da je TV-kompanija ABC sve učinila da na snimanju okupi iste glumce koji su tumačili likove u staroj verziji i da je u tome gotovo i uspjela. Među glavnim glumcima ponovo su **Doroti Meloun Tim Okonor** i drugi. Iz stare ekipe jedino nedostaju **Mija Farou i Rajan ÓNil.**

Producentski tim novog „Gradića Pejtona" bio je, međutim, svjestan da je prošlo petnaest godina i da se nastavak snima za nove generacije gledalaca, pa je serija u mnogo čemu modernizovana — od novih likova i glumaca, pa do sadržaja.

Američka štampa opširno opisuje šta su u tom međuvremenu glumci iz starog „Pejtona" radili, u kojim su filmovima i TV-serijama igrali, koliko su se puta ženili i razvodili, ali ističe da je svima njima jedno zajedničko — „Pejton" im je pomogao da naprave karijeru i steknu lijepe pare. Zato su se gotovo svi odmah odazvali pozivu da učestvuju u snimanju nove verzije ove serije.

Autori scenarija odlučili se da ne pokušavaju da „podmlade" stare glumce, već ćemo ih gledati kao majke, očeve, djedove i babe novih junaka „Pejtona" Serija je zamišljena tako da se u isti ambijent poslije **dužeg vremena** vraćaju nekadašnji žitelji Pejtona, koji pokušavaju da se uklope u život sadašnje generacije svojih nasljednika — disko-klubove, moderne zgrade, velike robne kuće, koje su zamijenile idilične ulice malih kuća, privatnih prodavnica i sredinu male varoši.

Predviđeno je da se serija snima sve dok za nju bude postojalo interesovanje gledalaca. Sudeći prema unapred sprovedenim anketama, interesovanja publike je veoma veliko i producenti očekuju da će serija postati „hit" koji će pomračiti slavu „Dinastije".

DRUGA STRANA POLITIKE

Polemika zbog poslaničkog imuniteta

LONDON — „Zapanjujući prijedlog da se 424 poslanika Evropskog parlamenta stave iznad zakona izaziva žestoka protivljenja i veliko ogorčenje u Velikoj Britaniji" — piše **Alan Kokrejn**, politički urednik londonskog dnevnika „Dejli ekspres" a njegovo mišljenje dijele i komentatori drugih britanskih listova.

Riječ je o listi prijedloga o novim pravima poslanika Evropskog parlamenta, među kojima je i potpuni imunitet poslanika u svim zemljama Zajedničkog tržišta za bilo kakve optužbe — uključujući i krivična djela.

„Ako bi se ovaj prijedlog prihvatio, to bi značilo da oni čak mogu da izvrše ubistvo i da ostanu nekažnjeni" - piše urednik „Dejli ekspresa".

Ako bi, recimo, jedan poslanik Evropskog parlamenta i jedan član britanskog Parlamenta bili umješani u neku tuču ili krađu u Sohou, naš bi poslanik bio uhapšen, a poslanik Evropskog parlamenta bi prošao i bez hapšenja i bez kazne — ogorčeno kaže član britanskog Parlamenta Toni Marlou — komentarišući prijedlog o novim pravima članova Evropskog parlamenta. Pa, ko su ti ljudi da bi bili iznad zakona?".

Iako Velika Britanija ima čak 80 predstavnika u Evropskom parlamentu, Forinj ofis je već obavijestio Evropski parlament da se Britanija ne slaže sa ovim prijedlogom i da je on u suprotnosti sa politikom vlade u Londonu.

Najkontraverzniji prijedlog na listi novih prava poslanika Evropskog parlamenta svakako je dobijanje takozvanog „super-diplomatskog statusa" u svim zemljama EEZ, bilo da se tamo nalaze na službenoj dužnosti ili na odmoru. Oni bi, prema prijedlogu, trebalo da imaju puni imunitet čak i za krivična djela u zemljama EEZ i tako postanu „neuhvatljivi" sa sudske i istražne organe. Jedan poslanik Evropskog parlamenta mogao bi, na primjer, mirno da ne plati račun u nekom hotelu ili restoranu bude siguran da ga ni jedan policajac neće uhapsiti, niti bilo koji sud osuditi.

Kao manje važna stavka na listi novih prava navedeno je da bi poslanici Evropskog parlamenta trebalo da imaju neograničeno pravo putovanja po svim zemljama EEZ po svojoj volji, kao i da mogu da uvoze i izvoze bez plaćanja carine maltenę sve i svašta — od namještaja i automobila, pa do stvari za lične potrebe.

Sve je to, međutim, ostalo u senci prijedloga da poslanici „Evropskog parlamenta dobiju ono što štampa naziva „kraljevskim imunitetom": da ne podliježu optužnici za bilo kakve prekršaje, čak i za krivična djela — a to je privilegija koju sada uživaju samo šefovi država i krunisane glave.

Priča GLASA „Nikica Pavlić"

Boško LOMOVIĆ

DUKAT

(Druga nagrada na konkursu „Glasa" i Odbora Kočićevog zbora)

MOGLA bih da izjavim da se svijeća gospođe Agneze Ocepek ugasila onog trenutka kad joj se posljednja kap životnog voska pretvorila u dimni oblačak, da se to dogodilo božjom voljom i u okruženju udobnosti koja je oduvijek dostajala domu Ocepekovih. Nemate valjanog razloga da sumnjate u istinitost mojih riječi, ni vi niti iko ko je izbliza posmatrao svečanost prelaska iz našeg u onaj svijet, i ko se toga dana susreo sa očima neutješnog gospodina. Odanost koju kući dugujem, što se mene tiče, dovoljno je pokriće za takvo svjedočenje.

Vi sada ćutite, ništa me ne pitate, ali ja osjećam da hoćete da kažete: pa zašto, onda?

Vidite, poštovanje prema nekome velika je obaveza, i ako dugo traje postaje nepodnošljiv teret. Miga, katkad, svalimo s ramena na nezahvalan način - sitnom pakošću dobročinitelju. Možete to i tako objasniti, ali tražim da mi vjerujete kako moj odlazak iz kuće Ocepekovih nikako nije značio kraj pijetete prema uspomeni na pokojnu gospođu; osjećanja vezana za tog ženskog Isusa Nazarećanina i danas su čista, bez obzira na posebnu gospodinovu milost koju sam uživala, i trajaće nepromijenjena do moga kraja - ako je smrt kraj svemu. Dok ne nađem za vas uvjerljiviji razlog, prihvatite da sam iz noći u noć, mučena snovima o krivici (gospođa me je, dok je živjela razuvjeravala) za njeno laganc umiranje, prinudni tihi odlazak iz života, za kopnjenje koje je tri godine trajalo i nikoga uzbuđivalo, još manje skandalizovalo, iako je u svemu bilo više zločina nego u klasičnom umorstvu.

Kako se dogodilo? Polako, umjetnik ste i morate znati da je nestrpljenje loš saveznik muzama. Šta bi se desilo da je gospodin Ocepek imao vaše nerve kada se, nepredviđeno i nenajavljeno skrativši putovanje, u dva po ponoći vratio kući i ušao u sobu svoje supruge? Spavaću, naravno, Krv preljubnika na bjelini bračne lože! Sladak zalogaj za naslovnu stranicu večernjih novina, poželjan početak za kriminalistički bestseler - svakako da. Ali, vi hoćete da napišete priču. Ako se išta u pisanje razumijem, priču valja sklapati od nevidljivih detalja. Dobro, za kostur je neophodno i ovo: dva sata poslije pola noći, zvonce se lako probija kroz sveopštu tišinu do ušiju kućne pomoćnice i razbija joj sna, raspršava ga u komadiće - pazite na ovo! - kao vazu od terakote sa slikom na gleđi iz antičkog mita o Ledi i labudu, neprestano ispuštanu s prozora na pločnik. Prilazim vratima i s lakoćom prepoznajem gospodina s druge strane. Mrk oblak nabijen gromovima - iskoristite ovu metaforu - nadnesen je nad dotadašnje spokojstvo kuće. Mogla bih da ga otjeram (oblak) ustrčavajući na sprat i budeći gospođu i njenog ljubavnika. Odustajem, jer to bi ih zbunilo, zakovalo, ne isključujem ni infarkt. Kada bih imala vremena, probudila bih samo njega, i sa odjećom i cipelama, preselila u svoj budoar, a potom otključala vrata. Predzoru bi ga pustila napolje, najbolje kroz prozor, riskirajući ružne priče o sebi, ali osiguravajući za gospođu potpun alibi. Opet odustajem, sve bi moglo ispasti nespretno i sumnjivo, i igram na drugu kartu: otvaram vrata i u providnoj svilenoj spavačici upadam u snop mjesečeve prašine.

- Kako je Agneza? - upitao je gospodin.

To je bila slamka koju sam s obje ruke zgrabila. Trebalo je spasavati male kućne tajne i mala svakodnevna uzbuđenja koja su nas spasavala od patetičnih misli o tome kako je samo prolaznost vječna. Gospodin je povukao u nozdrve isparenja moje puti i slamka je postajala sve pouzdaniji oslonac.

Tačno, rekla sam „male kućne tajne", i vi ste dobro primijetili da sam bila kovčežić za supružinske tajne, neka vrsta malog monaha kome se povjeravaju grešni patrijarsi.

- Gospođi je slabo, umirila sam je čajem, mislim da već tvrdo spava - slagala sam.

- Hvala, gospođice Ifeta, noćas je ne mislim buditi - krenuo je uza stepenište, a ja uplašeno pristala za njim, sustigla ga i zaskut dograbila.

- Nemojte, gospodine, uplašićete je. Samo što je zaspala.

Priznajem, bilo je s moje strane namjerno nametljivo, jer planirala sam da ga povedem u svoju sobu, da ga izmirim i uspavam, a onda pomognem gospođi Agnezi da se otarasi ljubavnika.

Pssst, ne prekidajte me, pogađam vaše pitanje: kakvo objašnjenje ima za gospođu što se njen muž našao, po povratku s puta, u sobi za djevojku?

Hvala što mi pomažete da se oslobodim iluzije kako su spisatelji inventivan soj, kako naslućuju, pogađaju, predviđaju. Zar sami niste ni do čega još došli? Na primjer, do taštine bogatih supružnika bez djece i svakodnevnih nijemih pitalica: zašto je stečen i kome se ostavlja barokni orahov ormar? kome Direrova gravira u bakru? kome će, poslije svega, pripasti zastrašujuća krabulja nepozantog afričkog nomada, davno kupljena za goleme pare od legionara - povratnika? Gospođa je - ako i to treba da vam kažem - znala za gospodinov „poseban tretman" djevojke u kući. Nije mi neposredno to stavljala do znanja, ali se upadljivo zanimala da li sam na vrijeme dobila menstruaciju kako bi me, ukoliko izostane, spriječila da pobacim. Trošila je dosta novaca na lijekove protiv neplodnosti i primala k sebi ljubavnika tačno na sredini između svoja dva ciklusa. Ocepekovima je nedostajao nasljednik starog komada orahovine i obrazine crnog ratnika sa bambusovom trskom u nozdrvama. Trebalo ga je roditi a da niko taj dar ne kruniše osjećanjem posebne zasluge niti da ga plati cijenom nemirne savjesti.

Jeste, tu sam stala: sustigla sam gospodina na sredini stepeništa i - vratila se u svoju postelju. Sama.

Ipak ste loše procijenili. Moj „poseban tretman" nije pomogao da sutradan doznam kako je proteklo preostalih nekoliko sati do svanuća u sobi gospođe Agneze Ocepek. Nije za to bila potrebna nikakva privilegija; dovoljno je bilo što sam pripadala kući.

Iskupili smo se na jutarnjoj kafi - svi. Svi koji su se prethodne noći zatekli u kući. Ćutali smo, kafa je dražila dlačice u nozdrvama, no niko u tome, razumljivo, nije posebno uživao. Bilo je jasno da tišinu može prekinuti samo gospodin Ocepek. To je i učinio.

- U interesu sviju je da ovo ostane naša stvar - rekao je. - Ćutanjem plaćamo naše zadovoljstvo ili nezadovoljstvo, kako ko. Gospodina ljubavnika sve će stajati još i običnog zlatnog novčića, skromnog dukata koji se može kupiti i u najlošijoj juvelirnici. Podnošljivu cijenu platiće i gospođa, svakako manju od užitka koji joj je priušten. Od danas će, umjesto gospođice Ifete, ona služiti moje prijatelje kafom, kad me posjete. To je sve, ne tražim mnogo i nemoguće - dodao je i uputio se ka izlazu; na vratima se okrenuo. - Još jedna sitnica: taj dukat će biti ukras na tabli na kojoj budu džezve s kafom i šoljicama.

Zlatnik je istog dana stigao, donio ga je zlatarski momak u bakelitnoj kutiji boje ćilibara. Ležao je na tamnocrvenom plišu i izgledao mi trostruko veći nego što sam pretpostavljala da će zadovoljiti gospodina Ocepeka.

Već slijedećeg dana gospođa je pred prvog gosta iznijela džezve i šolje. Prijatelj gospodina Ocepeka je pohvalio kafu i, spazivši ga, uzeo dukat u ruke.

- Veoma rijedak primjerak! - zadivio se i prepoznao ga odmah. - Francuzi ga zovu Napoleoh d'or. Zlatni Napoleon. Uspomena, možda?

- Da, uspomena - tajanstveno se nasmiješio gospodin.

- Kakva, ako nije kućna tajna? - zanimao se gost.

- Rado ću ispričati istoriju ovog napoleondora, ako nas gospođa Agneza, za ovu priliku, ostavi nakratko same - pristao je gospodin Ocepek.

Pi svakoj novoj posjeti gosodin se, na ljubopitljivost prijatelja, izgovarao da o dukatu nerado priča u prisustvu ženskog uha, i gospođa je uvijek, bijela kao kreč, ostavljala muža i goste.

Iz dana u dan postajala je sve providnija, kuću nije napuštala i na meni je bilo da znatiželjnicima dajem valjane odgovore.

Koncem treće godine od one noći gospođa Agneza je umrla - ako tako može da se kaže. Ostavši, poslije pogreba, sami u ogromnoj kući Ocepekovih, gospodin je poželio da u meni otkloni svaku sumnju.

- Nemate, gospođice Ifeta, osnovanog razloga da me optužujete. O ljubavnom slučaju gospođe Agneze nikome u ove tri godine nisam ni riječ izustio, niti mislim to učiniti.

Bilo je to - to što je kazao - ciničnije od svega što sam dotada čula, monstruoznije od svake druge nesreće koju je čovjek čovjeku u stanju da učini. Ipak, gospodin je govorio istinu.

Jeste, vaša primjedba je suvisila i na mjestu, pričao je on prijateljima o tom dukatu u svakoj prilici, ali daleko od ženskog uha. Šta je pričao? Ne znam tačno, ali pretpostavljam da je to mogla biti kakva gospodinova mladalačka avantura, možda izmišljena. U autobiografijama muškaraca uvijek je više osvojenih ljepotica nego što ih je u životu bilo. Zašto bi moj gospodin Ocepek u tome bio izuzetak.

Ilustrovao Miro MLAĐENOVIĆ

TRI PJESNIČKA PRVENCA

Novi pjesnički glas

Duško Ž. Popović: Noćne uspomene, Vladimir Nazor, Zagreb, 1985.

U ustrajnom ispisivanju svojih snoviđenja, ali i životototka, pjesnik **Duško Ž. Popović** (rođen 1960. godine u Vijačanima kod Prnjavora, student na PA u Banjaluci) na neobičan način „bježi" od mladalačke razbarušenosti u uozbiljenost kojom, očito, traga za objema stranama medalje trajanja. Tridesetak njegovih pjesama svrstanih u tri ciklusne cjeline: **Staro sjeme, Noćne uspomene i Molitva za beskućnika** u zbirci-prvencu **NOČNE USPOMENE,** to najbolje potvrđuje. Čine one tako jednu dosta umjetničku uspješno ostvarenu cjelinu koja najavljuje posve novi pjesnički glas u banjalučkom i bosanskokrajiškom mladom i najmlađem pjesništvu.

Zanimljivo je da se Popović, prije ove zbirke pjesama oglasio javno samo jednom u listu **Glas** objavljenom pjesmom, dotle a i poslije, stvarajući tiho, negdje udnu džepova (ili snova) „stišćući" te svoje pjesme koje, sudeći po dolecitiranim stihovima, i te kako „znaju značenje". U pjesmi **Barjaktari sna** on kaže:

Svako je od nas
Bez sumnje
Koplje svog barjaka

A svako opet
Barjaktar
Svog prekratkog sna.

Ispisuje on te svoje snodnevničarske ispovijesti veoma lako i jednostavno, očito domišljato, s umijećem koje iznenađuje kada je riječ o tako mladom stvaraocu. Istina, ima tu i tamo poigravanja poznatim životnim sentencama i spoznajama, kao u pjesmi **Cipele** ili u ciklusu uopšte **Molitva za beskućnika,** ali ono izgleda dobro dođe da do izražaja „ostvari" ironizaciju „životnih dogodovština". Jer, kaže on: „Čovjek je mnogo preko koga prelaze gomile /Ljudi su zapravo sopstvena varka". Sve u svemu, riječ je o posve novom pjesničkom glasu, u toliko neobičnijim što stvara izvan svih mogućih pjesničkih krugova i organizacija, posve samoniklo i samosvojno, više za sebe nego li za čitaoca. Pa ipak, nije odolio, evo, pojavila mu se prva knjiga pjesama **Noćne uspomene.**

U SVIJETU KNJIGE

Domovinski, toplo i iskreno

Dijana Midžić: Cvijet zavičaja, ZKKS, Beograd, 1984.

Mlada pjesnikinja **Dijana Midžić** (rođena u Bužimu kod Bosanske Krupe 1969. godine), dakle još djevojčica - već četiri - pet godina sa roditeljima živi u SR Njemačkoj, u Štutgartu. I mada bi se moglo, po ovome, pomisliti da ona piše „još djetinjasto", njene pjesme iz prve zbirke **Cvijet zavičaja** govore obrnuto: uvjeravaju nas u jednu pjesničku uozbiljenost njenog autora koji, htio to ili ne, ispusuje svoje saosjećanje sa zavičajem u daljini, domovinom od koje je odvojena, tako toplo i iskreno, zavičajno, domovinski. Čerdesetak je takvih pjesama u ovoj zbirci koje, naprosto, mada cjelinski svaka za sebe, čine jedinstvenu poemu o ljubavi za zavičaj, domovinu, svim simbolima te ljubavi koje Midžićka osjeća i izdvaja u svojim razmišljanjima o njima u tuđinskim, od zavičaja drugačijim krajoličjima.

Prosto je nevjerovatno da tako mlada, po godinama života ali i pjesničkog stvaralaštva, Dijana Midžić uspijeva ispjevati tako cjelovite, dojmovne i umjetnički ostvarene zavičajno-domovinske posvete u kojima, između ostalih, stoje stihovi pjesme po kojoj je zbirka i dobila naslov:

Istočno od sunca cvjeta cvijet
Od davnih zora nježno plav -
Ljepotom ozari veliki svijet
I nadrasta tako kosmos sav.

Ova je zbirka sva od pjesama ljubavi i za ljubav sačinjena od dvije ciklusne cjeline: **Cvijet zavičaja i Prva ljubav** i sigurno je da najbolji mogući način predskazuje sjajnu pjesničku budućnost pjesnikinje o čijem ćemo poetskom stvaralaštvu još dosta čuti.

Zaokupljenost sobom i - pjesmom

Vojin Trivunović: Ponavljati gradivo, RU Đuro Pucar Stari, Kotor-Varoš, 1985.

Rukovet od dvadeset sedam pjesama čini plaketicu-prvenac **Ponavljati gradivo** pjesnika **Vojina Trivunovića** (rođen u Glamoču, živi u Kotor-Varošu, a pjesnički se oglasio u Novom Sadu) koji se još od 1973. godine javlja na stranicama listova i časopisa u nas svojim pjesmama i prozom. Začuđujuće je kako on do sada nije nudio izdavačima svoje rukopise koje, očito, još do danas ne umije „sortirati u knjigu", niti adekvatnom izdavaču nuditi, jer ovu pregršt Trivunovićevih pjesama, ubijeđen sam, malo koji bi izdavač u nas zanemario. Poezija je to koja ide u sami vrh novostvaranog pjesništva mlađe generacije u našoj zemlji, to kako u tematskom smislu zaokupljena sobom (pjesmom) na jedan zanimljiv način, tako i načinom kazivanja koji je posve savremen, nov, neobičan. Ilustracije radi, neka to potvrdi pjesma **Odmotavati zapis** kojom Trivunović veli:

Ući u vrtlog
s olovkom u ruci
dušu joj vaditi
da poteče
unedogled

Ili da navedemo i pjesmu Telegram:

Dozvolite da svojim odsustvom
STOP uveličam vašu svečanost STOP.

Naslovi pjesama, čini se, dovoljno govore i o samim pjesmama ove posve zrele i ostvarene poezije: **Igrati žmurke, Milo za drago, Kuća mog trupa ili Onaj koji postavlja putokaze.** Prava je šteta što se ova plaketa stihova darovitog i „već gotovog" pjesnika pojavila (i prošla) dosta tiho, nečujno, u kotorvaroškoj kulturnoj neosjetljivosti i što sam autor nije poradio više da do nje dođe veći broj znalaca (i ljubimaca) poezije. Jer, imali bi šta čitati i o čemu razmišljati.

Ranko PRERADOVIĆ

SEPTEMBARSKO ZVONO, PRVI PUT

Đaci prvaci

Nisu baš sigurni šta je učiteljica htjela da kaže

BANJALUKA, 6. septembra - U velikoj gužvi koja je početkom ovog mjeseca vladala pred Osnovnom školom „Mirko Višnjić" ove godine bilo je i oko 150 đaka prvaka. Gužva im nije bila nepoznata, ali na njihovim licima vidjela se zabrinutost. Razmišljali su o tome šta ih čeka iza velikih školskih vrata.

Samo četrdeset pet minuta kasnije, na prvom školskom odmoru, niko više nije razmišljao o tatama i mamama koji su ih dopratili.

Vesela graja i upoznavanje činilo im se već poznato, mada su ih ramena pomalo boljela od „znanja" koje iz školskih torbi u toku naredne godine treba da se pretoči u male glave. Oni toga, na sreću, još nisu sasvim svjesni; škola će im bar još neko vrijeme biti igra. Pa, neka im je sa srećom, jer predstoji im dugo druženje sa knjigama i školskim klupama.

M. VESIĆ — V. KAPO
Snimio: R. OSTOJIĆ

Biće vremena da se i bolje upoznaju

Ovako je bilo nekada, a sad...

PAZARNI DAN U BANJALUCI

PEROM I KAMEROM

BANJALUKA, septembra - Nova pijaca već decenijama ne uspijeva da ostari. A kako se čini, iz godine u godinu sve je živija, šarolikija i bogatija. Pijačnim danom, utorkom, do nje nije lako ni doći. Otkud sve i kako narod stiže svojom robom iz udaljenih mjesta teško je i zamisliti. Pogotovo do gradske tržnice, koja je u strogom centru grada.

Da bi se na Tržnici zauzelo dobro mjesto valja dobro poraniti ili u ovom gradu prenočiti. Iskusni trgovci kažu da u takvoj gužvi, u stvari, dobrog prodajnog mjesta i nema. Jer, vele, kupci od „guste šume" najlakše previde stablo. Pa, ipak, ovdje se uspješno kupuje i prodaje gotovo sve: od silne gvožđurije, za koju neupućeni lako pomisli da je beskorisna, do auto-dijelova i namještaja za stan. Valja samo dobro razgledati i uporno tražiti.

Remenari, kovači, užari, kazandžije i drugi, gotovo zaboravljeni zanati, ovdje su kao kod kuće. Kad na tezgama vidite toliku silnu opremu za konje, pomislićete da će u 21. vijeku „alati", mule i magarci zasigurno iz upotrebe istisnuti automobile. Pa kad još ugledate „čeze" koje izgrađuje Milan Mijatović iz Banjaluke, sve će biti jasno. Milan ovaj sportski oblik zaprežnih kola, za šminku i šetnju, s jednom konjskom snagom po imenu **Zekan, prodaje za 210.000 dinara! Dakle, neusporedivo jeftinije od kakvog „ferarija", „Jambordžinija", „porsea"...**

A na novoj pijaci porodična trgovina je tradicija. Cijele familije ovdje imaju po nekoliko pokretnih tezgi. Raznovrsnu užad, od plastične do one prave, kudeljne, kvalitetne, tražene i cijenjene, prodaju braća Nasuf i Ekrem Idić. Tu su i braća **Kadrija i Ramiz Huseinović**, kazandžije.

S neskrivenim ponosom će vam pokazati, između ostalog, staru bakrenu vazu. Njena cijena, a vjerovatno i starost, zavisiće naravno od cjenkanja. **Među ovim porodicama, kažu, najbrojniji su, a i nadaleko poznati, Đorđević. Tako i Dušan Đorđević ovdje redovno ima tezgu na kojoj prodaje noževe, zvona, burgije, baglame... Na Novu pijacu dolaze trgovci i zanatlije iz drugih, često udaljenih mjesta. Alija Rešad** iz Prijedora, prodaje ibrike, fildžane, aspiratore, čarape. **Anđa Popović** iz Majdana kod Mrkonjića, prodaje potkovice koje je iskovao njen suprug kovač **Josip.**

Na pijaci se takođe može kupiti i namještaj za stan. Ovdje je najteže razlikovati prodavače od novopečenih vlasnika. Jer, prvi vrijeme prikraćuju sjedeći na kaučima i čitaju novine, dok ne naiđe mušterija. A drugi (kupci) kad utvrde pazar, rade to isto. Jer, sa pijace, i kad radu prevoznika, satima zbog gužve ne mogu nigdje mrdnuti.

Ne dajte se zbuniti ako vam neko ljubazno ponudi čašicu kakvog pića. Jer, to je samo oblik pokretnog ugostiteljstva, a piće se, naravno, plaća. I, na kraju, valja reći da ovdje ima redovno i dobre muzike. Tu se prodaju muzički instrumenti koje kupci mogu prethodno da isprobaju. Tako se na dobrim harmonikama stalno izmjenjuju sve bolji svirači. A ako se pazar i ne utvrdi, nije važno. Bar se svi dobro zabavljaju.

Tekst i snimci:
Davorin RELJIĆ

Starost i cijena ovo bakarne vaze, koju prodaje kazandžija Kadrija Huseinović, najlakše će se utvrditi cjenkanjem. Uostalom, pogađanje je dio dobrih trgovačkih običaja

I kad se uz mnogo muke kroz saobraćajnu gužvu dođe do nove pijace, u nju je teško ući

Kace i kačice za sir i kajmak treba dobro pogledati. Ne smiju biti od bilo kakvog, već samo onog pravog, čamovog drveta

Cijena konja se kreće od 80.000 dinara pa nadalje. Na fotografiji Sabahudin Ićagić iz Gornjeg šehera upravo po zubima utvrđuje starost ovog bijelca

Najudobnije je prodavcima namještaja. Dok čekaju mušterije, mogu se odmarati čitajući novine

Anđa Popović prodaje potkovice. Cijena: od 200 do 250 dinara, što zavisi od veličine i pristanka kupca

Na radost djece na pijacu je zalutalo i ovo magare

Najatraktivniji dio „buvljaka", gdje se može naći sve od automobilskih dijelova do namještaja za stan

U gužvi se još dobro snalaze

Za sada se još ne snalaze, ali biće bolje

Široki izbor guma i točkova-od onih za dječja kolica do automobilskih sa felugama, s unutrašnjim gumama, širokih, uskih, zimskih, ljetnih...

Užari nude bogat izbor štrikova, uzdi, ulara. Cijena konopca po metru je 40 do 80 dinara

Ima i dobre muzike. Harmoniku prije kupnje valja isprobati

Prošlogodišnji pobjednici (grupa „Dinar") izveli prigodan recital „Dinar neće pasti"

SUSRET NA AKCIJAŠKOJ TRASI

Rainer zvani osmijeh

Rođen u Vurcpogu prije petnaest godina, nosi njemačko ime, ide u njemačku školu, Rainer Belančić, jedan od 555 učesnika ovogodišnje SORA Banjaluka 85, živi u Njemačkoj, a osjeća se Jugoslovenom.

I kao traser i kao ekonom u naselju „Mladost", gdje su brigadisti bili smješteni, Rainer je svojom neposrednošću i širokim osmijehom osvajao i začas postao miljenik naselja. Brigadisti su imali običaj da kažu:

- Da mu nije ušiju, osmijeh bi mu šetao oko cijele glave...

Na ovaj simaptični slogan Rainer, koji je zaradio udarničku značku, samo bi se još šire nasmijao. Za dvadeset dana, koliko je brigada iz Nirnberga provela na akciji u Banjaluci, on se toliko zbližio sa mladićima i djevojkama da se poslije završetka svoje smjene i ponovo vratio u brigadirsko naselje. Bez Irme, Selme i Gorana, svojih drugara sa trase, naprosto više ne može.

Svoje velike prijatelje Rainer je stekao na omladinskoj akciji. Oni su za njega postali najbolja spona sa domovinom i dobar razlog da se jednoga dana, kad završi školu, vrati u Jugoslaviju.

Ž. LANDEKA

Vraća se sa udarničkom značkom: Rainer Belančić

BILI SMO NA GITARIJADI U ZAJEČARU

PONOVAN USPJEH BANJALUČKOG ROKA

Odlična svirka i efekat nastupa: grupa „Radio"

Polovično dobro organizovana, već tradicionalna Zaječarska gitarijada od 29. do 31. avgusta ugostila je i ove godine mlade i talentovane rok-muzičare iz cijele Jugoslavije.

Prvo veče otvorila je grupa „Dinar" kao prošlogodišnji pobjednik. Za tu priliku izveden je recital „Dinar pasti neće". Tahir Dinar i njegovi momci su odlično, čak vanredno dobro bili primljeni od zaječarske publike. To prvo polufinalno veče plasirale su se četiri grupe u finale: „Radio" iz Banjaluke, „Pandan" Novo mesto, „Amadis" Beograd, te favoriti „Ogledala" iz Rijeke. Specijalni gosti „Plavi orkestar".

Druge večeri, nastupilo je još devet bendova od kojih su se plasirali - „Fluid" Ljubljana, „Unutrašnji život" Zaječar, „Maniks projekt" Niš, „Roli" Titograd, te „Zemljotres" iz Mostara. Domaćin te večeri je bio Bora Đorđević, a specijalni gost grupa „Kerber".

Dok je trajalo drugo polufinalno veče, finalisti su imali gostovanje u Boru gdje je pred oko pet stotina ljudi najbolje prihvaćena grupa „Radio". Borska publika je osvojena u jednom naletu.

Treće, završno i finalno veče proteklo je u znaku tri benda koja su daleko odskakala od ostalih, to su „Ogledala", „Fluid" i „Radio" pa je takva bila i odluka žirija. U nemogućnosti da dodijeli tri prva mjesta, prva su riječka „Ogledala", drugi je „Flud" a „Radio" je treći.

To veče je bilo izuzetno i zbog nastupa plesne grupe „Žeris" koja je oduševila publiku, te zbog Bajaginog nastupa i domaćice programa Dubravke Marković.

„Radio" je, ipak, osvojio prvo mjesto za najbolju kompoziciju sa antiratnom temom, što je, takođe, bilo predviđeno programom gitarijate. Ta pjesma nosi naslov „Katastrofa" i nova je u repertoaru grupe.

Tekst i snimci:
I. SEGEČIĆ

Plesna grupa „Žeris" uljepšala finalno veče

конкурс за наиграду „7 секретара ској-а"

БУДИТЕ „СКОЈЕВЦИ"

Ове године Предсједништво Градске конференције ССОХ Загреб расписало је натјечај за Награду „Седам секретара СКОЈ-а". Награда се додјељује младим стваралацима (појединцима или колективима) до навршене тридесете године живота који су цјелокупним својим дјеловањем допринијели афирмирању и развијању социјалистичких вриједности, а за остварења на различитим подручјима дјеловања, насталим између двију књижевних вечери СКОЈ-а.

Награда се традиционално додјељује за:
1. књижевно дјело; 2. ликовно дјело; 3. технички проналазак, техничко унапређење или рационализацију производње; 4. спортска достигнућа; 5. филмска остварења; 6. казалишна остварења; 7. достигнућа на пољу новинарства и публицистике; 8. глазбена и глазбено-сценска остварења; 9. достигнућа на подручју природних знаности; 10. достигнућа на подручју друштвених знаности; 11. архитектонска остварења; 12. остварења на подручју информатике.

Награде се додјељују за дјела настала између двију књижевних вечери СКОЈ-а, или за активност у истом раздобљу, осим за знаности гдје се може наградити дуготрајнија дјелатност.

Уручује се 10. листопада 1985. године поводом прославе 66. годишњице оснивања СКОЈ-а у Загребу.

Право пријаве имају стваралаци сами или их могу предложити појединци и организације.

Радове с цјелокупном документацијом и свим подацима о аутору треба доставити закључно до 10. рујна 1985. године. За ликовно дјело довољно је слати опширну документацију (каталоге и сл.).

Радове који не буду стигли у наведеном року нећемо узимати у обзир за додјелу Награде.

Приједлози за Награду достављају се на адресу:

Градска конференција ССО Хрватске, Загреб
41000 ЗАГРЕБ
Гајева 45/II

с назнаком „за Награду 'Седам секретара СКОЈ-а'".

Додатне информације могу се добити на телефон:
(041) 416-482, 443-664, 413-628, 443-441.

TOP LISTA

DOMAĆA:

1. **KAD MI KAŽEŠ PAŠA** — „PLAVI ORKESTAR"
2. **ZAŽMURI** — Bajaga i instruktori
3. **SAMO ME GLEDAJ I BUDI TU** — „IDOLI"
4. **RATNE IGRE** - „KERBERI"
5. **DUGO TOPLO LJETO** — „AUTOMOBIL"

STRANA:

1. **THE DREAM OF THE BLUE TURTLES** — Sting
2. **BROTHERS IN ARMS** — „DIRE STRAITS"
3. **NEVER SURRENDER** — COREY HEART
4. **WHO'S HOLDING DONNA NOW** — DEBARGE
5. **FREEWAY OF LOVE** — Aretha Franklin

NARODNA:

1. **ZNAŠ DA TE VOLIM** — Duško Kuliš
2. **GORDANA** — Šaban Šaulić
3. **KOLIKO JE ŠIROM SVIJETA** — Emina Zečaj
4. **BUDI MOJA JASMINA** — Hasan Dudić
5. **JA NEĆU LJEPŠU** — Mile Kitić

PET NEZABORAVNIH:

1. **APLAUSI** - „I CAMALEONTI"
2. **OB—LA—DI OB—LA—DA** — „THE BEDROCKS"
3. **JEDNE NOĆI U DECEMBRU** — Kemal Monteno
4. **HOT PANTS** — James Brown
5. **ONLY YOU** — Ringo Star

RADIO — BANJALUKA

ZABAVNA:

1. **LJUBAVI** — „IDOLI"
2. **MEDU MOJ I ŠEĆERU** — „NEKI TO VOLE VRUĆE"
3. **BORN IN USA** — Bruce Springsteen
4. **BOLJE BITI PIJAN NEGO STAR** — „PLAVI ORKESTAR"
5. **SUSSUDIO** — Phil Collins
6. **MALO NEBA** — Meri Cetinić
7. **A VIEW TO KILL** — „DURAN DURAN"
8. **POKORA** — Zorica Kondža
9. **INNER CITY BLUES** — „WORKING WEEK"
10. **KUCAJ OPET** — „DAVOLI"

NARODNA:

1. **SREĆNO TI BILO** - Šaban Šaulić
2. **FOTO—ATELJE** — „SVILEN KONAC"
3. **IZADI MALA** — Ferid Avdić
4. **SRCE ĆU TI DATI** — Šemsa Suljaković
5. **PRIČALI SU, PRIČALI** - Brena i Miroslav
6. **BEZ TEBE JE GORKO VINO** — Duško Kuliš
7. **IME TVOJE NEĆU DRAGI** — Emina Zečaj
8. **MENE JE UČILO VRIJEME** — Halid Muslimović
9. **ŠTA MI RADIŠ TO** — Safet Cimirotić
10. **RADUJ MI SE** — Zorica Marković

Pripremio:
M. PERVIZOVIĆ

MUZIČKA NAGRADNA IGRA

ORKESTAR U PLAVOM

Od prispjelih kupona sa tačnim odgovorom („Plavi orkestar") ovog puta smo izvukli one koje su poslali odgovor: Nebojša Dobrijević, Rade Vranješević br. 3, Banjaluka i Vesna Jokić, Ulica Žije Dizdarevića takođe iz Banjaluke.

Oni su dobili po jednu longplejku i singlicu, dar turističke agencije „Putnik", poslovnica Banjaluka. Ostalima koji su nam se javili pismima, dopisnicama, razglednicama preporučujemo da budu uporni, jer uskoro (svake posljednje subote u mjesecu) dolazi i novo nagradno kolo.

TELEKS

● Pjevačica golog pupka, čipkastog grudnjaka, lude kose, poznata pod čednim imenom Madona (27), ovih dana se u luksuznom domu holivudskog producenta Kurta Jungera vjenčala za nešto mlađeg filmskog glumca Sin Pena (25). Vjenčanje je obavljeno u strogoj tajnosti i bez prisustva sedme sile.

● Opstanak grupe HJUMAN LIG je i dalje vrlo neizvjestan. Njen pjevač Filip Ouki i dalje nastavlja saradnju sa Đorđom Moroderom. Nedavno su u jednom minhenskom studiju snimili album sa jednostavnim nazivom Filip Ouki i Đorđo Moroder.

● Kentski univerzitet je odlikovao BOBA GELDOFA i proglasio ga za počasnog doktora.

● Rej Dejvis, pjevač i vođa grupe KINKS preselio se među filmske glume. U SAD snima novi film, a u nekim scenama vozi i auto. Poslije se utvrdilo da Rej nema uopšte položen vozački ispit.

● Tom Džons je nedavno proslavio 25-godišnjicu izdavanja svog prvog albuma.

● Miša Dragoje i Miroslav Stanić sačinjavaju grupu „NEKI TO VOLE VRUĆE" i ovih dana počinju uvježbavati materijal i spremati turneju većih razmjera koja bi počela u oktobru. Sa njima bi zajedno nastupali i Duško Mandić, Vedrana Božić, gitare, Krešimir Klemenčić, klavir i Davog Črnigoj, bas-gitara.

● Arsen Dedić je prije dvadeset godina održao svoj prvi solo koncert (12.12.1965.) a za klavirom je bio, kao i danas, Stjepan Mihaljinec. Obilježavajući taj jubilej, Arsen je izdao novi dvostruki album na kojem se nalaze mnoge rado slušane i nezaboravne šansone i balade poznatih imena kao što su Brel, Kozma, Aznavur, Lenon, Hegedušić, Diklić...

● Postoje izgledi da muziku za novi film Želimira Žilnika, koji se zove „LIJEPE ŽENE PROLAZE KROZ GRAD," uradi Bora Đorđević i njegova „Čorba". Ako sve bude kako treba, oni bi se pojavili u tom filmu i kao protagonisti.

M.P.

SJEĆANJA

ODRED MLADIH KOMUNISTA

1

Piše: Mladen OLJAČA

Na novom zadatku

● *Drvarsko-petrovački odred bio je udarni, sastavljen od iskusnih i odabranih boraca, većinom mladih komunista, skojevaca, s teritorije Drvara i Petrovca*

Krajem 1943. godine nalazio sam se na Kozari, u odredu Mlađe Stanića i Brane Kovačevića, u četi Dragoje Baškota, u kojoj sam bio nišandžija na malom bacaču mina.

Jednog dana, na položaju iznad brda Luplja kod Marina, u četu je stigao kurir s pismom u kojem je traženo da se odmah javim Štabu odreda, ali bez malog bacača, koji sam morao ostaviti svojim pomoćnicima. U Štabu odreda saopšteno mi je da me traži Okružni komitet SKOJ-a za Kozaru i da se više neću vratiti u odred.

Oprostio sam se od drugova, i pomalo tužan, a i zabrinut, jer nisam znao zašto me zovu, krenuo sam u Sreflije, u sjedište Okružnog komiteta SKOJ-a. Tamo mi je rečeno da odmah pođem u Ribnik i da se, čim prije, javim Oblasnom komitetu SKOJ-a za Bosansku krajinu. Saznao sam i to da je poziv Oblasnog komiteta SKOJ-a potpisao **Vladimir Nemet (Braco Kozarčanin)**, koga sam davno upoznao kao prvog sekretara Okružnog komiteta SKOJ-a za Kozaru i jednog od rukovodilaca antifašističkog omladinskog pokreta Bosanske krajine.

Poseban zadatak u borbi protiv četnika

Stigao sam u Ribnik po dubokom snijegu, ošišao se, oprao kosu, promijenio rublje i od Brace saznao da me oblasni komitet šalje u Drvarsko-petrovački udarni odred za sekretara odredskog komiteta SKOJ-a. Veoma sam se iznenadio, jer sam bio uvjeren da ću se vratiti na Kozaru, možda u Okružni komitet SKOJ-a, u kojem sam se nalazio i prije nekoliko mjeseci, ali Braco mi je objasnio da sam potrebniji u ovom odredu. Taj odred, rekao mi je, spada u posebne jedinice i neposredno je vezan za Štab korpusa i Oblasni komitet. To je udarni odred, sastavljen od iskusnih i odabranih boraca, većinom mladih komunista, skojevaca, s teritorije Drvara i Petrovca. Svi su oni odavno u borbi, mnogi su ranjavani, bili su u raznim jedinicama, u udarnim četama i bataljonima sa kojima su se rastali na razne načine, najčešće poslije ranjavanja kad su morali da ostanu u selu. Odred ima tri bataljona i skojevsku organizaciju, ali još nema odredskog komiteta SKOJ-a niti njegovog sekretara.

Braco mi je još rekao da ću izvještaje o radu slati Oblasnom komitetu SKOJ-a i da se odred, sa svim svojim bataljonima, nalazi negdje oko Čađavice, uz cestu od Mrkonjića prema Glamoču, na teritoriji na kojoj ima i četničkih jedinica, o čemu posebno moram razmišljati, jer dolazim s Kozare, na kojoj nema četnika i ove vrste opasnosti. Braćina upozorenja sam, izgleda, olako shvatio, pa je on nekoliko puta isticao da u odred ne mogu ići sam, već s nekom našom jedinicom da ne bi upao u četničku zasjedu. To mi je sutradan kazao i Nemanja Vlatković, saborac Simele Šolaje, koji je dobro poznavao ove krajeve, jer je prije rata u njima učiteljevao, a u ratu je sa Šolajom predvodio borce Pljeve i Janja u ustaničkim borbama i kasnije u obračunu s četnicima. Nemanja mi je predložio da pođem s njim uz pratnju od tridesetak boraca. Tako sam stigao u Čađavicu blizu Mrkonjića i tamo zatekao jedinice Udarnog odreda.

U Štabu odreda upoznao sam **Vasu Petrovića**, zamjenika političkog komesara, koji se obradovao mom dolasku, jer je i on s Kozare. Rekao je da u odredu ima još Kozarčana, koji su ovamo stigli iz Pete udarne brigade. Pomenuo je **Milana Budimira i Gojka Šiljegovića.** Odredom komanduje **Brane Tanjga,** a politički komesar je **Kosta Pajčin.** Vaso mi je pričao o rasporedu odreda, čije čete i bataljoni drže položaje od Sitnice i Podrašnice do Mrkonjića, Medne, Pecke, Trijebova, Gerzova, Baraća i još dalje, prema Glamoču. Odred ima dobru partijsku i skojevsku organizaciju, ima i tri bataljonska komiteta SKOJ-a, s nekoliko stotina skojevaca. Moj zadatak je da ovu organizaciju učvrstim, da je proširim i ojačam, da stvorim skojevske aktive u svim četama i da, uz pomoć partijske organizacije, aktiviram Odredski komitet SKOJ-a. Ovo ću činiti u posebnim uslovima, na teritoriji koju ugrožavaju četnici i koji nas svakodnevno napadaju, sarađujući s okupatorom.

Iz Vasinih upozorenja shvatio sam da odred ima poseban zadatak u borbi protiv četnika i njihove izdaje, koja je uzela maha do te mjere da je neke jedinice (Drenovića, Marčetića, Trivunčića, Azarića, Mišića itd) srozavala na poziciju okupatorskih slugu. Učiniloi mi se da bi, poslije Vasinih riječi, Udarni odred mogao slobodono nazvati i protivčetničkim ako želim dati tačnu ocjenu njegove borbene uloge u tom trenutku. Sa tim utiscima sam i krenuo u Mednu i Pecku da potražim čete koje su se nalazile u tim selima. Tako je počeo moj rad na obnovi, razvijanju i jačanju skojevske organizacije u odredu.

Najljepše godine našeg života

U Drvarsko-petrovačkom udarnom odredu, koji će u proljeće 1944. godine prerasti u 16. krajišku brigadu, proticale su najljepše godine moga života (17 i 18), u kojima sam sticao nova iskustva, sretao brojne ljude, seljake, đake, radnike, koji su pored svakodnevnih borbi i teškoća stizali da čitaju i letke, i proglase, i novine, pa čak i knjige i da se obrazuju i stiču prva saznanja iz marksističke teorije. Čitali smo mnogo, održavali redovne teorijske i radne sastanke, izučavali partijske i skojevske direktive i sve češće razgovarali o zakonima klasne borbe, proleterske revolucije i diktature proletarijata. Partijske i skojevske organizacije bile su ilegalne, s predratnim revolucionarnim nasljeđem, ali mi nismo skrivali da se uz maštanja o slobodi i protjerivanju okupatora borimo i za novo društvo, pravednije i ljepše, bez socijalne bijede i klasnih razlika. Znali smo da se borimo za novu Jugoslaviju, čiji su temelji udareni istorijskim odlukama Drugog zasjedanja AVNOJ-a u Jajcu. Sanjali smo o zemlji ravnopravnih i zbratimljenih naroda, u kojoj neće biti gladi, plača, sirotinje, nacionalne i vjerske mržnje i nesloge, u kojoj će ljudi živjeti i stvarati slobodni bez žandarskog kundaka i buržoaskih izrabljivača. Nismo krili da se borimo protiv monarhije, za obaranje kralja i dinastije i za novu federativnu republiku Jugoslaviju. To nam je davalo krila, to je našoj borbi otvaralo perspektive, a svakom od nas ulijevalo vjeru u pravednost i ljepotu ciljeva za koje se borimo.

Titov Drvar danas: poprište značajnih zbivanja u narodnooslobodilačkoj borbi

Takva saznanja krasila su svakog komunistu, starijeg i najmlađeg, i on ih je s revolucionarnim žarom i strasnim ubjeđenjem prenosio na druge, kao i na ljude sa kojima se sretao po selima i krajevima kroz koje su naše jedinice prolazile.

A one su krstarile naširoko, od Mrkonjića, Manjače, Banjaluke i Prijedora do Petrovca, Drvara, Bihaća, Kulen -Vakufa, Glamoča i Livna. Udarni odred, kao i 16. brigada, bio je pokretna, borbena, smjela, čvrsta i odabrana jedinica, čije je dobrovoljce odlikovao visoki moral, borbena gotovost i nepokolebljivost. Tu nikome nije bilo teško. Malo je ko škrgutao zubima, a ni u najtežim trenucima nije bilo gunđanja, panike, kukavičluka, i dezertersiva. Ne znam da li smo ikad raspravljali o bjeguncima iz boja, a na sastancima smo svakodnevno postavljali na dnevni red najrazličitija pitanja, od toga šta je SKOJ i kako je sazidana naša organizacija, do odnosa prema seljacima i njihovoj imovini. Morali smo danima gladovati i gladovali smo, ali tuđe nismo uzimali, ni šljivu sa grane, bez pitanja.

U sljedećem broju:

DOČEK NA MEDENOM POLJU

ROMAN U NASTAVCIMA (8)

Irfan HOROZOVIĆ

REA

Probudio sam se. U sobi je tinjao tračak svjetlosti, ponašao se neobično, kao baterija u ruci nevidljivog detektiva. Ulazio je odnekud iza širokih vrata koja su vodila na verandu, zapravo na krovu kuće, jer stari kapetani Levandini su pravili kuću nalik ladi kao da su željeli jednog dana uroniti s njom u more. Bio je taj potamnjeli, gotovo bakrenasti sjaj svjetla nešto što se živo pomicalo po sobi i doticalo svih stvari. Sablasno je izgledao stari teški luster koji se njihao dok je živi plamičak svjetla obilazio njegovu konstrukciju i pleo još veću, gibljivu, tamnu i uplašenu sjenu na stropu iznad njega. Police sa knjigama podrhtavale su pred njegovom svjetlošću. Da sam djelić sekunde duže gledao u njih, zakleo bih se da je najedanput provirilo lice Balzaka, malo nasmiješeno lice. Zašto baš Balzak. Čovjek koji je u labirintu slova gonio svoju strast i pronašao apsolutno. Nedavno sam čitao tu knjigu. Pitao sam se zar ljudi mogu biti toliko glupi. Zar zbog nekoliko neuvjerljivih, podataka, sa današnjeg aspekta, zbog nekoliko podataka koje daje matematika, fizika i kemija, odbaciti takvo djelo. Zar niko nije spoznao njegovu ironiju. Zar se uopće može odbaciti bilo što šta je genijalno. Tu je i pogriješio, cerekao se mag sa sjevera, govorio im je njihovim riječima i pogriješio, naravno. Svedenborgovo lice se povuče pred nekim ispačenim bradatim isposničkim čelom koje je gorjelo u vatri. Jasna misao se rađala nakon beskrajne iscrpljenosti na čelu Fjodora Mihajlovića. Zašto ih uvjeravati, treba ih staviti u poziciju da shvate. Vlastiti osjećaj je nepogrešiv. Jedino što mogu doznati to je preko osjećaja. Ako povjeruju tebi...a da bi ti povjerovali, ti moraš znati. Plamičak zgasnu i hrbati knjiga usahnuše u crvenoj svjetlosti, kao pri zalasku.

Hodao je sad po klaviru i kroz crni i tvrdi njegov poklopac pokušavao da pobudi koji ton. Zakleo bih se da u vjetru i čujem neku slabu, daleku melodiju. To je duša moja svirala u vjetru. Kao kad uz točkove voza ponavljamo njihov monotoni ritam i najednom nas taj ritam zavede, pa osjećamo, čujemo kompozicijū koju i naše usne zatvorene veselo pjevaju, a pjesma odjekuje iznutra, pjesma koju smo nekad čuli ili još više, još dalje, ovisno o raspoloženju, pjesma koju nikad niko nije čuo, osim sličnih putnika po noćnim kupeima, koji su svi zaneseni, opijeni u istom tom koncertu, sred mračnih predjela kroz koje prolaze i kad bi rekli samo riječ, kad bi otkrili jedni drugima ono što se tog časa zbiva, shvatili bi da su svi zajedno, da se poznaju oduvijek, da je sve besmisleno što ih razdvaja u toj zajedničkoj kompoziciji, položaj, i različiti jezici, i namrgođeni moralistički kondukter, i odijelo, i noćna studen.

A plamičak narandžasta svjetla sad je bio kod vrata, kod vrata koja su škrinula i otvorila se i na njima se pojavila Andrea u svom sad već humno zatamnjenom šlafroku kojeg je pridržavala rukama. Nije ni pogledala prema mom krevetu, nego je pohrlila ka vratima, ka verandi. Tu je pustila da joj šlafrok sklizne sa ramena i ostala je gola.

U što se pretvorilo moje negdašnje snoviđenje. I plamičak se uzdrhtao i pritajio. Lelujao je samo po njenom licu i grudima. Ta svjetlost zidnog fenjera, koju je vjetar pomjerao, rastakala se na njenom tijelu, uplitala u dugu kosu, što joj je padala do kraja leđa. Izgledaju li sve žene bar jednom u životu tako? Njena kosa je bila kao veo. Disala je tiho, suzdržano, ali duboko, osjećao sam da je uzbuđena. Da li ta zbunjena mjesečina koja šalje poneki odbljesak s dalekih prozora ima uticaja na nju. Čini mi se da je Jakobina govorila o njenim glavoboljama u noći punog mjeseca. U snu je nisam dotaknuo, nisam dospio, užasnut, a sad je bila tu nadohvat mojih ruku i usana. Da li je bila svjesna mog prisustva. Ili je samo stajala iščekujući da se velika vrata verande otvore i zajedno sa džinovskim valom krene u naručje mora.

Okrenula se i bešumnim koracima bosih nogu (ostavila je papuče na mjestu gdje je pao i ogrtač ušunjala se u krevet.

Više se nisam mogao pretvarati da spavam. Njena grozničava bedra su se isprepletala s mojim i osjećao sam svuda njeno tijelo, njene uzbuđene damare.

- Tako si vreo - mrmljala je.

Bdijenje se rastakalo u san, a san se upinjao da dosegne bdijenje. Vlažna stolješca su hlapila u plahte oblaka, jugo je otkidao latice s ruže vjetrova, a veliki krevet je brodio kao Meduzin splav, koji je kao nikad prodirao u jasnost.

- Pomislio sam da ćeš me proždrijeti?

- Freud bi rekao da je to zato što sam kao mala voljela da sisam prst.

- Cijeniš Freuda?

- Mislim da je bio nesposobni imbecil, s vidovnjačkom ranom doduše... Više volim Junga.

Čije se riječi odjekivale po sobi, lutale od zida do zida, zvonile od jednog do drugog psihinog ogledala?

Jutarnja plavet je svojim raspoznavajućim dahom oživjela sobu. Ušla je kroz staklo kao muzika. Otvorio sam oči. Andrea je sjedila gola za klavirom i svirala. Zar je ustala prije mene? Na nogama je imala svoje papučice srebrene boje i njima pritiskala pedale. Zar ona tako malo mari šta će Jakobina misliti, zatitralo mi je u svijesti. Andrea se okrenula, kao da je pročitala moje misli, pritrčala mi zaogrćući se plaštem i poljubila me. Pokušao sam je zadržati, ali se izmigoljila i poslala mi s vrata još jedan poljubac.

- Vidjet ćemo se za doručkom.

VIII

Gledao sam knjige u vitrini, povezane u kožu: „Ilijada", „Odiseja", „Enejida", „Luzitanci" na portugalskom, sve knjige o moru, povezane na isti način, kod istog knjigovesca koji je na hrbatu utisnuo monogram CL. Celestin Levendini, jer očigledno je on bio vlasnik tih knjiga, volio je more i knjige o moru. Posebno drage dao je povezati. Takvih je knjiga bilo devet, devetoknjižje Celestina Levandinija. Sve su to bili epovi i razne stare zbirke. Ipak, bio je i jedan roman: „Moby Dick". Najgornji red knjiga zaokruživale su pomorske enciklopedije i leksikoni. U drugom redu bili su romani Josepha Conrada, F. M. Dostojevskog, Balzaka... moj skamenjeni san.

Celestin Levandini bio je posljednji kapetan u bogatoj i mnogostranoj porodici Levandinijevih, čije korijene i grane nije uspio razmrsiti čak ni vrijedni lučki historičar Mavro Cvitković, koji je napisao, između ostalog, i knjigu o pomorcima Oltoka i Luke, gdje je ovo prezime bilo jedno od najčešće spominjanih. Jedno je bilo sigurno. Levandinijevi su se razgranali po čitavom Mediteranu, mijenjajući nacionalnost i religiju, ali zadržavajući uvijek miris mamne biljke u korijenu svog prezimena, s ponekad neznatnim, a ponekad i većim odstupanjima. Neki iz porodice bili su i krunisane glave (tačnije, bila je to zapravo Andreina daleka pretkinja Paulina). U knjigama Mavre Cvitkovića „Otočki jedrenjaci" i „Povijest lučkog pomorstva", koje su zauzimale časno mjesto u maloj, pomorskoj biblioteci Celestina Levandinija, spominje se dolazak porodice u Luku, negdje krajem petnaestog stoljeća. U šesnaestom sotljeću već plovi njihov galeon „Sveti Nikola", a odmah za njim i „Luka". Zajedno da Jerolimom Cvitkovićem, taj prvi Levandini bio je i vlasnik broda „Dabiživ". Ipak, osamnaesto i devetnaesto stoljeće su razdoblje najveće slave. Jedan za drugim porinuće su doživljavali brodovi „Madre Levandini", „Padre Levandini", „Fratelli Levandini", „Paulina" i još mnogi brikovi, brigantini i galeoni, koji su ispunili sva mora i okeane,

ali ipak posebno valja spomenuti čudesni brod „Rea Silviju", ponos svih Levandinija, od prvog do posljednjeg. (I sam sam osjetio čudno uzbuđenje kad sam prvi put vidio crtež tog broda. Imao sam osjećaj da on i dalje plovi, nekim čudnim, šumnim valovima, sačinjenim od samog vremena.) Ostalo mi je jedino malo čudno zašto su brodu dali to ime koje je oko njihovog nejasnog grčkog, malteškog ili afričkog porijekla širilo još više veo tajanstva. Začudo, povezujući konce njihovog rodoslova, nisam osjećao ništa osim pomamne želje da doprem do **nečeg.** To **nešto** ne bih mogao da opišem drukčije, nego upravo tako: **nešto.** Činilo mi se čak da ga vidim i da na kraju tog labirinta stoji Andrea i smiješi se. Možda zato nisam osjećao ljubomoru. Ja, čiji je rodoslov počinjao i završit će se samnom (tada sam bio uvjeren u to). Čak bih mogao reći da je to što sam osjećao bilo nešto posve suprotno ljubomori. Činilo mi se da to ima toliko veze sa mnom.

(Nastavlja se)

POSLIJE JOŠ JEDNOG SPORTSKOG PROMAŠAJA JUGOSLOVENA

Kobeu, tugo moja

● Na Univerzijadi u Kobeu jugoslovenski studenti-sportisti ostavili, izuzev vaterpolista, košarkašica i Zdravkovića, jadan utisak i još jadnom devalvirali jugoslovenski reprezentativni sport

Postoji ona stara, ko zna kada prvi put izgovorena, izreka koja jasno kaže: **„Kako posliješ, tako češ i počnjeti?"** Dubina ove misli potvrdila se i na primjeru Univerzijade u Kobeu, čiji se računi upravo svode. Što se tiče učešća naših predstavnika Kobe će ostati zapisan kao žalosna epizoda jugoslovenskih studenata — sportista.

UNIVERSIADE KOBE'85

Vaterpolisti su se, prema očekivanju, domogli srebrne medalje mada nisu bili daleko od zlatne. U odlučujućem okršaju sa rivalima iz Sovjetskog Saveza „plavi" su dugo vodili, a poklekli su u finišu kada im je snaga iskopnila. Očito, ono što su bili apsorbovali za šampionat Evrope nije bilo dovoljno za Kobe i posustali su u samom finišu. Njima su se, osvajanjem bronzanih medalja, pridružile članice košarkaške reprezentacije i Dragan Zdravković, u trci na 1500 metara.

Tako se putešestvije „plavih" okončalo osvajanjem samo TRI medalje.

Žetva je, eto, bila porazna!

U stvari, „kako se sijalo", tako se i prošlo.

Iako je naša zemlja za dvije godine — 1987. domaćin Univerzijade, Kobeu je poklonjeno toliko pažnje kao da se radi o usputnom vašaru kojem treba prisustvovati radi prisustva. Mada se dobro znalo kada će se sastati studenti svijeta, iako je bilo, manje-više, poznato da će se na okupu naći veoma snažne selekcije iz svih krajeva svijeta, Jugosloveni su ovom takmičenju prišli krajnje površno, neodgovorno, nemarno. Javašluk je vladao na sve strane, a prava koplja su se lomila samo oko tog ko će se nalaziti u sastavu ove ili one delegacije, ko će, u stvari, otputovati u Japan. Sve ostalo je bilo prepušteno slučaju i eventualno brizi nekolicine sportskih pregalaca koji su pokušali da u minut do 12 spasu što se spasiti može, ali, eto, nisu mogli da spasu ugled jugoslovenskog sporta, koji je u Kobeu doživio prvorazrednu blamažu, koja „plavima" sigurno ne može da služi na čast, pogotovo ukoliko pred očima imamo činjenicu da će Zagreb za dvije godine ugostiti najbolje studente-sportiste.

To što su Sovjeti, recimo, osvojili čak 84 medalje, Amerikanci 66, Kubanci 22, Kanađani 14, Bugari 13, a mi samo TRI jasno, bez ostatka, pokazuje ko se i kako, koliko i sa kakvom ozbiljnošću spremamo za tu smotru. Dok su drugi danima, mjesecima mislili na Kobe i „japansku žetvu", kod nas je carevao nerad, kome primjera u drugim sredinama nema. Jer, da nije tako, zar bi se moglo dogoditi da se putnici određuju desetak dana prije polaska, odnosno da se spiskovi revidiraju na samo dan-dva prije polijetanja aviona za Kobe, a u nekoliko slučajeva čak na samoj poletnoj pisti?!

Da se mudrije i sa više savjesnosti i odgovornosti radilo i spremalo, sigurno je jedno: blamažu kakvu smo doživjeli u Kobeu sigurno bi izbjegli. Rezultati džudista, plivača, gimnastičara, pa zatim tenisera, mačevalaca... Jugoslaviji, svakako, i njenom sportu ne mogu da služe na čas. Ako prihvatimo ideju da je i na Unierzijadi „važno učestvovati", moramo se zapitati da li je trebalo na tu jaku i priznatu svjetsku sportsku smotru slati reprezentativce za koje smo unaprijed znali da će biti samo skupi turisti i drugo ništa?

I na najskromnijoj svjetskoj priredbi dobri, zapaženi rezultati mogu se postići samo ako je toj smotri prethodio rad. rad i samo rad, odnosno duge i temeljne pripreme. Jugoslovenski studenti su vrijeme uoči Kobea provodili, manje-više, kako je ko znao i htio, vježbalo se suviše kratko i površno da bi se moglo računati na povoljniji utisak.

Naravno, ostaje i dalje prisutno pitanje (odgovor sigurno nećemo dobiti!) da li je u Kobe trebalo da putuju sedamdesetorica sportista i sportistkinja i gotovo toliko rukovodilaca, trenera, delegata... Po zastupljenosti smo bili među zapaženijim zemljama, a po konačnom utisku, medaljima i rezultatima na začelju.

Kobe je bio i prošao. Za nas je ispao loša investicija. Naš kao „Feni", Obrovac, pivara u Bihaću... I, opet, glava zbog toga, nažalost, nikog neće zaboljeti. Za dan-dva sve će prekriti veo zaborava, sportisti i turisti iz Kobea, zajedno sa ostalim, okrenuće se tekućim događajima, a o Kobeu će se govoriti samo kao o prolaznoj epizodi jugoslovenskog sporta koji je, ruku na srce, doživio još jedan nokdaun, koji nisu spriječili ni uspjesi vaterpolista, košarkašica i Zdravkovića.

Pouka sličnih Kobeu dosad je bilo mnogo. Previše. Svim tim „školama" plaćen je veliki ceh. Japanski je ispao više nego sup, a lako se, vrlo lako mogao izbjeći.

Limun PAPIĆ

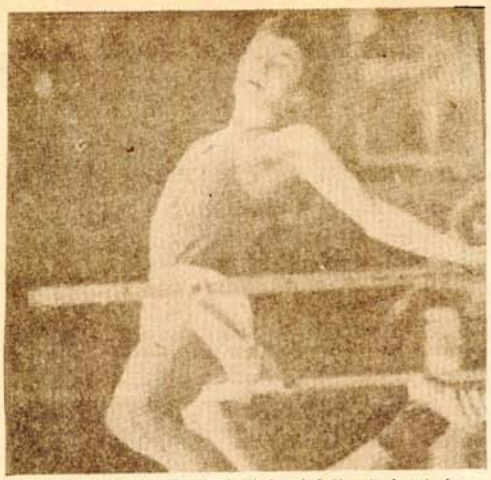

Rezultat Univerzijade: Igro Paklin skočio je uvis 2,41 metar i postavio svjetski rekord

IZ NEOBJAVLJENOG DNEVNIKA

Kasparov u Banjaluci

(Prije šest godina na Međunarodnom šahovskom turniru u Banjaluci bljesnuo je jedan mališan koji danas krči put ka tituli svjetskog šampiona)

Sedamnaestogodišnji Gari Kasparov na turniru u Banjaluci 1979.

April 1979. godine, jedno od ljepših banjalučkih proljeća, bar od onih koja mi pamtimo. Šahovski turnir „Banjaluka '79". Na okupu elita: Petrosjan, Garsija, Vukić, Bukić... među njima jedan mališan, sedamnaestogodišnjak, Garik Kasparov.

Desetak dana ranije u Organizacionom odboru dobili su obavijest Sovjetske šahovske federacije: „U Banjaluku dolaze Petrosjan i Kasparov". O Petrosjanu se sve znalo, a o Kasparovu ništa. Čak je bilo oprečnih mišljenja da li njegovo učešće prihvatiti, jer je tada imao tek titulu (nepotvrđenu) internacionalnog majstora. Mirko Majkić, član Organizacionog odbora, razbio je sve dileme:

— Ko zna šta se krije u tom Kasparovu. Ne bi ga Sovjeti tek tako poslali.

U narednih petnaestak dana banjalučke šahovske smotre to ime — Garik Kasparov — najčešće se spominjalo. Nizao je pobjedu za pobjedom. Osvojio je oba velemajstora bala! Zbog njega je velika dvorana Doma kulture bila puna svaku noć. Ostali velemajstori su protestovali. Govorili su: „Ne igra se ovaj turnir zbog Kasparova". Velemajstor Kneževič uputio je protestno pismo „Politici" zato što se gotovo cijeli izvještaji posvećuju samo mladiću iz Bakua.

Mnogima je, međutim, bilo jasno: rođena je svjetska šahovska zvijezda!

U Banjaluku su tih dana dolazili novinari-specijalisti za šah iz svih redakcija. Šahovski turnir u Banjaluci dobio je poseban tretman. Najave mečeva objavljivane su na prvim stranicama. Neizbježni šahovski publicista Dimitrije Bjelica, iako na vojnoj vježbi, stigao je u Banjaluku „ilegalno" sa TV-ekipom. Poslije jednog kola Kasparov je gotovo cijelu noć pozirao pred TV-kamerama i vodio dugi razgovor sa Bjelicom.

Dao je eskluzivan intervju „Glasu". O sebi je rekao:

— Živim običnim životom, kao i svi iz moje generacije. Uz šah, na kojem obavezno svaki dan radim po pet sati, volim fudbal.

Na pitanje: kojeg šahistu smatra izuzetnim, odgovorio je:

— Fišerov genij teško će iko dostići!

U slobodnom vremenu, najčešće u društvu Petrosjana, volio je da šeta banjalučkim ulicama. Jedan dan smo mu bili domaćini. Odvezli smo se do Čelinca. Iznenadio se kada su ga mnogi u hotelu „Turist" prepoznali i tražili autogram. Na povratku tražio je da se zaustavimo u jednoj „običnoj kafani", po mogunosti kraj rijeke. Izbor je pao, po njegovoj želji, na kafanu „Kod Aće", u Mjesnoj zajednici Vrbanja. Uz koka-kolu i ko zna koju Petrosjanovu crnu kafu, Kasparov je pričao:

— Ne znam kako će dalje moj životni put ići. Bez obzira na to šta i koliko u šahu postigao, Banjaluke ću se uvijek sjećati. Dobro sam već upoznao vaš grad! Ona lijepa ulica, da, Gospodska... Obilazio sam Robnu kuću „Boska", veliki park u gradu je sjajan, a tek atmosfera u dvorani za vrijeme partija. Znam, svi navijaju za mene, drago mi je, nego šta.

Petrosjan mu reče proročanski:

— Bićeš veliki igrač, prvak svijeta!

Okrenuo se nama:

— Upamtite šta sam danas rekao...

Bilo je to 16. aprila 1979. godine.

Prije četiri dana u moskovskoj koncertnoj Dvorani „Čajkovski" počeo je meč za prvaka svijeta, između Karpova i Kasparova. Kasparov vodi sa 1:0, a u rano jutro ovog petka agencije javljaju da je Kasparov u boljoj poziciji i u drugoj partiji. Nekadašnji mališan iz Bakua, u kariranoj košulji, oštre kovrdžave kose, danas je elegantan šampion, u crnom odijelu sa obaveznom mašnom, koji krči put ka šahovskom besmrtništvu.

U međuvremenu je minulo šest godina. Zato vrijeme umro je njegov veliki prijatelj Petrosjan, renovira se kafana „Kod Aće", u Mjesnoj zajednici Vrbanja, održana su tri šahovska turnira u Banjaluci, a svaki je imao boju prisjećanja: — „Ovdje je igrao i Garik Kasparov".

Tomo MARIĆ

SUSRETI

Šanse i povrede

Sportski put dvadesetpetogodišnjeg fudbalskog golmana **Senada Smajića** počeo je 1972. godine u rodnoj Derventi. Prvi trener bio mu je Faruk Tar .bar, otac Emira, sve doskora suigrača u drugoligašu Borcu. Osamdesetih godina životni put ga je odveo u Tuzlu, a dvije godine kasnije punu sezonu je branio boje Kozare, tada drugoligaša, iz Bosanske Gadiške.

— U Banjaluku me doveo u junu 1984. godine trenre Đorđe Gerum, priča Smajić. Znao me je još iz vremena kada sam boravio u Tuzli. Međutim, velike zasluge za moj dolazak ima i rukometni golman Abas Arslanagić, moj sugrađanin. Da nije bilo njega i njegove preporuke, pitanje je da li bih uopšte pristupio Borcu. Tako se u jednom momentu desilo da su u prvoj ekipi igraju četiri Dervenćanina: Lupić, Tarabar, Đurđević i ja.

● Opšte je mišljenje da ste u Borcu branili veoma malo?

— Za nešto više od godinu dana imam samo deset nastupa za prvu ekipu. Dobijao sam šanse, ali se u tri navrata i teže povrjeđivao. Debitovao sam protiv Maribora, u Banjaluci i taj smo susret izgubili sa 2:3. Ali upravo u Mariboru sam protiv istoimene ekipe bio najbolji pojedinac (2:0 za Borac), kao i protiv bivšeg prvoligaša Olimpije u Ljubljani (1:1).

● Konkurent za mjesto u ekipi Vam je Nedžad Kuruzović ?

— To je izvanredan golman i čovjek. Bez obzira na to što mi je jedini konkurent za mjesto u ekipi, mi smo najbolji drugovi.

● Borac je u ovogodišnjem prvenstvu veoma slabo startovao?

— Tačno je da nam je start bio više nego

DOLASCI

Gušićev novi početak

Neposredno prije početka prvenstva u Međuopštinskoj fudbalskoj ligi Banjaluka u Naprijedu je došlo do promjene u stručnom štabu. Umjesto Osmana Spahe, koji je neočekivano napustio klub, na kormilo tima sa Mejdana došao je **Danijal Gušić,** dugogodišnji trener Vrabasa. Pod njegovim vodstvom ekipa Vrbasa postigla je zapažene rezultate, a najveći uspjeh zabilježila je prije četiri godine kada je osvojen Kup braće Podgornika. Debi Gušića na klupi Naprijeda bio je uspješan, jer su njegovi puleni u prvom kolu Međuopštinske fudbalske lige Banjaluka pobijedili ekipu Lijevča sa 5:1.

-Iako dvije godine nisam trenirao nijednu ekipu, pratio sam zbivanja u fudbalu, a posebno u „nižim" ligama. Kad su me iz Naprijeda pozvali nisam mogao da odbijem poziv, jer sam prema timu iz Mejdana uvijek gajio posebne simpatije.

● Šanse Naprijeda u prvenstvu?

- Za razliku od protekle sezone, kad se Naprijed borio za opstanak, u ovom prvenstvu cilj nam je da stabilizujemo ekipu, a iduće godine krenuli bismo u borbu za prvo mjesto. Nadam se plasmanu oko šestog, sedmog mjesta.

● Igrački kadar?

- Naprijed ima najmlađu ekipu u Ligi. Nekoliko mladih igrača već sad skreće na sebe pažnju. Tu prije svega mislim na Beharića, Zubovića i Omerkadića, koji su izvanredan potencijal. Za tim iz Mejdana veoma je važno da igrače, uglavnom, regrutuje iz svoje sredine. Imamo izuzetno nadarenu pionirsku ekipu, koja je u takmičenju pionira zauzela drugo mjesto, a bila je u finalista Kupa mladosti. U prvens-

SPORT U ANEGDOTAMA

STRAH

*Sedamdesetih godina, kada je Borac bio više nego stabilan prvoligaš, u njegovom najjačem timu igrao je **Dragoslav Sredojević,** koji je na Gradskistadion došao iz OFK Beograda. Bio je poznat kao izuzetno beskompromisan borac, oštar igrač, čija je*

Senad Smajić: Strpljenju dolazi kraj

loš. Međutim, to nikoga ne treba da brine. Dobre igre i rezultati moraju da dođu. Čini mi se da smo prepotentno dočekali prve utakmice u drugoligaškom takmičenju zbog dobrih igara u pripremnom periodu.

● Sve se više govori o Vašem odlasku iz Banjaluke?

— Bez obzira na to što sam u ovom gradu veoma dobro primljen moraću, po svemu sudeći, da se vratim u Derventu. Većina mojih egzistencionih problema nije riješena. U rodnom gradu živi mi porodica, supruga i dijete, i to kod mojih roditelja. Ja sam ovdje smješen u sobi na Gradskom stadionu. Ovako više ne mogu. Odvojen sam od porodice, a i više izgleda, ne mogu da dobijem pravu šansu da se iskažem.

M.J.

Danijel Gušić: „Naprijedovo vrijeme dolazi"

tvu juniora Naprijed je zauzeo drugo mjesto, iza svojih vršnjaka iz Borca. Inače, u radu sa prvom ekipom pomagaće mi Džafer Smajić, jedan od najboljih igrača koji su ponikli u klubu, a i kao trener je sa mnogo uspjeha vodio Naprijed. Od njega će igrači imati šta da nauče.

● Koliko ostajete na Mejdanu?

- O tome nisam uopšte razmišljao, jer sam tek preuzeo ekipu. Mnogo toga će zavisiti i od mojih obaveza na radnom mjestu. Ipak, dok god budem mogao da koristim Naprijedu, sigurno ću ga voditi.

● Ko ima najveće šanse za prvo mjesto?

- Glavni kandidati za šampionsku titulu su Omarska, Radnički i Bratstvo. Prednost dajem Omarskoj, koja već nekoliko godina igra u istom sastavu. Osim toga, za trenera su dobili Zorana Smileskog mlađog i ambicioznog stručnjaka, koji će ih sigurno uspješno voditi kroz teške prvenstvene okršaje.

Željko TICA

oštrina pokatkad znala da pređe i u — grubost. Uoči duela Borac — Zagreb, trener Zagreba ***Džaima Markovića*** *održao je uobičajen sastanak sa fudbalerima, na kojem je dugo govorio o taktici za tu utakmicu.*

— Šta Vi, Bakota, mislite o svemu ovome što sam govorio i o susretu sa Borcem? *— obrati se trener jednom od najboljih igrača svog tima, Boži Bakoti.*

— Gospon trener, ne mislim nikaj. Kaj bi mislil! Kada iza sebe čujem kako se Sredojević približava, meni se noge odsijeku, pa ne znam gdje sam!

OPROŠTAJI

Nisko iz Doboja

Ovogodišnja rukometna smotra u Doboju na međunarodnom TV-turniru značila je za **Nijaza Halvadžiju**, tridesetogodišnjaka, oproštaj od aktivnog bavljenja rukometom. Na prepunom Stadionu sportskih igara skromna svečanost i pregršt poklona od njegovog kluba, Sloge, Bosnaprevoz i Borca iz Banjaluke, u kome je počeo sportsku karijeru. Sigurno je da je njegov odlazak natjerao nekog od brojnih ljubitelja ovog sporta u Doboju i suzu da pusti. Jer, malo ko može da zaboravi šta je popularni Nisko učinio za Slogu od kvalifikcija za Prvu ligu, pa do današnjih dana.

— Počeo sam 1970. godine kod trenera Pere Janjića, priča Halvadžija. Najveće priznanje u Borcu sam doživio koju godinu kasnije kada sam u Kupu evropskih šampiona bio rezerva Abasu Arslanagiću. Bili su to za mene nezaboravni dani. Druženje i treninzi sa našim najvećim rukometnim vedetama koje smo u Jugoslaviji ikad imali.

● Slijedile su, nakon toga, godine u Doboju?

— Tada drugoligaš, Sloga se obratila Borcu za pomoć i izbor je pao na Faruka Helića i mene. Bilo je to 1976. godine. Aklimatizacija je brzo i lako prošla. Zajedno s nama dvojicom stasavao je i klub. A 1979. godine najveće slavlje. Uspjeli smo u kvalifikacijama da izborimo pravo nastupa u Prvoj ligi. E, to je do sada bio najveći uspjeh Sloge. Sjećaju se i danas mnogi da sam upravo tada pružao najbolje partije kao golman.

● Sloga Bosnaprevoz danas?

— To je već ekipa sa iskustvom i prvoligaškom fizionomijom. Mislim da bi bez nas Prva liga bila krnja. Istina, ova godina će biti teška, ali svi vjerujemo u mladu ekipu i sposobnosti trenera Đorđa Lavrnića.

● Šta nakon prestanka aktivnog bavljenja rukometa?

— Ostao sam i dalje u klubu. Sa Josipom Glavašom, dosadašnjim prvim trenerom, vodim juniorske i pionirske pogone. Već sa mladim rukometašima imam i takmičarskih uspjeha. Nadam se da će ubuduće biti još bolje.

● Očigledno je da su sportski putevi Vas i brata Kike, po mnogo čemu slični?

— Obojica smo sportski vijek proveli kao rukometni golmani. Mislim da je on bio bolji čuvar mreže od mene. Uostalom, više je branio u Borcu, a jedno vrijeme uspješan bio i u Slovanu iz Ljubljane. On je sada trener pionira u Borcu.

● Ostajete li i dalje u Doboju?

— A kud bih ja? To je već postao moj grad. Banjaluka je uspomena, bez obzira na to što mi u njoj živi porodica, braća, roditelji. Dobio sam prije izvjesnog vremena stan, a zaposlen sam u Trgovinskoj radnoj organizaciji „Izbor".

Momo JOKSIMOVIĆ

Golman golmanu: Nijaz Halvadžija na oproštaju prima poklone od reprezentativa Zlatana Arnautovića *Snimio: Osman KIKIĆ*

KRAJIŠKI SPORTSKI VIKEND

DRUGA SAVEZNA FUDBALSKA LIGA — BANJALUKA: Borac - Novi Sad, nedjelja u 17,00. PRIJEDOR: Rudar - Vrbas, nedjelja u 17,00.

REGIONALNA FUDBALSKA LIGA — „ZAPAD" - LAKTAŠI: Laktaši - Borac (BD), nedjelja u 16,30. BANJALUKA: BSK - Vrbas, subota u 16,30. BOSANSKA KRUPA: Bratstvo - Prijedor, nedjelja u 16,30. PRIJEDOR: Berek - Željezničar, nedjelja u 10,00. SANSKI MOST: Podgrmeč - Sloboda, nedjelja u u 16,30. PRNJAVOR: Ljubić - Grahovo, nedjelja u 16,30. TITOV DRVAR: Borac - Mladost, nedjelja u 16,30.

MEĐUOPŠTINSKA FUDBALSKA LIGA BANJALUKA — MRKONJIĆ-GRAD: Sloboda „Rade Ličina", nedjelja u 17,00 BOSANSKA GRADIŠKA: Obradovac - Šator, nedjelja u 17,00. PRIJEDOR: Trgoprodaja - Radnički, nedjelja u 17,00 OMARSKA: Omarska - Bratstvo, nedjelja u 17,00. GORNJA SANICA: Omladinac - Jedinstvo, nedjelja u 17,00. BANJALUKA: Naprijed - Sloga, nedjelja 11,00. NOVA TOPOLA: Lijevče - Mladost, nedjelja u 17,00.

MEĐUOPŠTINSKA FUDBALSKA LIGA BIHAĆ — KRALJE: Borik - Ostrovica, nedjelja u 16,00. ORAŠAC: Ljutoč - Radnički, nedjelja u 16,00. BOSANSKI PETROVAC: Radnički (K) - Sloga (K), nedjelja u 16,00. KULEN-VAKUF: Una - Mladost, nedjelja u 16,00 ŽELJAVA: Krila Krajine - Gornje Prekounje, nedjelja u 11,00. POKOJ: Omladinac - Radnički (R), nedjelja u 16,00. STIJENA: Gomila - Sloga (BO), nedjelja u 16,00

GRUPNA FUDBALSKA LIGA „VRBAS" — BUDŽAK: Omladinac - Gorica, nedjelja u 11,00. ROSULJE: Udarnik - Polet, nedjelja u 11,00. RAMIĆI: Krajišnik - Željezničar, nedjelja u 16,30. PISKAVICA: Sloboda - Vrbas, nedjelja u 16,30. SKENDER-VAKUF: Progres - Sloga, nedjelja u 16,30. VRBANJA: Jedinstvo - Bratstvo, nedjelja u 16,30. ZALUŽANI: Mladost - Jelšingrad, nedjelja u 16,30.

GRUPNA FUDBALSKA LIGA „LIJEVČE" — STARA TOPOLA: Ratar - Bratstvo (P), nedjelja u 16,30. BOSANSKI ALEKSANDROVAC: Potkozarje - Sloga (T), nedjelja u 16,30. ROVINE: Vihor - Dubrave, nedjelja u 16,30. SRBAC: Sloga - Potkozarje (D), nedjelja u 16,30. BAJINCI: Mladost - Termal, nedjelja u 16,30. MILOSAVCI: Župa - Bratstvo, nedjelja u 16,30. BOK. JANKOVAC: Veterani - Mladost (L), nedjelja u 16,30.

GRUPNA FUDBALSKA LIGA „SANA" — TOMINA: Jedinstvo - Grmeč, nedjelja u 16,30. ORLOVAČA: Potkozarje - Aginci, nedjelja u 16,30. GOMJENICA: Gomjenica - Rakovčani 79, nedjelja u 10,00. KNEŽICA: Knežopoljac - Rudar, nedjelja u 16,30. KOPRIVNA: Kiseljak - Bratstvo, nedjelja u 16,30. KOZARUŠA: Mrakovica - Krivdića Brdo, nedjelja u 10,00. LJUBIJA: Ljubija - Sloboda, nedjelja u 16,30

OPŠTINSKA FUDBALSKA LIGA BANJALUKA — ČELINAC: Partizan - Budućnost, nedjelja u 16,30. KARANOVAC: Proleter - Bosna, nedjelja u 16,30. RUIŠTE: Slavija - Kozara, nedjelja u 10,00. LAUŠ: Lauš - Nektar, subota u 16,30.

OPŠTINSKA FUDBALSKA LIGA SRBAC — PRIJEBLJEZI: Vrbas - Motajica, nedjelja u 17,00 BOSANSKI KOBAŠ: Kaolin - Gradina, nedjelja u 17,00. SITNEŠI: Sitneši - Nožičko, subota u 17,00. RAZBOJ: Vrbas - Rakovac, nedjelja u 10,00. POVELIĆ: „Danko Mitrov" - Borik, subota u 17,00. STARI MARTINAC: Napredak - Radnik, nedjelja u 10,00.

OPŠTINSKA FUDBALSKA LIGA BOSANSKA GRADIŠKA — BISTRICA: Prosara - Zadrugar, subota u 16,30. MAČKOVAC: Mačkovac - Plantaže kalemi, subota u 16,30. NOVA TOPOLA: Mašinski servis - Sloboda, subota u 16,30. BRESTOVČANI: Omladinac - Biseri, subota u 16,30. CEROVLJANI: Torpedo - Vrbaška, nedjelja u 16,30. VILUSI: Torpedo - Vrbaška, nedjelja u 16,30. GRBAVICA: 13 skojevski - Bratstvo, nedjelja u 16,30.

OPŠTINSKA FUDBALSKA LIGA SANSKI MOST — OŠTRA LUKA: Zadrugar - Famos, subota u 16,30. KOPRIVNA: Trnova - Bratstvo, subota u 16,30. SANSKI MOST: Polet - Mladost, subota u 16,30. KRUHARI: Kruhari - Sana, subota u 16,30.

LIGA MJESNIH ZAJEDNICA BOSANSKE GRADIŠKE — CIMIROTI: Borac - Jedinstvo, subota u 16,30. LAMINCI: Laminci - Grand-šampion, subota u 16,30. JURKOVICA: Plantaže - Romanovci, subota u 16,30. SEFEROVCI: Mladost - Borac (M), subota u 16,30.

MEMORIJALNI RUKOMETNI TURNIR DUŠKA PETRIĆA — Utakmice se igraju na Stadionu sportskih igara i otvorenim terminima Osnovne škole „Ranko Šipka", subota od 9,00.

PRVA SAVEZNA BOKSERSKA LIGA — BANJALUKA: Slavija - Budućnost subota u 19,00, Sportska dvorana „Borik".

TALENTI

Želja — šampionska titula

Plavokosi **Ermin Javor**, standardni prvotimac Kluba dizača tegova Partizan iz Banjaluke, sa svega 17 godina postao je juniorski prvak Jugoslavije u bantamkategoriji. Zanimljivo je istaći da je Javor šampionsku titulu u juniorskoj konkurenciji osvojio nakon samo dva mejseca treninga. I još nešto: te, 1978, godine Javor je digao u biatlonu 120 kilograma (55+65), a njegov najbolji rezultat je sada skoro dvostruka težina 220 (100+120). Da se radi o izvanrednom dizaču tegova, potvrđuju i riječi saveznog kapitena **Miše Antonijevića.**

-Javor, Bakoš i Borozan sa jednakim šansama konkurišu za reprezentativnu postavku Jugoslavije. Ermin bi, sigurno, bio u prvom planu da malo više trenira.

- Baš je tako - kaže Ermin- vrlo malo treniram. A i kako bih kada nemam određenog radnog vremena, od-do, nego znam ostati i preko vremena u vulkanizerskoj radnji **Rudolfa Sarafina.** Moram raditi prekovremeno da nešto i zaradim, jer se od sporta, dizanja tegova pogotovo, ne živi.

● Ipak, tako ste blizu reprezentacije.

- Ove godine sam sebi postavio dva cilja: postati standradni reprezentativac i osvojiti šampionsku titulu Jugoslavije u seniorskoj konkurenciji.

● Jedno su želje, a drugo mogućnosti.

- Već tri, četiri godine sam u najužem krugu kandidata za reprezentaciju. Znači, tu sam, na oku saveznom kapitenu. Što se tiče šampionske titule, stvari stoje ovako: dva puta sam bio treći, dva puta drugi, sada je red i da budem i najbolji. Prošle godine, da sam otišao u kategoriju niže, bez po muke bih se okitio i šampionskom titulom. Ovako, za pet kilograma mi je izmakla zlatna medalja u perolakoj kategoriji.

Ermin Javor: „Imam dva cilja"

● Partizan je oslabljen u prvom prvenstvu.

- Zenić je prestao da se takmiči, Petrović je u JNA, a Boris Mikanović tek što se vratio sa odsluženja vojnog roka. Ipak, i u krnjem sastavu ćemo, nadam se, zadržati prvoligaški status.

● Nekima to, kažu, nije po planu.

-Nije po planu! Mi smo prvoligaška ekipa, a nemamo gdje da treniramo. Moramo provaljivati vrata na teretani da bi odžavali kondiciju. Neshvatljivo je šta se s nama događa. Znam, da je u pitanju bilo koji drugi sort, stvari bi drugačije izgledale. Zašto dizači tegova moraju toliko da ispaštaju? Zašto? Uistinu - zašto...

Stevan RISOVIĆ

KOMENTAR KARIKATURISTE

Rajko PUŠIĆ

Klupska zastavica

SAHOVSKI ZADATAK

Broj 949

Priprema: Nikola LAKIĆ, šahovski majstor

Bijeli: Kgl, Dh6, Tdl, Te5, Lb2, Ld3, Sf5, pješaci a3, b5, c2, f2, g2, h2 (13)

Crni: Kg8, Dc5, Tc8, Tf8, Sa5, Se8, Ld5, pješaci a7, b6, e6, f7, g6, h7 (13)

Bijeli vuče i dobija!

Pozicija je nastala u duelu dvojice starih majstora Šilman - Henlinger (Beč, 1929), u kojoj je bijeli na forsiran način matirao protivnika nakon četiri poteza.

Rješenje prošlog zadatka: 1. Dh6, gh6 2. g7, Kh7 3. gl 8S Kh8 4. Tg8 mat!

A Z B (R) U K A
novih zanimanja

Z

ZIHERAŠ

Od malih nogu
on živi tako:
uvijek žuri,
ali - polako.

Zato mu nikad
promakla nije
vrteška kadrovske
k o m i s i j e .

Miloš APRILSKI

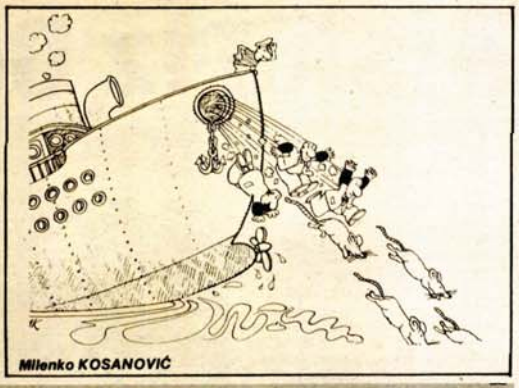

Milenko KOSANOVIĆ

HUMORESKA

ISPRAĆAJ

Naš je portir Pera teška srca primio odluku da mora ići u penziju. Ali druge nije bilo. A i naradio se, brate, nije šala tolike godine primati i ispraćati znane i neznane posjetioce. Radio je to Pera punih četrdeset godina.

I, kao što je to običaj, svi su počeli da spremaju poklon čika Peri, naravno svako po svojoj liniji. OOUR mu je kupio sabrana djela Ive Andrića, po vlastitom izboru drugarice Mike, inače, našeg referenta za stručno obrazovanje. Drug Siniša, predsjednik Sidnikata, sjetio se da negdje ima komplet Tolstoja, a kolege s posla, da bi bili kolegijalni sa Tolstojem i Andrićem, kupe Krležu u sedam tomova.

Ja sam od ranije znao da bi Pero najradije mali kasetofon, onako za penzionerskih dana. Pa i sat bi on volio, da obraduje svoju Persu, pogotovu ako je nešto ugravirano...

Dođe dan ispraćaja. Naravno, počelo je govorom direktora, pa druga Siniše, zatim se nadovezao predsjednik radničkog savjeta, pa šef obezbjeđenja, drugarica Mika...

- Hoćemo Pero govor-povikaše oni kojima je bilo malo govorancije. Ustade Pero, popi još jednu čašicu konjaka, zahvali na Andriću, Tolstoju i Krleži, malo zasta, pa reče da ima još samo jednu molbu, pa ako mu je možemo ispuniti, bio bi nam zahvalan do groba. Pošto ga ranije nabrojani drugovi i drugarice svojski ohrabriše što je značilo da se prihvata njegova molba, Pero izvadi iz džepa jedan papirić, i zamoli da mu se na tu adresu uplati dva miliona kotizacije. Direktor to galantno potpisa uz saglasnost predsjednika radničkog savjeta, a Pero odmah napusti salu kako bi stigao na prvi čas prvog razreda večernje osnovne škole, jer je htio što prije početi sa čitanjem Andrića, Tolstoja i Krleže.

Abdulah Daul

MALA SCENA

KEKS

- Drugovi i drugarice, svi znate da je naš keks odličnog kvaliteta.

- Tako je, druže direktore. Dobili smo i nagradu za kvalitet!

- A potrošači ga odmah tamane. Brzo se razgrabi.

- Dobro, kad je tako, došlo je onda vrijeme da se zaradi.

- Ali, zar mi nismo ništa dosad zaradili, druže direktore?

- Nimalo. Čak smo u gubitku jer je sve poskupjelo: i brašno i šećer i puter. Sad krećemo u biznis. Ja sam se stovarišta donio tri tone pilјevine!

- Ali, zbog čega, druže glavni? Mi se grijemo na mazut.

- To će biti dio sirovina za naš keks odličnog kvaliteta. Miješaćemo ga s pilјevinom, prodavati po višoj cijeni i tako, konačno, zaraditi.

- zar potrošači neće osjetiti. Da im se nešto ne desi?

- Ne brinite, progutali su oni i mnoge krupnije stvari nego što je pilјevina, pa im ništa nije.

- Dokle ćemo tako, druže direktore?

- Dok ne napunimo džepove parama i dok naš keks ne proglase robom lošeg kvaliteta!

- A šta ćemo poslije?

- Onda opet prelazimo na nov proizvod čiji će kvalitet biti iznad jugoslovenskog prosjeka!

DUŠAN STARČEVIĆ

ZANOKTICE

● narodu je pet do dvanaest, a dežurnim govornicima nikako da istekne vrijeme!

● udarni jugočetverac čine: birokrati, tehnokrati, sizokrati i delegati

● i kad bismo htjeli sa nacionalistima ne možemo ni u crkvu ni u džamiju!

● krenimo sa novim prezimenima. Prvi prijedlog je: ZAGONDŽIJA!

● znamo da revolucija teče, ali dajmo razbistrimo ko muti!

● pošto je direktor krvopija, radiši ostalo da se učlani u dobrovoljne davaoce krvi!

● za pet kilograma novca možeš kupiti šta hoćeš, pod uslovom da je tačno izvagan!

● povika na jagnjad, a vukovi „mercedese" voze!

● naprijed u nove radne pobjede, u okivanje inflacije novim gvozdenjacima!

● socijalizam je prelazni period. i zbilja prelaziko koga može!

● mučno je kad u revoluciji koja teče spasioci voze jahte!

J. DAKIĆ

AFORIZMI

● Opšte je uvjerenje da se žene lako skidaju: birajmo onda njih na funkcije.

● Narod je samokritičan: kritikuje narodnu vlast.

● Ako su teškoće trenutne, zašto ih prenosimo sa koljena na koljeno.

● Naša sadašnjost obiluje borcima za ljepšu prošlost.

● U memoarima vas nije izdalo junaštvo, već pamćenje!

Zoran ČUKIĆ

● Sve što je radio u svom životu radio je na svoj račun. Danas mu je ostalo samo da živi, ali na tuđi račun.

● Pokušali su da radi prevazilaženja nastale situacije nađu ishod. Uspjeli su. Prevaziđene su sve granice.

● Jednoglasni su bili jedino za međusobna (d)ogovaranja.

● Svi su o njemu govorili, govorili i na kraju ućutali. Naravno, jer je on progovorio.

● Češao se i gdje ga je svrbjelo i gdje ga nije svrbjelo. Sada se češe, ali po glavi.

Hakija Avdić

PUTOPIS PO PROŠLOSTI

SAHANLIZAC

U davno vrijeme, nekako prije dvije hiljade i tri stotine godina, živio je vrlo uman i osobito rječit čovjek, koji je već zarana veoma zavolio nauku, a u zrelim godinama s velikom ljubavlju i uspjehom obrađivao sve grane njezine. Bio je to Titram iz Eresa na otoku Lezbu, kome je kasnije u Atini, kako kažu stare vijesti, veliki filozof i učitelj njegov Aristotel „zbog božanskoga govorničkog dara" primijenio ime i Teofrasta. Ali Teofrasta resile su i druge vrline, naročito čestit značaj i velika učenost, pa je po svemu tome toliko omilio Aristotelu, da mu je on na odlasku iz Atene predao u ruke vodstvo visoke svoje škole poznate pod imenom „Peripetička škola".

I taj i takav visokoučeni Teofrasta ostavi iza sebe „Zlatnu knjižicu" u kojoj je prikupio trideset raznih tipova ljudskih, nanizao ih jednoga za drugim, kako ih je u svakidašnjem životu svojih atenskih sugrađana zapazio i pribilježio. A vjerno je pisao o: pretvorici, udvorici, neotesancu, prijazniku, brbljivcu, izmišljalu, bezobrazniku, tvrdici, preostaku, tupoglavcu, praznovjercu, nejverici, častoljubcu, hvališi, klevetniku, lakomcu itd. Sve je pak to nama i danas blisko, tako moderno, da u svakom pomenutom tipu otkrivamo nešto poznato; sad sebe same, sad prijatelje i neprijatelje svoje, sad čitavu okolinu, koja nas okružuje.

Međutim, i pored svojih čestitih 85 godina provedenih među svojim Atenjanima, šteta je što nije sačuvao svoje učeno zdravlje pa da danas među nama opiše još jedan karakter, kojeg je možda i bilo a možda i nije bilo u njegovo mudro doba a to je SAHANLIZAC. Teofrasta sigurno nije nikada čuo za Tešanj, grad drevni prelijep u ovim našim prostorima na Balkanu. A u tom prelijepom i simpatičnom gradu mještani svojevremeno izmisliše ime za karakter sahanlizca.

A taj naš sadašnji SAHANLIZAC je, ukratko, čovjek koji je na korist udvorici, a u krajnjoj liniji gori od udvorice, a kažu da bi sahanlizac, eto, bio nekako ovakav čovjek:

Kad god se priređuje bilo kakva društvena gozba ili fešta Sahanlizac se nađe u pročelju sofre. Ako je nekim slučajem činovnik zaboravio mu uputiti poziv, nazvaće ga telefonom i ljubazno zamoliti da mu se pošalju tri poziva, jer sa njim dolaze još dvojica nekih važnih drugova.

Ukoliko se dogodi da je neka zakuska u hotelu, motelu, restoranu, Sahanlizac će opet doći bez poziva, poručiće dvije ture pića, konobaru staviti primjedbu da su mu prljavi stolnjaci, ispričati nekoliko viceva na račun sebe i nekog važnog drugara, poručiti kafu i zamoliti konobara da mu pozove šofera ili taksi jer je kod kuće zaboravio u drugom odijelu novčanik.

Kad pokrovitelj gozbe govori, on nutka ostale da šute; kad sluša, obasipa ga hvalama, a kad prestane, povlađuje mu vičući: „Svaka ti čast"!

Kad se Sahanlizac našali kakvom neslanom dosjetkom, on udari u smijeh i turi salvetu u usta, kao da se tobože ne može uzdržati od smijeha. Prvi od gostiju pohvali meze i rakiju i uvaženom drugaru neprestano govori: „Kako ti fino jedeš", pa uzevši nešto sa stola reče: „Kako je, eto, to izvrstan zalogaj!"

Sahanlizac ti je gori od pretvorice, bezobrazniji od udvorice, snisihodljiviji od prijaznika, gori od dodijalca, poniziji od častoljubca i hvališa koji iz svačije guzice viri.

Sadik Šehić

ZIDOVI

Kineskom zidu
svijet se čudi
kako su ga
mogli
sagraditi ljudi?

Daleko nam bila
lijepa Kina
zar ima većih
zidova
od republičkih
i opštinskih
zidina?!

B. MITROVIĆ

JEDNOSMISLICE

● Pošto je rekao da na godišnjem odmoru nije bilo naročitih stresova, omogućeno mu je da ih doživi pri ponovnom susretu sa poslovima i radnim zadacima.

● I pored virtuoznog dirigenta koncert nije bio ekstra zbog izvanredne ljenosti orkestra.

● Kad statističar ne zna šta će sa zbirom podobnih i nepodobnih, on ih uprosječi u polupodobne.

● Kad se privatni ljetnikovac potpuno izgradi mnogo je jasnije o kakvom se manjku radi.

● Neadekvatna osposobljenost je u tome što neki udaraju u aludiranje, a kadri su samo za ludiranje.

● Etimološka veza između loja i lojalnosti za skorojeviće je nedbojbena.

● Sobzirom na okolnosti date, oni što ne mogu da shvate ipak mogu da zahvate.

Milan BOROVNICA

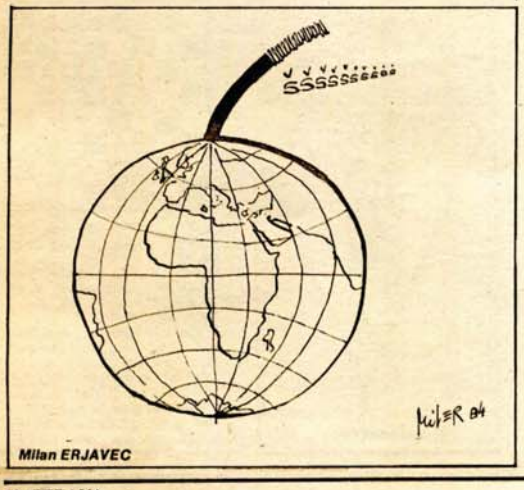

Milan ERJAVEC

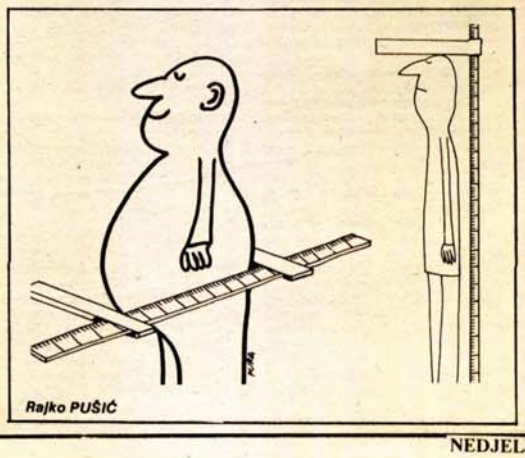

Rajko PUŠIĆ

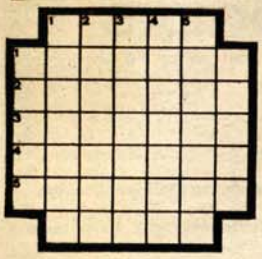

ILUSTROVANI MAGIČNI LIK

VODORAVNO I USPRAVNO: 1. Rebarce s mesom, krmenadla (mn), 2. Poznati roman Albera Kamija, takođe: tuđinac, 3. Pipa za dotok vode, 4. Popularni engleski komičar, skečevi mu se prikazuju na našoj TV u kasnim večernjim satima u okviru ljetnih emisija „Program plus" (vidi sliku gore!), 5. Željeznička ili autobuska postaja.

NA SLICI DESNO JE POZNATI IRSKI POP-PJEVAČ KOJI JE POKRENUO SVJETSKU AKCIJU "MUZIČARI PROTIV GLADI" ČIJI JE DO SADA NAJLJEPŠI TRENUTAK BIO ONAJ VELIČANSTVENI SEDAMNAESTOSATNI KONCERT "POMOĆ UŽIVO" ODRŽAN U LONDONU I FILADELFIJI, OVIH JE DANA PREDLOŽEN ZA OVOGODIŠNJU NOBELOVU NAGRADU ZA MIR.

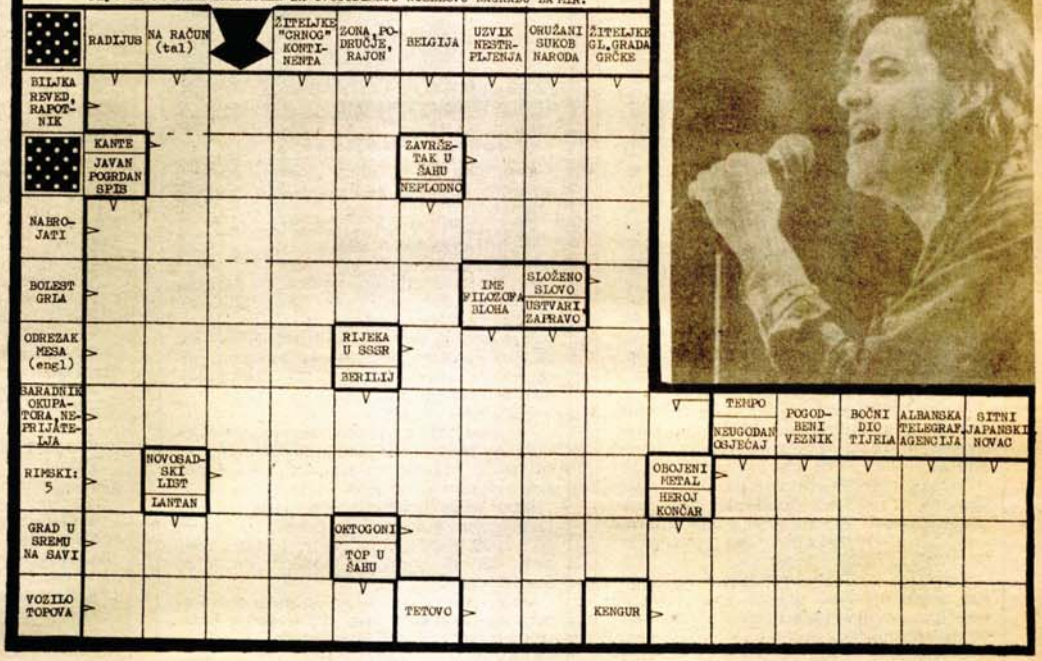

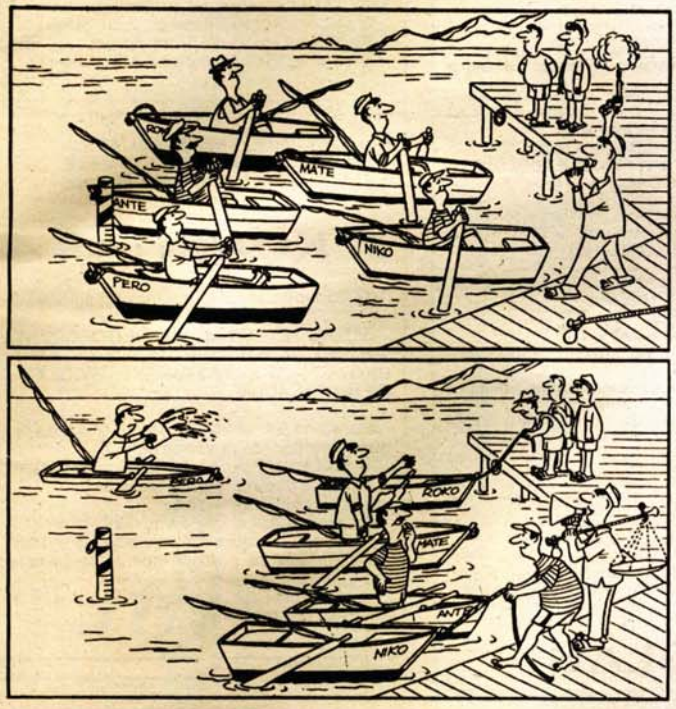

BIJELA UKRŠTENICA

Ova se ukrštenica rješava tako da sami upisujete i pojmove i crna polja (kojih ima ukupno 26). Crna polja su nesimetrično raspoređena i njihov broj u pojedinom retku označen je nakon opisa, u zagradi.

VODORAVNO:
1. Auto-oznaka za Novi Sad - Odžak - Autor „Dobrog vojnika Švejka", Jaroslav (2),
2. Rimska boginja plodnosti, Opa - Grad u Dalmaciji (Alka!) - Upozorenje (2),
3. Napon od 1 vata na jedan sat - Ovamo - Uzgajivač pasa (2),
4. Rimski: 100 - Autonomna pokrajina (skr) - Jedinica mjere za električni otpor - Stručnjak za estetiku - Litar (4),
5. Varnice - Njemački istoričar i paleograf, Vilhelm - Pripadnici jedne naše narodnosti (2),
6. Red tipaka kod klavira, harmonike i dr - Hemijski simbol za aktinij (2),
7. Grad u Slavoniji (0)
8. Šaljivi crtež - Veznik u engl. jeziku (i) (2)
9. Kuka za hvatanje riba - Kalcedon s crnim i bijelim prugama - Ime biv. generalnog sekretara OUN Hamaršelda (2),
10. Lutak - Zvijer iz por. mačaka - Dvoje - Rimski: 50 (3),
11. Žensko ime, Otilija - Rastavni veznik - Crkveno prokletstvo (2),
12. Peto i deveto slovo - Blistati se - Inicijali režisera Vajde (2),
13. Rusko muško ime (glumac Vučković!) - Talijanska avio-kompanija (1).

USPRAVNO:
1. Pare - Precijenjena vrijednost neke robe iskazana u novcu (1),
2. Banja u Belgiji - Kompozitor (1),
3. Radionica u kojoj se reže ili obrađuje staklo - Nula (2),
4. Dinar - Napravica, mali aparat - Susjedna slova abecede (2),
5. Antički naziv otoka Visa - Dozivanje u pamet, pobuđivanje (1),
6. Podmićivanje - Naša naftna industrija - Hemijski simbol za lantan (4),
7. Ista (složena) slova - Vješto izveden posao (1),
8. Prvo slovo - Alt - Vrsta američkih malih medvjeda - Inicijali našeg stonotenisera Lupuleskua (3),
9. Davati komentar nekom događaju (0),
10. Držanje, ponašanje, postupanje - Konac (2),
11. Hemijski simbol za holmij - Tona - Grčko slovo - Muško ime odmila, Spasoje (3),
12. Jakost električne struje - Vrsta američkog majmuna (1),
13. Koje je iza petog - Ime mađarskog pisca Adija - Iznos (2),
14. Ime glumice Begović - Žensko ime, Magdalena - Peti mjesec u godini (2),
15. Ždjelica na ljudskom kosturu - Gornji dio tijela (1).

Takmičenje ribolovaca

Roko, Ante, Pero, Mate i Niko krenuli su na takmičenje u ribolov, u čamcima istih imena (gornja slika!). Pobjednik će biti onaj koji ulovi više riba! Na donjoj slici vidite ih pri povratku. Međutim, žiri je i bez vaganja odmah ustanovio ko je pobjednik. Recite, zašto je to lako ustanoviti vizuelno i ko je pobjednik?

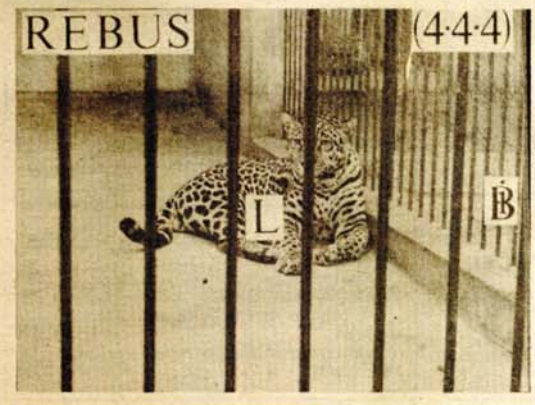

SAN
(premetaljka)

VINAR ČEDO
sanak snio
u kojem je
mlinar bio!

●

DOBRI LJUDI
(obrtaljka)

K'o iz kabla
kiša lije,
u mene
kaputa nije,
za uslugu,
ne u šali,
KAPUT SU mi
ljudi dali!

●

ČAHURA

U trompetu
svira Vice
na ivici
pozornice!

(Nazansky)

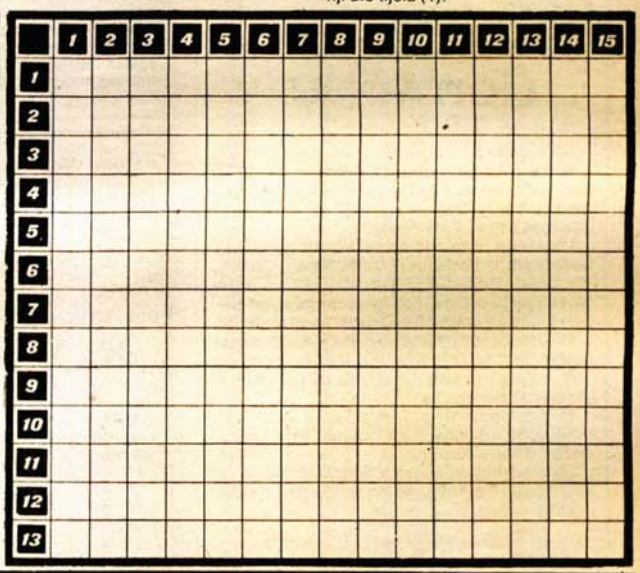

„ENERGOINVEST" RADNA ORGANIZACIJA RAFINERIJA ULJA MODRIČA OOUR „ODRŽAVANJE"

Objavljuje

OGLAS

o potrebi zasnivanja radnog odnosa na neodređeno vrijeme za vršenje poslova, odnosno radnih zadataka:

— INSTRUMENTARAC ZA AUTOMATIKU I MJERNO-REGULACIONU TEHNIKU I — 1 radnik

Pored opštih uslova propisanih zakonom, kandidati treba da ispunjavaju i posebne uslove utvrđene Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova, odnosno radnih zadataka u OOUR-u „Održavanje" i to:

— VKV ili SSS ili KV elektrostruke

V ili III stepen stručne spreme elektromehaničar za instrumente i automatiku — specijalist ili elektromehaničar za instrumente i automatiku,

— 1 godina radnog iskustva,

— posebni zdravstveni uslovi, što će radnik dokazati posebnim ljekarskim uvjerenjem po izvršenom izboru, a prije zasnivanja radnog odnosa.

Oglas je otvoren osam dana od dana objavljivanja, a prijave se podnose na adresu: „Energoinvest" RO Rafinerija ulja Modriča —OOUR „Održavanje", sa naznakom „Komisiji za radne odnose.

Kandidati su dužni uz prijavu priložiti dokaz o ispunjavanju uslova oglasa, jer se nepotpune prijave neće uzimati u obzir kao i neblagovremene.

O rezultatu oglasa kandidati će biti obaviješteni u roku od 15 dana od dana izvršenog izbora.

SOUR AIPK „BOSANSKA KRAJINA", RO „METAL" BANJALUKA NA OSNOVU ODLUKE ZA RADNE ODNOSE RASPISUJE

OGLAS

za obavljanje poslova i radnih zadataka na neodređeno vrijeme

1. „Daktilografski poslovi" u Službi samoupravnih, pravnih i kadrovskih poslova — 1 izvršilac na neodređeno vrijeme

USLOVI: završena škola srednjeg usmjerenog obrazovanja (administrativna), ispit I klase i 1 godina radnog iskustva uz obaveznu provjeru znanja prije zasnivanje radnog odnosa.

Kandidati su dužni da uz prijavu na oglas dostave svjedočanstvo o završenoj školi i potvrdu o radnom iskustvu.

Prijave kandidata koji ne ispunjavaju uslove oglasa, prijave uz koje nisu priloženi traženi dokumenti, kao i neblagovremene neće se uzeti u razmatranje.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja, a prijave sa dokumentima slati na adresu: SOUR AIPK „BOSANSKA KRAJINA", RO „METAL" Ive Mažara br 18, Banjaluka

AIPK RO „TRGOPROMET" Banjaluka, OOUR „Tržnica" Banjaluka na osnovu odluke Radničkog savjeta raspisuje

LICITACIJU

za prodaju osovnog sredstva

Metalni kiosk — montažno-demontažnog tipa u Ulici Momčila Popovića bb (Rejonska tržnica Lauš), veličine 40 m² sa početnom cijenom 713.162,00 dinara.

Licitacija će se održati 16.9.1985. godine sa početkom u 12 sati u prostorijama OOUR-a „Tržnica" Banjaluka, Tržnička 11. Metalni kiosk koji je predmet prodaje može se pogledati svakog dana od 6 do 20 sati osim nedjelje.

Pravo učešća na licitaciji imaju sva pravna i fizička lica koja prethodno uplate iznos od 10% od početne cijene na blagajni OOUR-a „Tržnica" Banjaluka.

Porez, demontažu i uklanjanje kioska sa postojeće lokacije, kao i ostale eventualne dažbine snosi kupac.

Ukoliko ne uspije prva licitacija, druga će se održati 19.9.1985. godine u 12 sati na istom mjestu.

Opštinski sud Banjaluka po predsjedniku suda, nakon pribavljenog mišljenja Savjeta Radne zajednice, na osnovu člana 9. Pravilnika o radnim odnosima objavljuje

OGLAS

ZA PRIJEM RADNIKA U RADNI ODNOS NA NEODREĐENO VRIJEME

1. Daktilograf — izvršilaca 5

Kandidati treba da ispunjavaju opšte i posebne uslove za zasnivanje radnog odnosa.

OPŠTI USLOVI:

— da je državljanin SFRJ,

— da je punoljetan,

— da je zdravstveno sposoban za obavljanje određenih poslova i radnih zadataka.

— da se protv njega ne vodi krivični postupak za krivično djelo koje predstavlja smetnju za zasnivanje radnog odnosa u organu uprave, kao i da nema smetnji iz člana 206. Zakona o državnoj upravi.

POSEBNI USLOVI:

— pod 1: završena administrativno-upravna škola, smjer stenodaktilografski ili završena daktilo-korespodentska škola, smjer daktilo-korespodentski.

Izbor prijavljenih daktilografa izvršiće se testiranjem koje će se održati u petak, 20.9.1985. godine, s početkom u 8 sati u sobu broj 68, II sprat u Opštinskom sudu Banjaluka.

Uz prijavu na oglas kandidati su dužni da dostave: svjedočanstvo o završenoj školi, izvod iz matične knjige rođenih, uvjerenje da se ne vodi krivični postupak.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzimati u razmatranje. Prijave uz urednu dokumentaciju dostaviti na adresu: Opštinski sud Banjaluka, Aleja JNA bb.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.

RO ZA STABILNA POSTROJENJA SARAJEVO OOUR ZA ELEKTROTEHNIČKE POSLOVE BANJALUKA

Komisija za radne odnose na svojoj sjednici od 4. 9. 1985. godine a na osnovu odluke ŽTO—RO za stalna postrojenja broj: 731—1/85

PONIŠTAVA PONOVNI

OGLAS

Objavljen u listu „Glas" Banjaluka 15.7.1985. godine

1. Rukovalac SS postrojenja u radnoj jednici SS potrojenja Banjaluka... 3 izvršioca

2. Elektromehaničar SS postrojenja u radnoj jednici SS postrojenja Banjaluka... 1 izvršilac.

Oglas se poništava zbog neuskađenosti sa sistematizacijom.

SOUR GIK KOZARA BANJALUKA

NA OSNOVU odluke Komisije za radne odnose Radne zajednice zajedničkih službi RO „Industrija građevinskog materijala" Čelinac od 4.9.1985. godine raspisuje se

OGLAS

Za popunu upražnjeg radnog mjesta daktilografa na neodređeno vrijeme, 1 izvršilac

Uslovi: daktilograf 1a, 1b, ili II klase.

Oglas je otvoren osam dana od dana objavljivanja. Molbe sa dokazom o ispunjavanju uslova oglasa dostaviti: RZZS RO „Industrija građevinskog materijala" Čelinac.

RADNA ORGANIZACIJA PREDŠKOLSKOG I OSNOVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA BOSANSKI NOVI

OOUR OSNOVNA ŠKOLA „BRAĆA HRNČIĆ" BOSANSKI NOVI

Radnički savjet OOUR-a OŠ „Braća Hrnčić" Bos. Novi raspisuje

KONKURS

za popunu upražnjenog radnog mjesta u područnoj školi Rujiška i to:

1. Nastavnika geografije i istorije za 16 časova sa dopunom norme iz muzičkog vaspitanja od 5 časova.

Radni odnos se zasniva na određeo radno vrijeme do 31.8.1986.

Konkurs ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.

ŠIPAD „KOZARA" RADNA ORGANIZACIJA ŠUMARSTVA I PRERADE DRVETA BOSANSKA DUBICA OOUR „ŠUMARSTVO" BOSANSKA DUBICA

Na osnovu člana 4. Pravilnika o radnim odnosima OOUR-a „Šumarstvo" Bos. Dubica Komisija za radne odnose OOUR-a raspisuje

OGLAS

Za prijem u radni odnos na neodređeno vrijeme

1. Samostalni projektant, 1 izvršilac

Uslovi: završen šumarski fakultet sa najmanje tri godine radnog iskustva u struci.

2. Auto-mehaničar za radilište „Prosara", 1 izvršilac

Uslovi: KV-auto-mehaničar s najmanje 3 godine radnog iskustva.

Kovač: 1 izvršilac

Uslovi: KV-kovač sa najmanje 3 godine radnog iskustva u struci

4. Sjekači: 15 izvršilaca

Uslovi: NK-radnik sa najmanje jednom godinom radnog iskustva kao sjekač.

5. Pomoćna kuharica

Uslovi: osmogodišnja škola sa najmanje jednom godinom radnog iskustva na odgovarajućim posovima.

Uz prijavu kandidati treba da priložе dokaze o školskoj spremi i radnim iskustvu.

Oglas je otvoren 8 dana od dana objave.

Prijave se dostavljaju na adresu: OOUR „Šumarstvo" Bos. Dubica, Ul. Mire Cikote br. 4.

OPŠTINSKI SEKRETARIJAT ZA POSLOVE OPŠTINSKE UPRAVE SKUPŠTINE OPŠTINE LAKTAŠI raspisuje

KONKURS

za popunu upražnjenog radnog mjesta

JEDAN IZVRŠILAC NA NEODREĐENO VRIJEME NA POSLOVE I RADNE ZADATKE GEODETSKO-KATASTARSKE PODZEMNE INSTALACIJE

Pored opštih uslova kandidat treba da ispunjava slijedeće posebne uslove:

— viša geodetska škola (inž. geodezije),

— jedna godina radnog iskustva i

— položen stručni ispit.

Prijave sa dokazima dostavljaju se u roku od 15 dana od dana objavljivanja konkursa: Sekretarijatu za poslove opštinske uprave SO Laktaši.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzeti u razmatranje.

AIPK RO "LEVITA" RZ ZAJEDNIČKE SLUŽBE BOSANSKA GRADIŠKA

objavljuje

OGLAS

o potrebi zasnivanja radnog odnosa na neodređeno vrijeme

PROGRAMERA, 1 izvršilac

Pored opštih uslova utvrđenih zakonom kandidat treba da ispunjava i sljedeće posebne uslove i to:

— VSS /VŠS smjer informatika — kibernetika ili

VSS/VŠS sa poznavanjem najmanje jednog programskog jezika,

— 1 godina radnog iskustva na istim ili sličnim poslovima,

— poznavanje njemačkog ili engleskog jezika,

— poznavanje programskog jezika utvrđuje se prethodnom provjerom.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja u listu „Glas".

Uz prijavu dostaviti dokaz o ispunjenju uslova.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se razmatrati.

BOLNO SJEĆANJE

Dana 8. septembra 1985. godine navršava se najtužnijih dvanaest godina od rastanka s našim jedinim sinom

DAMIROM MUSIĆEM

Dragi naš voljeni sine, ovih dana si stasao za vojsku da budeš vojnik, ali nit i rijeka života se gorko nastavlja, mi ne živimo, mi samo životarimo, praznina, bol, tuga i tama su sve prisutniji u nama i oko nas. Ti si nam bio sunce, mjesec, dan i noć, i bolno je saznanje da nikada više nećeš biti u majčinom zagrljaju, da nećemo čuti tvoj dragi i mili glas. Hvala ti za svaki dan, minut koji si nam darovao u životu, jer to nam je jedina utjeha i sjećanje na tebe.

UVIJEK S NAMA I UVIJEK S TOBOM TVOJI:
majka ISMA, tata ENES

Javljamo tužnu vijest da je dana 6. septembra 1985. godine nakon kraće i teške bolesti u 54. godini života preminuo naš dragi suprug i otac

JURAJ ĐURO (IGNACA) KRKOŠKA

diplomirani veterinar

Sahrana će se obaviti u ponedjeljak, 9. septembra, 1985. godine u 16 sati na Novom groblju u Banjaluci.

OŽALOŠĆENI: supruga Milja, sin Davor, porodice Mehun, Vranješ, Vidović, Đurasek, Šimunović, Vicanović i ostala mnogobrojna rodbina i prijatelji.

Javljamo tužnu vijest da je dana 6. septembra 1985. godine u 53. godini života preminuo naš dragi

ALEKSANDAR (ALEKSANDRA) ĐORĐEVIĆ

Sahrana će se obaviti u subotu, 7. septembra 1985. godine, u 17 sati na Novom groblju u Banjaluci.

OŽALOŠĆENI: Supruga Ljubica, sin Goran i ostala mnogobrojna rodbina i prijatelji.

074672

Tužnim srcem javljamo svoj rodbini, prijateljima i poznanicima da je naša draga i nikad neprežaljena supruga, majka, sestra, svekrva i baka

ZEJNA HODŽIĆ (rođ. REDŽIĆ)

u petak, 6. septembra 1985. godine u 56-oj godini života preminula.

Sahrana će se obaviti u subotu, 7. septembra 1985. godine u 17,30 sati na groblju kod Halil Pašinog turbeta.

OŽALOŠĆENI: suprug Hamdija; sinovi: Fehim, Mirsad i Dževad; brat Salih; sestra Zlata; snahe: Safija, Esma, Sabina i Indira; zaova Zifa; unučad i ostala ožalošćena rodbina

U nedjelju, 8. septembra 1985. godine, navršava se pet godina tuge i bola od smrti našeg dragog supruga, oca, djeda, pradjeda, svekra i punca

EDUARDA EDIKA JANOTE

U nedjelju, 8. septembra 1985. godine, u 11 sati posjetićemo njegovu vječnu kuću na groblju „Sveti Marko" u Banjaluci i položiti cvijeće.

VJEČNO OŽALOŠĆENA PORODICA

050384

Dana 7. septembra 1985. godine navršava se 40 tužnih dana od prerane smrti našeg dragog sina i brata

RODOLJUBA ROĐE KOZIĆA

Toga dana u 10 sati posjetićemo njegov grob, položiti cvijeće i zaliti ga suzama.

Ujedno zahvaljujemo radnicima OOUR-a „Mješovito ugostiteljstvo" Banjaluka koji su nam izašli u susret u najtežim trenucima, te svim komšijama, a posebno članovima porodice Plivac koji nam pritekoše u najtežim trenucima.

OŽALOŠĆENA PORODICA

074671

Dana 7. septembra 1985. godine navršavaju se dvije godine tuge i bola od prerane smrti našeg dragog

FEHIMA BRACE HRAPOVIĆA

VJEČNO OŽALOŠĆENI: majka AJŠA, brat SEJDO, očuh SULEJMAN, nana FATIMA, rođaci i prijatelji

050366

Dana 7. septembra 1985. godine navršava se šest mjeseci od smrti našeg dragog

AVDE KRNJIĆA

OŽALOŠĆENA PORODICA KRNJIĆ

050364

Javljamo tužnu vijest da je dana 6. septembra 1985. godine nakon kraće i teške bolesti u 54. godini života preminuo naš dragi

JURAJ — ĐURO (IGNACA) KRKOŠKA

diplomirani veterinar

Sahrana će se obaviti u ponedjeljak 9. septembra 1985. godine u 16 časova na Novom groblju u Banjaluci.

Komemorativna sjednica će se održati u ponedjeljak, 9. septembra 1985. godine u 12 sati u sali AIPK-a.

KOLEKTIV OOUR
VETERINARSKA STANICA
BANJALUKA

AIPK „BOSANSKA KRAJINA" BANJALUKA
ZZ „AGROPROMET" BANJALUKA
OZO „VRBANJA" — VRBANJA

Na osnovu odluke Zadružnog savjeta OZO „Vrbanja" broj 120 od 28.8.1985. godine objavljuje se

LICITACIJA

Prodaje se putničko vozilo zastava 850, godina proizvodnje 1985, registarski broj BL-117-314, u havarisanom stanju. Početna cijena 200.000,00 dinara.

Pravo učešća imaju fizička i pravna lica uz prethodno položeni iznos od 10% od početne cijene.

Licitacija će se održati 14.9.1985. godine u 12 sati, u krugu prodavnice „Nova Vrbanja" u Vrbanji, Ul. Esada Midžića br. 227 A gdje se može vidjeti vozilo koje se licitira.

Kupac snosi troškove prenosa vlasništva i porez na promet.

RO „AIPK-KOMERC" BANJALUKA — OOUR „KRAJINAPROMET" BOSANSKI NOVI, Ul. željeznička b.b. raspisuje

OGLAS

za prijem:

1. vozača putničkog automobila — na neodređeno vrijeme, jedan izvršilac,

2. vozača kamiona bez prikolice — na neodređeno vrijeme, jedan izvršilac

3. KV ugostitelja — kuharski smjer — pripravnik, na neodređeno vrijeme, jedan izvršilac.

Osim opštih uslova predviđenih zakonom, kandidati treba da ispunjavaju sljedeće posebne uslove:

— kandidat iz tačke 1. — da ima završenu školu za VK vozača i jednu godinu radnog iskustva na tim poslovima, ili da ima završenu školu za KV vozača i dvije godine radnog iskustva na tim poslovima;

— kandidat iz tačke 2. — da ima završenu školu za KV vozača i jednu godinu radnog iskustva na tim poslovima;

— kandidat iz tačke 3. — da ima završenu školu za KV ugostitelja — kuharski smjer.

Za kandidate i tačke 1. i 2. obavit će se prethodna provjera radne sposobnosti.

Uz prijavu na oglas potrebno je dostaviti:

— radnu knjižicu,
— diplomu o stručnoj spremi,
— izvod iz matične knjige rođenih,
— potvrdu o radnom iskustvu stečenu na tim poslovima.

Prijave dostaviti u roku od 8 dana od dana objavljivanja oglasa na adresu: OOUR „KRAJINAPROMET" Bosanski Novi, Ul željeznička b.b.

Kandidati koji se ne vode na evidenciji nezaposlenih lica kod Osnovne zajednice za zapošljavanje Bos. Novi dužni su uz prijavu na oglas pored navedenih dokumenata priložiti i dokumente s podacima na osnovu kojih se prema Društvenom dogovoru o zapošljavanju utvrđuje prioritet o zapošljavanju.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće biti razmatrane.

SOUR „RUDI ČAJAVEC"
RO „PALOS"
OOUR PROIZVODNJA ALATA
BANJALUKA

Na osnovu odluke Komisije za radne odnose OOUR-a Proizvodnja alata od 13.7.1985. godine objavljuje se

OGLAS

za prijem radnika na neodređeno vrijeme

1. SSS ili IV stepen složeno zanimanje, mašinski tehničar, 1 pripravnik,

2. KV ili III stepen srednje složeno zanimanje — mašinbravar ili mehaničar mašina alatljika, 1 pripravnik,

Uz prijave na oglas kandidati su dužni dostaviti svjedočanstvo o završnom ispitu.

Prijave na oglas dostaviti na adresu SOUR „Rudi Čajavec" RO „PALOS", OOUR Proizvodnja alata, Kadrovska služba, Braće Pavlića 25 Banjaluka.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.

Nepotpune i neblagovremene prijave će se odbaciti.

mali oglasi
34-448
VESELINA MASLEŠE 13
RADNO VRIJEME:
OD 7,00 do 15,00
I SUBOTOM
OD 8,00 do 11,30

PRODAJA AUTOMOBILI

PRODAJEM putnički automobil moskvić 1500, manje havarisan i novu prikolicu ručne izrade atestiranu. Telefon broj 078/57-121 od 18 do 22 sata. Banjaluka.

050365

KUĆE

PRODAJEM kućicu, jedan dunum zemlje, cijena 250 starih miliona i jednu veću kuću u Ulici Ivice Davida broj 86, Banjaluka.

1-1
050357

PRODAJEM vikendicu u Slatini, telefon broj 31-353, Banjaluka.

1-2
050351

ZEMLJIŠTE

PRODAJEM plac u Drakuliću 1.300 kvadratnih metara, telefon broj 57-517, Banjaluka.

1-1
050341

PRODAJEM više placeva, gradnja dozvoljena Batkovac na tri kilometra Prnjavor-Banjaluka i staru kuću povoljno za lokal, informacije na telefon broj 056/62-314.

1-1
050349

PRODAJEM četrdeset dunuma zemlje sa starim objektima u Šargovcu broj 142. Stipo Jurić, Njegoševa ulica broj 67, telefon broj 055 234-906. Slavonski Brod.

1-2
049276

RAZNO

PRODAJEM nove dadanblat košnice za pčele, vosak, plinski gril veći, roštilj telefon broj 36-637, telefon broj 35-391, Banjaluka.

1-1
050333

STANOVI (PONUDE)

IZDAJEM jednoiposoban stan u Ulici 39. divizije broj 3, Derviši, Dušan Petković, Banjaluka.

1-1
050318-319

AKO NISTE ZNALI 7

PRIJE 85 godina, početkom jula 1900. godine iznad Bodenskog jezera uzdigao se prvi vazdušni brod tipa „cepelin". Ovaj vazdušni brod bio je dug 128, a širok 11 metara. Dosta brzo popeo se na visinu od 400 metara, a zatim još sporije aterirao. Njegov konstruktor bio je general, grof Ferdinand fon Cepelin, koji je umro 1917. godine.

NAUČNICI su dokazali da neandertalski čovjek nije bio u mogućnosti da komunicira uz pomoć govora, jer je imao nerazvijene (zakržljale) glasnice, i ždrijelo. Tek će predak čovjeka prije 40 hiljada godina početi da - govori.

VIŠE država prostire se na sjevernoj i južnoj polulopti Zemlje. Naime, tu se radi o državama kroz koje prolazi zemljišna linija ekvatora. To su: Ekvador, Kolumbija, Brazil, Gabon, Kongo, Zair, Uganda, Kenija, Somalija, Indonezija, te nekoliko manjih ostrva u sklopu Okeanije.

PRVI kapiten Fudbalskog kluba Crvena zvezda nije bio, kako se obično misli, legendarni Rajko Mitić, već Milovan Ćirić, kasnije jedan od najuspješnijih naših trenera. Inače, ovaj popularni beogradski klub osnovan je marta 1945. godine.

PREMA okamenjenim ostacima, koji su pronađeni na tlu Francuske, utvrđeno je da je najveći insekt u praistoriji bio vilin konjic, koji je živio prije ravno 280 miliona godina, a imao je raspon krila od 70 centimetara. U nauci je poznat pod imenom Meganeura mony.

KORMORANI, vodene ptice, pomažu u lovu riba na Dojranskom jezeru, koje je poznato po bogatstvu ovih vodenih životinja. Kormorani su tako obučeni da u brišućem letu nadlijeću površinu jezera i na taj način ribe tjeraju u pripremljena lovišta.

PRIJE 6.000 godina iskopan je najstariji dosad otkriveni kanal, a nalazio se na području današnjeg Irana. Njegovi ostaci otkriveni su tokom 1968. godine, dok arheolozi vjeruju da je sagrađen 4.000 godine prije nove ere.

TOKOM srednjeg vijeka stanovnici gradića Kaorosa u Francuskoj bili su nadaleko poznati po tome što su novac pozajmljivali uz velike kamate. Njihovi dužnici bili su vladari, trgovci, zanatlije, obični građani... Danas ovaj grad nekadašnjih zelenaša ima jedva 30.000 žitelja.

NAVJEČI krater koji je nastao usljed udara meteora u zemlji, nalazi se u američkoj saveznoj državi Teksas, u oblasti Siera Madre. Krater je dubok oko 2500 metara, a prečnik mu iznosi 12.000 metara.

TURISTIČKA RAZGLEDNICA

Fešte na Komiži

● ***Malo mjesta na Visu nije zahvatila devizna pomama - stranci ovdje ne mogu doći: domaćinisu ljubazni, sve je mirno, toplo ljudski, uz obilje svježe ribe i potoka vina - za pravi odmor***

Mjesto pod suncem jedno od takvih je mirno idilično ribarsko mjestašce Komiža na otoku Visu.

Krenuvši iz Splita za tri sata plovidbe velikim i udobnim trajektom stiže se u Vis gdje se motorizovani putnici moraju iskrcati (no, to nije nikakav problem pošto ih od Komiže dijeli deset kilometara novog asfaltnog puta) dok ostali putnici za manje od sat vremena stižu na odredište.

Već prvi susret sa lukom, rivom, palmama, rustikalnim kamenim zdanjima ostavlja vrlo prijatan utisak.

Pošto na ovaj otok nije dozvoljen pristup stranim turistima, ljubazni domaćini neopterećeni deviznom pomamom zaista se sa pažnjom odnose prema domaćem gostu.

Osim toploga i prozračno-čistog mora, te obilja sunčanih dana, kakvi se još sadržaji nude gostu u Komiži?

U okviru programa pod nazivom „Viške večeri", a u sklopu kulturnog ljeta svako je mogao da pronađe nešto što ga zanima (na čemu bi im mogli pozavidjeti i mnogi veći gradovi, koji takve manifestacije imaju samo na papiru). Za dvadesetak dana jula priređeni su nastupi: **Pere Kvrgića, Marije Kon, Zorice Konđe, Marijana Mišea, grupa „Film", folklornih grupa, klape „Komiža"**. U sjenovitim prostorima stare tvrđave, mjesne čitaonice, kao i u lijepom Domu solidarnosti izmjenjuju se likovne izložbe. U sklopu istoga doma nalazi se i ljetno kino tako da se za ljubitelje tog vida zabave svake večeri, daju po dva nova filma. Za ljubitelje plesa svako veče besplatno je otvorena velika ljetna bašta. Nezaboravna je i **„Ribarska fešta"** koja se održava početkom svakog augusta, a gdje se nekoliko hiljada prisutnih uz pjesmu, obilje pržene ribe, potoke vina (sve besplatno) veseli i druži cijelu noć.

Gurmani i ljubitelji dobre kapljice doći će na svoj račun, jer ovdje se toči prava domaća lozovača, travarica i nadaleko poznati „viški plavac". Od nekoliko restorana i konoba vrijedno je izdvojiti zaista prijatnu konobu „Bancić" u kojoj se obično čeka na slobodno mjesto. Onima koji više vole da sami pripremaju objed na raspolaganju su dobro snabdjevene trgovine. S obzirom na to da poznati komiški ribari svake večeri isplovljavaju svojim brodicama, ovo je vjerovatno još jedno od rijetkih primorskih mjesta gdje se svako jutro može dobiti svježa i raznovrsna riba.

Ljubitelji znamenitosti i prirodnih ljepota ovdje neće biti prikraćeni, znajući za istoriju otoka Visa još od rimskih vremena pa sve do burnih dana našeg rata i legendarnog boravka druga TITA na njemu. Svakako treba posjetiti i otok Biševo sa čuvenom „Plavom špiljom".

Zlatko ŠEMIĆ

PREVENTIVA

Kineski zid za sidu

PEKING, Kineske zdravstvene i carinske vlasti stavile su zabranu na uvoz ljudske krvi ili njenih sastojaka. Jedini, izuzetak napravić se s krvnom bjelančevinom albuminom ali će i taj uvoz biti sveden na minimum.

Ovo saopštenje je, koliko je do sada poznato, prvi javni znak da se kineska medicina brani od opasne bolesti side i preduzima vrlo radikalne mjere predostrožnosti. Nema nikakvih indikacija koje bi govorile o tome da se, eventualno, i Kina suočava s pojavom te nove bolesti. Nezvanično se može čuti da do sada među Kinezima nije zabilježen nijedan slučaj takvog oboljenja, ali štampa je u julu izvijestila da je jedan strani građanin, koji je ovdje doputovao, bio liječen u pekinškoj bolnici od side i da je umro.

Odluka o zabrani uvoza stupila je na snagu prošle nedjelje i njome je ukinut uvoz svih oblika krvne plazme, to jest tečnog dijela krvi. Ostavljen je i uvoz imunoglobulina iz krvi, zatim krvnog elementa koji reguliše zgrušavanje krvi, kao i krvnog faktora, (antihemofiličnog) koji se daje oboljelima od hemofilije.

U štampi namijenjnoj široj javnosti nema izvještaja koji bi govorili o nevoljama s kojima se zbog pojave side suočavaju neki dijelovi svijeta.

KAMEROM KROZ KRAJINU

CEZAR PARA VRIJEDI

KOZARAC - Husnija Mujkanović iz Kozaruše (peti razred) dijete je iz desetoročlane porodice Huse Mujkanovića koji slobodno može da zajaše svog konja Cezara za kojeg, kaže da ljepšeg u prijedorskom Potkozarju nema. Cezar je star pet godina, nabavljen je iz Vojvodine, a njemačkog je porijekla. Mnogočlanoj porodici Mujkanović je dobro došao jer „zarađuje dinar", što vučom drva iz šume, što oplodnjom za rasnu ždrebad u ovom dijelu Potkozarja. Vlasnik Cezara kaže da će njegov miljenik biti među najzapaženijim na narednoj izložbi konja u Ćirkinpolju kod Prijedora i da nagrada neće izmaći. Vrijednost Cezara procjenjuje se na preko 500 hiljada dinara.

L. RADOVIĆ
Snimio: M. SINANAGIĆ

ZODIJAK

VAGA: 23. SEPTEMBAR - 22. OKTOBAR

Pravda

Opšti tarot-zapis za sve Vage glasi: Pravda. Na fotografiji vidimo lik sa mačem u desnoj ruci a sa terezijama (poneki astrolozi tvrde apotekarskom vagom) u lijevoj ruci. Lik odjeven u odjeću od crvene i zelene boje. Na glavi mu je kruna sa draguljima. Poruka ovoga lika je jasna i glasi: ravnoteža. To je simbol lične uravnoteženosti. Vaga traži od vas da prije nego što stupite u akciju pažljivo proučite sve strane koje učestvuju u djelanju, sve moguće suprotnosti. Lik koji predstavlja Vagu sjedi između dva stuba koja znače strogost i opraštanje.

Jednakost je strašno bitna za sve osobe rođene u znaku Vage. U stanju su da do posljednje sitnice dijele sve na ravne časti. Pri tome znaju da iznerviraju partnere kako u ličnom tako i u društvenom životu, jer su, ako su negativne, sklone cjepidlačenju. Odluke donose rijetkoi teško ali ih slijede do kraja. Niko, ama baš niko, ih nemože odvratiti sa puta kojim su krenuli. I. kad vide da taj put vodi u propast osobe rođene u znaku Vage nastavljaju dalje. - Ja znam kuda sam naumio - veli ličnost rođena u Vagi - i ovo što sad vidim i što mi na izgled prijeti samo je opsjena, moj cilj je jasan i siguran. I kada „zaglave" u stanju su da za svoju nesreću optužuju druge.

Inače, istinske, dobro uravnotežene Vage uvijek su spore i u mišljenju i djeluju. Problem mjere pažljivo provjeravaju i obično se odluče da mu pridu na najbolji od svih mogućih načina. Odluke donose sami i vole da ih sami i sprovode no neće se libiti da zatraže pomoć i drugih. U stanju su čak i da to od drugih i zahtijevaju. Vage su osobe koje precizno i do kraja izvršavaju povjerene im zadatke. Zato su dobre ako su izvršioci. No, njihova sklonost ka stalnom cjepidlačenju i „istjerivanju pravde" zna ih osamiti i odvojiti od drugih ljudi tako da često ostanu i u poslu a i u ličnom životu osamljene osobe.

Vage su i veliki sanjari i pri tome im je san važniji od stvarnosti. Zamjenjujući javu sa snom često čine greške, jer nikad ne smiju zaboraviti da su ovozemaljske osobe i da nikad na sebe ne smiju „navaliti" mnogo obave za koje su daleko od praktičnih stvari. Sanjati da, ali pažljivo izvagati koliko i biti potpuno svjestan da je to samo san. Vage je još imaju jedan veliki problem - problem racionalizacije pojava. Često u trenucima kad treba da djeluju racionalno one su iracionalne i obrnuto.

Ako vam je osoba rođena u znaku Vage saradnik ili prijatelj, onda se nemojte iznenaditi naglim provalama bijesa koji čini se dolazi niotkuda ni iz čega. Budite pripravni da izdržite taj kratkotrajni vihor. Na taj način Vage se oslobađaju napetosti a ova iracionalna pobuna prouzrokovana je u njima samima i dotiče iz samog sklopa ove ličnosti. I kako naglo počne tako i prestane a ove ličnosti nastavljaju prekinuti posao kao da se ništa nije dogodilo.

I, na kraju, još da se kaže da su Vage veoma zahvalni prijatelji i saradnici ali da osobe koje su sa njima moraju biti veoma tolerantne. I to će im se mnogostruko isplatiti, jer Vage ne zaboravljaju učinjeno im dobro, kao ni učinjeno im zlo.

NEDJELJNI ZADATAK

PRIPREMA: A. Alibegović

POGLEDAJ I PREBROJ!

Pažljivo osmotrite a zatim pokušajte ustanoviti koliko ima pravougaonika u donjem liku.

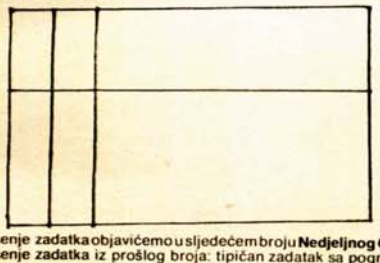

Rješenje zadatka objavićemo u sljedećem broju **Nedjeljnog Glasa**.

Rješenje zadatka iz prošlog broja: tipičan zadatak sa pogrešnim navođenjem. Naime, prodavačica nije mogla nikako formirati 12 hrpica jaja na navedeni način, jer u trideset, tri je sadržano deset, a 2 petnaest puta.

IZJAVITE ZA ŠTAMPU

BANJALUKA: Kod koga ostavljate dijete dok ste na radnom mjestu?

PLEMENITA GAZDARICA

Azra Dadović, radnica:

Muž i ja radimo u smjenama, tako da Armina čuva gazdarica kod koje stanujemo. To je žena srednjih godina na koju stvarno nemam nikakvih primjedbi. Plaćam joj samo 3000 dinara, a čuva i drugo dijete koje ide u školu.

VRTIĆ JE SPAS

Gordana Trnovac, radnica:

- Moje dijete su čuvale i bake i tete, ali kad sam dobila vrtić, odahnula sam. Po mom mišljenju vrtić je najbolji i uopšte nije skup.

BAKA JE NAJBOLJA

Jovanka Maksimović, domaćica:

- Jelena ima četiri godine i za ruku, kroz grad, vodi je njezina baka Jovanka Maksimović. Čuvam Jelenu, moju unuku četiri godine dok njena majka Gordana Ristić, radi. Jelena kaže da je baka najbolja i uvijek raspoložena.

ČUVA SE SAMA

Dušan Gatarić, radnik:

- Dok moja kćerka Vesna nije odrasla, čuvale su je i bake i tete, a sad je već velika i ostaje sama. Treba da pohađa predškolsku nastavu.

BAKE—DADILJE

Anđelka Josipović, radnica:

- Imam dvoje djece koje čuvaju bake. Moja majka čuva jedno, a drugo čuva muževa mama. Sasvim se mogu pouzdati u njih dvije kao da su djeca sa mnom. Za čuvanje ne dajem nikakvu naknadu.

M. Vesić
snimio: R. OSTOJIĆ

ZANIMLJIVOSTI

Nova igra iz Mađarske

Nova igra pod nazivom „Magnetolavirint", koju su stvorila trojica mladih mađarskih inžinjera, osvojila je nagradu za najbolji dizajn na izložbi mladih pronalazača u Tokiju.

Igra, koja razvija logično razmišljanje, postavljena je tako da u njoj mogu učestvovati dva ili četiri igrača. Poslije svakog poteza, mijenjaju se magnetna polja i time uvećava broj varijanti. Očekuje se da će nova igra, koja će uskoro biti patentirana, steći svjetsku popularnost sličnu čuvenoj „Rubikovoj kocki".

Šest dana „kupanja"

Četrnaestogodišnji dječak iz Indije, koji je pao u podnožje vodopada visokog 60-ak metara, spašen je tek poslije 6 dana. Mještani obližnjeg sela u indijskoj državi Mađa Pradeš, pronašli su ga slučajno, kada su, tražeći jednu nestalu ženu, čuli pozive u pomoć.

A pomenuti dječak je svih šest dana proveo držeći se čvrsto za stijenu, da ga ne bi odvukla vodena bujica. Kada su ga pronašli, mještani su bili nemalo iznenađeni - dječak, osim što je bio jako iscrpljen, nije zadobio nikakve povrede.

NEPRIJATAN MIRIS

Poznato je da neke vrste veoma plemenitih sireva imaju neprijatan miris,a isto, nažalost, važi i za nedovoljno (ili rijetko) oprane noge. Sada je britanski Dermatološki institut utvrdio da obje pojave imaju nešto zajedničko - jedan mikroorganizam.

Nogo koje imaju neprijatan miris inficirane su mikroorganizmom koji se zove brevibacterium epidermidis. Najbolje se razvija u vlažnoj sredini i najčešće od njega stradaju rudari, jer često rade stojeći nogama u vodi. Ova bakterija se hrani bjelančevinama kože, ako je ova razvlažena, te ih razgrađuje u metanetiol, koji ima karakteristični neprijatni miris.

Blizak rođak ovog mikroorganizma jeste bravibacterium lineus, koji metanetiol stvara od proteina u mlijeku. Ovu činjenicu iskorištavaju proizvođači sireva „Bri" i „Kamamber", dajući ovu bakteriju na samom početku procesa pravljenja sira. Metanetiol stvoren u tim procesima daje i siru miris „neopranih nogu".

D. T.

RADIO-PROGRAM

BANJALUKA

SUBOTA

PROGRAM EMITUJE NA ST 280 METARA (1071 kHz) i UKT 95,9 MHz
7,00 - Početak programa
7,05 - Muzika - novosti - muzika
7,30 - VIJESTI
7,45 - Oglasi i obavještenja
8,00 - Mi predlažemo - vi birate
9,00 - GOST PROGRAMA
10,00 - Hit programa
10,10 - Rezervisano vrijeme
10,20 - Magazin sedam
11,00 - SPORTSKI ŽURNAL
11,20 - Uključite svoje magnetofone
12,00 - Završetak programa
Od 12,00 do 07,00 - PRVI PROGRAM RADIO—SARAJEVA

NEDJELJA

7,00 - Najava programa
7,05 - MUZIKA — NOVOSTI — MUZIKA
7,30 - VIJESTI
7,45 - Oglasi i obavještenja
8,00 - AIPK BOSANSKA KRAJINA NA TALASIMA KRAJIŠKIH RADIO—STANICA
8,30 - Poželjeli ste - izvodimo
10,00 - JEDINSTVENI U ODBRANI I ZAŠTITI
10,20 - Magazin sedam
11,00 - Muzika za nedjeljno raspoloženje
11,30 - STRANA NARODNA MUZIKA
12,00 - Završetak programa
Od 12,00 do 01,00 - PRVI PROGRAM RADIO—SARAJEVA

BOSANSKA GRADIŠKA

SUBOTA, 7. septembar
8,00 - Početak i najava programa
8,05 - Muzika - informacije-muzika
8,50 - Oglasi i obavještenja
9,00 - Odabrali smo za diskofile
9,30 - Vijesti i sportska hronika
9,40 - Narodna muzika
10,00 - Iz melodije u melodiju
11,00 - OMLADINSKI STUDIO
12,00 - Odjava i završetak programa Radio-Bosanske Gradiške
12,00 - 14,00 - ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO—STANICA BiH
(Susret na talasu)

PRNJAVOR

Program emituje na srednjim talasima 1341 kiloherc i UKT 98,3 megaherca

SUBOTA, 7. septembra
9,00 - Najava „Subotnjeg revijalnog programa Radio-Prnjavora"
12,00 - Odjava programa i uključivanje u Zajednički program Radio-stanica BiH
14,00 - Isključenje iz zajedničkog programa

NEDJELJA, 8. septembra
7,58 - Najava „Nedjeljnog aktuelno-informativnog i zabavnog programa Radio-Prnjavora"
8,00 - AIPK Bosanska krajina na talasima krajiških Radio-stanica
8,30 - Vaše želje, čestitke i pozdravi (emisija narodne i zabavne muzike)
9,00 - Emisija za selo
10,00 - Vijesti - informacije - osvrti - komentari i muzika iz programa emisije „Vaše želje, čestitke i pozdravi"
18,00 - Odjava programa

SRBAC

SUBOTA, 7. SEPTEMBAR
8,00 - Informativno-zabavni program Radio-Srpca
12,00 - Zajednički program RS BiH
14,00 - Završetak emitovanja

BOSANSKA DUBICA

SUBOTA, 7. septembra
11,00 - Najava i pregled programa
11,05 - Za svakog ponešto
11,30 - Želje slušalaca
12,00 - Zajednički program RS BiH
14,00 - Emisija za selo
14,30 - VIJESTI
14,33 - Program za mlade
15,30 - PROTEKLE SEDMICE U NAŠOJ KOMUNI
15,45 - Obavještenja, muzika, oglasi
16,00 - Dnevnik RS
16,30 - U subotnje predvečerje
17,00 - Odjava programa
NEDJELJOM NE EMITUJEMO RADIO—PROGRAM

JAJCE

SUBOTA, 7. septembra
9,00 - Najava programa
9,10 - Vijesti
9,15 - AIPK na talasima bosanskokrajiških komuna
10,00 - Revija vaših želja, čestitki i pozdrava
11,00 - Odjava programa

BOSANSKI NOVI

SUBOTA, 7. septembra
9,00 - Zajednički program RS BiH
9,10 - Želje slušalaca
10,00 - Emisija za selo
10,30 - Nastavak ispunjavanja vaših želja
11,00 - Hronika šest radio-dana
11,15 - EP-prospekt
11,30 - Rezervisano za...
12,00 - Zajednički program RS BiH
14,00 - Odjava programa i najava ponovnog susreta
NEDJELJOM NE EMITUJEMO RADIO—PROGRAM

KLJUČ

NEDJELJA, 8. SEPTEMBRA
10,00 - Najava programa i vijesti
10,30 - Nedjeljna hronika Radio-Ključa
11,00 - Poruke, želje i pozdravi slušalaca
12,00 - Emisija za selo i AIPK na talasima
13,00 - Nedjeljom za mlade i odjava programa
14,00 - Prenos Prvog programa Radio-Sarajeva

PRIJEDOR

SUBOTA, 7. septembar
9,00 - Najava programa
9,02 - Noviteti disko-produkcije
9,30 - Jugoton-ekspres
10,00 - Subotom zajedno
11,00 - Čestitke, želje, pozdravi
13,00 - Odjava programa
NEDJELJOM NE EMITUJEMO RADIO—PROGRAM

INFORMATOR

BANJALUKA

KOZARA- Sretan Božić, gospodine Lorens (američki) u 11, 16, 18 i 20 sati
VRBAS - Opsjednutost (američki film strave) u 16, 18 i 20 sati.
PALAS - velika sala - Posljednja američka djevica (američki) u 10, 16, 18, i 20 sati,
mala sala - u 10 sati So vrednija od zlata (domaći), a u 16,30, 18,30 i 20,30 sati Nije lako sa muškarcima (domaći).

NARODNO POZORIŠTE

Nema predstave.

DJEČIJE POZORIŠTE

Nema predstave.

DOM KULTURE

U Domu kulture 7. i 8. septembra prikazuje se film „GENERACIJA 84"

UMJETNIČKA GALERIJA

Stalna postavka.

STALNA POSTAVKA SPOMEN-ZBIRKE DRAGINJE I VOJE TERZIĆ nalazi se u Ulici Vladimira Nazora 19

MUZEJ BOSANSKE KRAJINE

Stalna izložbena postavka Muzeja je otvorena svakog radnog dana osim ponedjeljka od 9 do 13 i od 17 do 19 sati, subotom, nedjeljom i praznicima od 9 do 13 sati.

Do 22. septembra otvorena je etnološka izložba „Zmijanje"

BIBLIOTEKA

Odjeljenja u Domu radničke solidarnosti rade svaki dan, osim subote i nedjelje, od 7,30 do 19 sati.

Odjeljenje u Mejdanu radi svaki dan, osim subote i nedjelje, od 7,30 do 19 sati.

Odjeljenje u Budžaku radi ponedjeljkom i utorkom od 15 do 19, srijedom, četvrtkom i petkom od 10 do 15 sati.

DEŽURNA APOTEKA

NOĆNO dežurstvo ima Centralna apoteka u Ulici Veselina Masleše broj 18, telefon 35-306.

VAŽNIJI TELEFONI:

SUP 92
Vatrogasci 93
Hitna pomoć 94
Bolnica 33-725 (stara lokacija) i 38-111 (Paprikovac).
Autobuska stanica 45-355
Željeznička stanica 31-229
Taksi-stanica 22-222
Inspekcija 32-100
Dežurna inspekcija 32-354
Elektrobanjaluka 42-555
Servis za hitne popravke stanova 45-404
Atlas 31-995
Inex-turist 21-261
Putnik 43-900
Turist-biro 35-082
Slavnik Koper 31-113
Mladost BiH 39-835
Opštinski sekretarijat za narodnu odbranu
— Centar za obavještenja 985.

POLASCI VOZOVA

Izmijenjeni red vožnje željeznice važi od 2. 6.1985. godine.

Za Sarajevo: 0,56 (brzi), 02,00 (brzi) 06,07 (olimpik), 9,26 (brzi), 13,15 (brzi), 16,05 (brzi) i 18,10 (poslovni).

Za Zagreb: O1,11, 03,13, 04,12, 09,57 (poslovni), 15,06 i 16,22.

Za Beograd: 06,53 (poslovni, a od Rume se odvaja za Novi Sad), 10,01 (putnički do Doboja, iz Doboja brzi u 14,00), 14,50 (putnički do Doboja, iz Doboja u 17,32), 22,45 putnički do Doboja, iz Doboja u 01,38.

DOLASCI VOZOVA

Iz Sarajeva: 01,08, 03,00 (brzi), 09,55 (poslovni), 15,04 (brzi), 16,16 (brzi), 20,10 (poslovni).

Iz Zagreba: 00,42, 01,52, 13,12, 16,02 (brzi), 18,08 (poslovni), 21,42 (ubrzani).

Iz Beograda: 05,35, 08,25, 13,28, 16,16, 19,05, 21,57.

VANREDNI VOZOVI

Svake nedjelje BANJALUKA — MARIBOR u 13,25 i DOBOJ — BANJALUKA — LJUBLJANA u 14,01...

POLASCI AUTOBUSA IZ BANJALUKE

ZA ZAGREB: 01,20, 02,00, 03,00, 05,30, 06,00, 07,45, 08,30, 09,30, 11,00, 12,00, 12,40, 13,15, 14,30, 15,10, 15,20, 17,00, 18,15, 19,24, 20,00.

ZA BEOGRAD: 05,00, 06,00, 09,30, 15,00, 17,00, 23,30

ZA LJUBLJANU: 01,20, 08,20, 12,00, 13,15, 15,10, 19,25.

ZA SARAJEVO: 00,30, 08,00, 12,00, 00,45 (u prolazu u 10,00, 13,35 i 15,15).

ZA KRANJSKU GORU: 13,15.

ZA TUZLU 05,35 i 15,45

ZA DUBROVNIK: 20,20, 22,00, 24,00 (polasci u prolazu)

ZA MOSTAR: 06,00, 13,00 (preko Bugojna, Prozora i Jablanice) 11,26 (u prolazu) 22,00.

ZA BIJELJINU: u 11,00 (iz Prnjavora u 12,15 i Dervente u 14,40 sati).

ZA NOVI SAD: u 13,00 (u 14,05 iz Prnjavora, iz Dervente u 14,40).

ZA DERVENTU: u 12,00 sati.

ZA PRIJEDOR: u 4,45 sati.

ZA KUKOLJE i SRBAC: u 6,15 u povratak iz Srpca u 11 sati.

ZA SRBAC: u 17,15.

AUTOBUS NA RELACIJI BANJALUKA — LUŠCI-PALANKA u povratku saobraća preko PRIJEDORA umjesto BRONZANOG MAJDANA sa polaskom iz LUŠCI-PALANKE u 5,45, SANSKOG MOSTA 6,35 i PRIJEDORA u 7,10 sati.

ZA ROVINJ: 7,45, 19,45

ZA RIJEKU: 6,00, 7,45, 22,00.

ZA UMAG: 6,00.

ZA SPLIT: 6,40, 21,15, 8,30 (u prolazu)

ZA ŠIBENIK: 7,30, 22,30.

BOSANSKA GRADIŠKA

Nema kino-predstave.

NARODNA BIBLIOTEKA u gradskom Domu kulture otvorena je ponedjeljkom i srijedom od 10 do 17 sati, a utorkom, četvrtkom i petkom od 10 do 14 sati. GRADSKA ČITAONICA u Bosanskoj Gradišci radi od 10 do 18 sati, a subotom od 7 do 13 sati. Odjeljenje biblioteke u Novoj Topoli (u zgradi SUBNOR-a) radi ponedjeljkom, srijedom i petkom od 12 do 15 sati. Istim danima knjige se izdaju i u odjeljenju biblioteke u Orahovi (Domu kulture) od 17 do 20 sati.

Stalna izložba „Putevi pobjede" otvorena je od 10 do 13 u Radničkom domu. U Spomen-domu „Lepa Radić" u Gornjim Podgradcima postavljena je izložba „Revolucionarna prošlost Gornjih Podgradaca".

APOTEKA u Ulici maršala Tita broj 11 (telefon 813-130) radi od 7 do 19 sati. Otvara se i u 21 sat za hitne slučajeve. Apoteka kod bolnice radi od 7 do 14 sati. Nedjeljom i praznikom apoteka radi od 9 do 11 sati, otvara se i u 13, 16, 19 i 21 sat.

Medicinski centar u Bosanskoj Gradišci — 813-433.

Autobuska stanica u Bosanskoj Gradišci — 813-500.

Turist-biro 813-080

Taksi-stanica 811-716.

„Elektro-Bosanska Gradiška" 813-344.

ČELINAC

U Domu kulture 7. septembra nema kino-predstave, a 8. septembra u 20 sati prikazuje se film VELIČANSTVEN PAR

Dežurna apoteka Doma zdravlja radi od 7 do 15 sati, osim subote, telefon 850-047. Hitna pomoć Doma zdravlja radi od 15 do 07. Dom zdravlja radi od 7 do 15 sati svaki dan osim nedjelje i državnih praznika. Telefon 850-015 — Narodna biblioteka „Ivo Andrić" radi svaki dan od 7 do 15 sati, osim nedjelje i državnih praznika. Telefon 850-013. Autobuska stanic 850-139.

KOTOR-VAROŠ

U kino-sali „25. maj" 7. septembra prikazuje se film OTAC NA SLUŽBENOM PUTU, A 8. septembra I TO ĆE PROĆI

Apoteka radi od 7 do 19 sati, a subotom od 7 do 14 sati. Hitna pomoć Doma zdravlja 880-001. Dežurna vatrogasna služba 880-104. Biblioteka radi od 7 do 19 sati.

LAKTAŠI

Nema kino-predstave 7. i 8. septembra

Narodna biblioteka „Veselin Masleša" radi od 7 do 15 sati, a nedjeljom ne radi. Hitna pomoć Doma zdravlja, telefon broj 830-250. Apoteka radi od 7 do 19 sati, subotom od 7 do 14 sati, telefon 830-030. Dobrovoljno vatrogasno društvo 830-006.

SKENDER-VAKUF

Nema kino-predstave.

Biblioteka, pozajmno odjeljenje, radi svaki dan od 7,30 do 15,30 sati, a ponedjeljkom od 10 do 16 sati. Dom zdravlja radi od 7,30 do 15,30 sati, telefon 890-611. Opštinski centar za obavještenje radi od 00 do 24 sata, telefon 890-620.

SRBAC

Apoteka 840-003. Dobrovoljno vatrogasno društvo 840-150. Biblioteka 840-038.

PRNJAVOR

Stanica za hitnu pomoć 860-190. SUP 860-001. Autobuska stanica 860-462.

ДЕЖУРНА СТРАНА

ПОМОЋ ЈУГОСЛАВИЈЕ КЕНИЈИ

„ПАКЕТ“ ОД ПЕТ МИЛИЈАРДИ

НАЈРОБИ, 6. септембра (Танјуг) — Југословенски амбасадор у Кенији Зоран Жагар предао је данас предсједнику Кеније Данијелу Арапу Моиу, у његовој званичној резиденцији Стејт Хаус, помоћ Југославије кенијском народу. Кенија је у групи од 23 земље, најјаче погођених сушом, незабиљеженом у посљедњих 100 година афричке историје.

Укупна вриједност разних поклона југословенских предузећа, као и новчаних прилога износи око 5 милијарди старих динара. Међу поклонима су трактори разних намјена и величина, опрема за наводњавање, опрема за живинарске фарме, телепринтери, љекови и око 800 пакета хране.

ОДЛАГАЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКОГ ДУГА СР ЊЕМАЧКОЈ

ПОВОЉНИЈИ РОКОВИ ОТПЛАТЕ

БОН, 6. септембра (Танјуг) — У Бону су данас, потписивањем одговарајућих споразума, завршени преговори између влада Југославије и СР Њемачке о одлагању главнице југословенског дуга који према СР Њемачкој доспијева за плаћање у овој и до 15. маја идуће године. Двама међудржавним споразумима, регулисано је рефинансирање дуга у укупном износу од око 300 милиона марака.

Споразуме су потписали начелник у Савезном секретаријату за финансије Никола Јелић, у име Савезног извршног вијећа, и директор др Алојз Јелонек и директор у Министарству финансија др Норберт Шмит, у име бонске владе.

Потписивањем ових споразума у Бону, Југолавија испуњава обавезе из недавно склопљеног уговора са владама шеснаест развијених земаља и Кувајта.

ПО ОДЛУЦИ САВЕЗНОГ КОМИТЕТА ЗА ПИТАЊА БОРАЦА И ВОЈНИХ ИНВАЛИДА

ПОВЕЋАНА ПРИМАЊА ВОЈНИХ ИНВАЛИДА

БЕОГРАД, 6. септембра — Наредбом предсједника Савезног комитета за питања бораца и војних инвалида Јовка Јовковског повећана су за 22,6 посто новчана примања војних инвалида и породица палих бораца. Ово повећање примјењиваће се од 1. јула ове године.

НА ПЛАНТАЖАМА ЛАКТАШКЕ „КООПЕРАЦИЈЕ“

УЧЕНИЦИ БЕРУ КРУШКЕ

БАЊАЛУКА, 6. септембра — Око стотину ученика Основне школе „Моша Пијаде“ из Трна данас је брало крушке на плантажама лакташке „Кооперације“ у Ријечанима. Постигнути учинак је задовољавајући, а за уложени рад ученици ће добити 3,40 динара по убраном килограму.

По ријечима Сабахудина Лиховића, директора школе, организована акција је одраз традиционално добре сарадње школе и „Кооперације“, а предвиђена је програмом рада ове васпитно-образовне установе.

Зарађенми новац служиће за рад ученичке задруге и награде најбољим ученицима у овој школској години, те ђачке и наставничке екскурзије.

Ж.П.

ОД ПОНЕДЈЕЉКА, 9. СЕПТЕМБРА

ПОСКУПЉУЈЕ АВИО-ПРЕВОЗ

БЕОГРАД, 6. септембра (Танјуг) — ЈАТ и остали домаћи авио-превозници од понедјељка, 9. септембра, наплаћиваће у просјеку 19 одсто више цијене превоза путника и робе на редовним линијама унутрашњег саобраћаја. За карте купљене 8. септембра неће бити доплате. Примјеном нове тарифе, цијена превоза, на примјер, од Београда до Загреба износиће у једном правцу 5.840 динара, колико и до Сплита, до Титограда 5.340 и до Дубровника 5.460 динара.

„ВИТАМИНЦИ“ ВЕЋ СТИЖЕ ПОМОЋ

ТРЕБА ЈОШ СТОТИНУ ДЈЕВОЈАКА

БАЊАЛУКА, 6. септембра — Након јучерашњег апела „Витаминци“, највећем бањалучком прерађивачу воћа и поврћа која у вријеме сезоне нема довољно радне снаге, стигла је помоћ. Преко Омладинске задруге у погоне „Витаминке“ већ је упућено 50 омладинаца.

ОК ССО Бањалука која је за почетак иницирала помоћ преко Омладинске задруге, за десетак дана, кад почиње локална акција „Бањалука 85“, за овај посао активираће и бригаде ученика. У кампању прераде воћа и поврћа у „Витаминци“ преко викенда укључиће се комплетно Предсједништво ССО Бањалука, радна заједница, Штаб и пратеће службе управо завршене СОРА „Бањалука 85“. Омладинска задруга тражи још 100 дјевојака за послове у „Витаминци“, а дневница је 1.400 динара.

Ж.Л.

ЈУЧЕ У БЕОГРАДУ

УМРО ПЕТАР МРЂА

БЕОГРАД, 6. септембра — У Београду је преминуо Петар МРЂА, мајор ЈНА у пензији и носилац „Партизанске споменице 1941“.

Петар Мрђа је рођен 1922. године у селу Црна Долина код Приједора. Био је борац Прве крајишке пролетерске ударне бригаде и 25. српске дивизије. Одликован је с више ратних и мирнодопских одликовања.

Сахрана Петра Мрђе ће се обавити 7. септембра у 13 сати на Новом бежанијском гробљу.

САОБРАЋАЈНИ УДЕС У БИХАЋУ

ПОВРИЈЕДИО ПЈЕШАКА И ПОБЈЕГАО

БИХАЋ, 6. септембра — Данас са на раскрсници улица „27. јули“ и Моша Пијаде у Бихаћу догодила саобраћајна несрећа у којој је тешке тјелесне повреде задобила Сабина Мешић и Орашца код Бихаћа, ученица другог разреда Медицинске школе у Бихаћу. Несрећа се догодила у тренутку када је Сабина прелазила улицу на пјешачком прелазу. Тада је на њу налетио мотокотач којим је управљао Сакиб Хајдаревић (23), родом из Босанске Крупе, а настањен у Ријеци и запослен као стројобравар у тамошњем „Торпеду“. Возач је са мјеста несреће побјегао, али је убрзо откривен и нашао се пред истражним судијом Општинског суда у Бихаћу Николом Бркљачем. Д.М.

НА АУТО-ПУТУ КЛАШНИЦЕ — БАЊАЛУКА

АУТОБУСОМ НА ПЈЕШАКА

БАЊАЛУКА, 6. септембра — Пјешак Милош Дојчиновић (71) из Бањалуке тешко је повријеђен у саобраћајној несрећи која се догодила синоћ око 20,50 сати на путу ауто-пут Клашнице — Бањалука (код касарне „Козара“).

Из неутврђених разлога њега је, у тренутку док је прелазио преко коловоза (гдје није било пјешачког прелаза), ударио аутобус „Аутопревоза“ из Босанске Градишке, којим је управљао Петар Мисимовић (35) из Јабланице код Горњих Подградаца.

Милош Дојчиновић је задржан на лијечењу у Бањалуци. М.Д.

ОДЛУКА ПРЕДСЈЕДНИШТВА ФК БОРАЦ

КАЗНЕ ЗА НЕЗАЛАГАЊЕ

БАЊАЛУКА, 6. септембар — На синоћњој сједници Предсједништва ФК Борац анализиран је досадашњи дио првенства, игра и резултати првог тима. Само посљедњи сусрет, утакмица у Задру и пораз од 0:3, нису добили зелено свјетло. Због тога су, новчано, по 5.000 динара кажњени комплетан стручни штаб, технички директор Ковачевић и сви првотимци изузев Курузовића, Лупића, Баришића и Ковачевића. Казна је стигла, како истичу у Борцу, због незалагања и неборбености, што је узроковало висок пораз.

У.П.

ОСНОВНА БАНКА „БАЊАЛУКА“

КУРСНА ЛИСТА

(формирана 6. септембра 1985. године)

КУРС У ДИНАРИМА

Земље	Валута	Куповни за ефективу	Куповни за девизе	Продајни за девизе
Аустрија	100 шилинга	1422,72	1459,20	1483,58
Белгија	100 франака	488,00	501,79	503,30
Данска	100 круна	2746,04	2823,68	2832,17
Француска	100 франака	3260,51	3352,71	3362,78
Холандија	100 флорина	8847,45	9097,63	9124,96
Италија	100 лира	14,94	15,32	15,37
Норвешка	100 круна	3416,56	3413,17	3523,73
Ср Њемачка	100 марака	9976,28	10232,08	10262,82
Швајцарска	100 франака	12123,34	12434,20	12471,55
Шведска	100 круна	3387,20	3482,98	3493,44
Јапан	100 јена	116,93	122,43	122,80
В. Британија	1 фунта	389,65	400,67	401,87
Канада	1 долар	203,40	212,98	213,62
САД	1 долар	287,50	295,63	296,52
Аустралија	1 долар	193,79	202,92	203,53

Куповни и продајни курсеви за девизе примјењују се од 14 сати 6. септемра 1985. године, а курсеви за ефективу од 7. септембра 1985. године.

ТВ

СУБОТА, 7. СЕПТЕМБРА

ПРВИ ПРОГРАМ

14,15 — Критична точка
14,45 — КОБЕ: „Универзијада 85“,
15,45 — Дневник 1
16,00 — Вараждин: рукометни турнир „Јаса“ (Ж), финале 1. полувријеме
16,35 — ЕПП или интермецо
16,40 — Рукомет (Ж): 2. полувријеме
17,15 — Осам шибенских комесара — документарна емисија
18,05 — Народна музика
18,30 — Програм из културе — нешто сасвим лично: Цвито Фисковић, историчар умјетности
19,15 — Цртани филм
19,30 — Дневник 2.
19,55 — ТВ-спот
20,00 — „ДР НО“ — амерички играни филм
21,50 — Вијести
21,55 — Седам свјетских дана
22,05 — Крајем недјеље: Први пут
23,35 — Осијек: ПЕ у гађању малокалибарским оружјем — репортажа
23,50 — Програм плус

ДРУГИ ПРОГРАМ

14,05 — Имам двије маме и два тате — домаћи играни филм
15,35 — Фестивал дјетета: „Шибеник 85“, покрети и глазба (Кина), снимак
16,35 — Дуго јахање до школе — филм ДДР
17,55 — Девиш Сушић: „Тале“ — драмска серија, реприза
19,00 — Мајстори — народна музика
19,30 — Дневник
19,55 — ЕПП
20,00 — Спортска субота
20,25 — РИМ: финале атлетског купа Европе
22,45 — Спортска субота — наставак
23,00 — Студио 2
23,10 — „Ј. С. БАХ“ — серијски филм

НЕДЈЕЉА, 8. СЕПТЕМБРА

ПРВИ ПРОГРАМ

10,20 — Вијести
10,30 — Музички тобоган — недјељно пријеподне за дјецу
11,30 — Говоримо о...
11,58 — ЕПП
12,00 — Зелена панорама — емисија за пољопривреднике
13,00 — Знање — имање
14,00 — На свој начин
14,15 — Хазардер — серијски филм
15,15 — Састанак без дневног реда
17,15 — ЕПП
17,30 — Унакрсна игра — амерички играни филм
18,55 — Приче из зелене шуме — америчка цртана серија
19,30 — ТВ Дневник 3
20,00 — Јагуров скок — Домаћа серија
20,45 — ЕПП
20,50 — Путовања: Шидски пејзажи
21,20 — ЕПП
21,25 — Спортска репортажа
21,45 — Спортски преглед
22,30 — ТВ Дневник 3
22,50 — Програм плус

ДРУГИ ПРОГРАМ

13,10 — Преглед програма
13,15 — Покрет који траје — балетна емисија
14,00 — Брођанци: Олимпијада старих спортова — репротажа
14,30 — ПЈ у боксу: Војводина — Приштина, снимак комбиновани пренос
14,55 — Монца: аутомобилизам „Формула 1“ за велику награду Италије
15,55 — Вићенца: ПЕ у кошаци (Ж): Румунија — Југославија, пренос
17,30 — Зобнатичке коњичке игре
18,25 — Врелад — документарни програм
19,10 — Прометни круг — образовна серија
19,30 — ТВ Дневник
20,00 — Тера ц: Тихи океан — Камење које говори — страна документарна серија
2,030 — Студио 2
20,45 — ЕПП
20,50 — Циклус филмова Дагласа Сирка: ЗАПИСАНО У ВЈЕТРУ — амерички играни филм
22,25 — Горњи Милановац: ПЈ у мотокросу, репортажа

ДАБИД ШТРБАЦ

Миро Млађеновић

ВРИЈЕМЕ

ИЗВЈЕШТАЈ РЕПУБЛИЧКОГ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКОГ ЗАВОДА БиХ

СУНЧАНО

ЗА БОСАНСКУ КРАЈИНУ: Јутро свјеже са маглом по котлинама. Током дана уз мању облачност преовладаваће сунчано. Јутарња температура од 8 до 12, а највиша дневна од 20 до 23 степена.

ЗА БАЊАЛУКУ: Јутро свјеже са сумаглицом, а преко дана сунчано и умјерено топло.

ЗА НАРЕДНА ДВА-ТРИ ДАНА: Задржаће се сухо али свјеже вријеме.

ВОДОСТАЈ: Уна — Бихаћ 8 цм, бистра, температура воде 15 степени, Уна — Босански Нови 0 цм, бистра, температура воде 13 степени, Сана — Сански Мост 140 цм, бистра, температура воде 13 степени, Врбас — Бањалука 85 цм, бистар, температура воде 16 степени. На свим ријекама водостај у стагнацији.

ГЛАС

РЕДАКЦИЈА Улица АВНОЈ-а 93. Телефон: директор и одговорни уредник 34-417. Редакција 37-979, 37-977, дактилографи 34-449. Огласно у Улици Веселина Маслеше 13, телефон 34-448. Телекс 45-208 YU ГЛАС, ООУР Новинска дјелатност Бањалука, жиро-рачун број: 10500-603-4106 код СДК Бањалука. Претплата за СФРЈ: једномјесечна 800 динара, тромјесечна 2.400 динара, полугодишња 4.800 динара, годишња 9.600 динара, само за „Недјељни Глас“ 1.660 динара годишње. Претплата за иностранство: једномјесечна 1.600 динара, тромјесечна 4.800 динара, полугодишња 9.600 динара, годишња 19.200 динара, само на „Недјељни Глас“ 3.320 динара. Уплате на девизни рачун број: 10500-620-71000-552 код Привредне банке Сарајево, Основне банке Бањалука. Рјешењем Републичког комитета за образовање, науку, културу и физичку културу СР БиХ број 02-4153/82 „Глас“ је ослобођен плаћања пореза на промет.